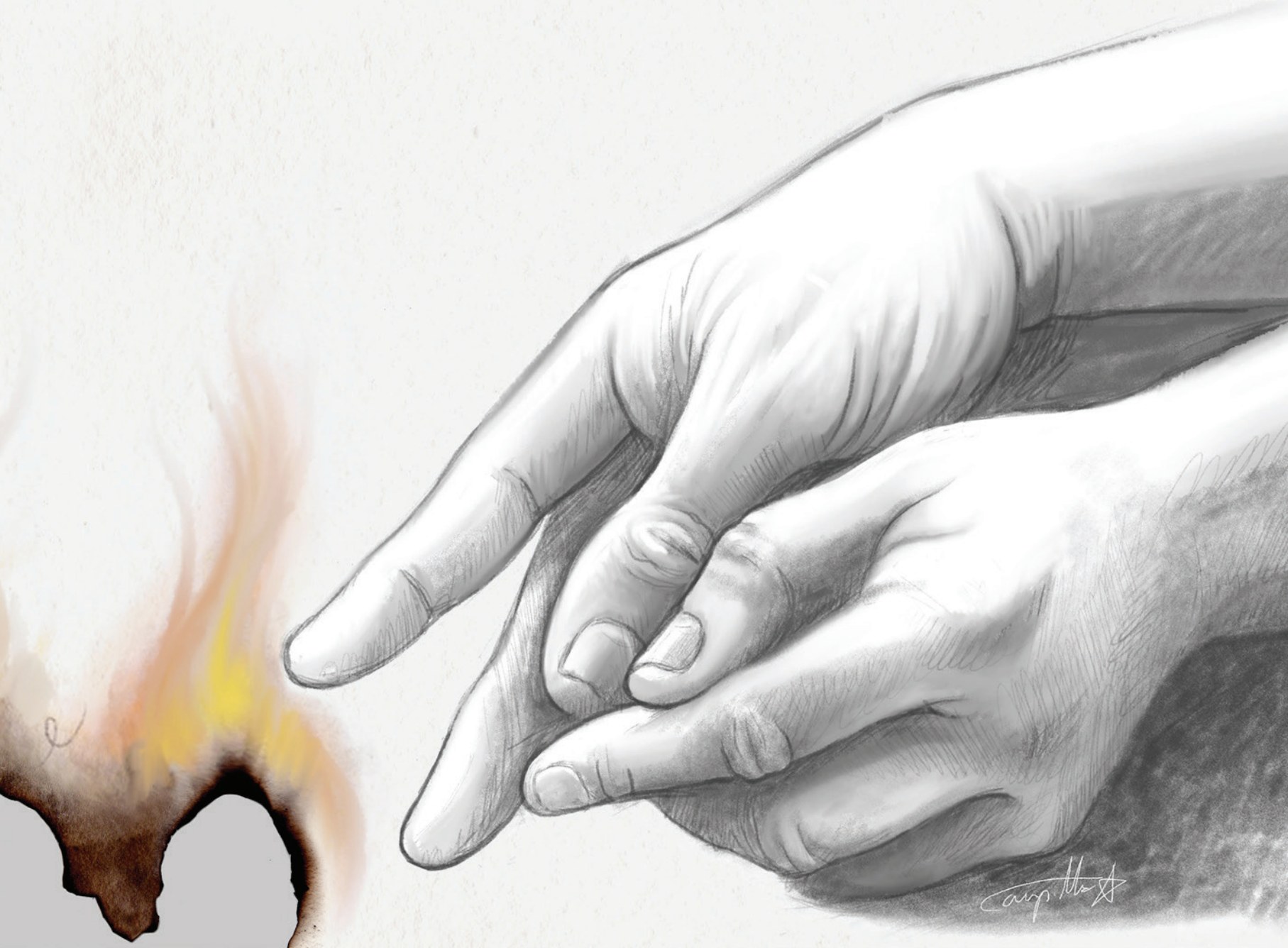

Falla Ramón y Cajal
Torrent Falles 2020

GRUP
Veterinari

TORRENT

C/ PADRE MÉNDEZ, 134
46900 TORRENT - VALENCIA

ESTERILIZACIÓN POR ENDOSCOPIA

SIN DOLOR
MAYOR SEGURIDAD
RÁPIDA RECUPERACIÓN
MÍNIMA INTERVENCIÓN

Y TODO INCLUIDO:
ANÁLISIS PREQUIRÚRGICO.
LA CIRUGÍA LAPAROSCÓPICA.
TODA LA MEDICACIÓN PRECISA.
COLLAR ISABELINO.

SOLO
3 PUNTOS
DE SUTURA

HOSPITAL
VETERINARIO **24H**
EN TORRENT T. 961 581 740

www.grupveterinari.es

PICANYA

C/ SENYERA, 1
46210 PICANYA - VALENCIA
T 961 591 990

GRUP
Veterinari

MUNIC72

C/ MUNIC 72
46900 TORRENT - VALENCIA
T 960 089 320

GRUP
Veterinari

Libret falles 2020

FALLA RAMÓN Y CAJAL

Festa d'Interés Turístic Autònom de la Comunitat Valenciana, Bé d'Interés Cultural Inmaterial i Patrimoni Inmaterial de la Humanitat (UNESCO)

Edita

Edita:
Falla Ramón y Cajal

Coordinació:
Joaquín Requena i Piles

Portada:
José Luís Campillo i Ruiz

Versificació i explicació de la falla:
José F. Andreu i Mora

Treball d'investigació:
Salvador Ciscar i Juan

Impressió:
www.samarcusg.es

Dep. Legal:
V-379-2011

LA COMISSIÓ DE LA FALLA RAMON I CAJAL
DE TORRENT

Expresa el seu agraïment a les persones i entitats, per la seua col·laboració en bé de le Falles, i en particular de la Falla de L'Ermita, perquè amb l'ajuda d'uns i d'altres s'ha fet possible la publicació d'este Llibret.

Este llibret ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià.

El present llibret ha participat al concurs de llibrets fallers organitzat per l'OAM Junta Local Fallera de Torrent.

Este llibret participa en els Premis de les Lletres Falleres (www.lletresfalleres.info)

Este llibret ha sigut elaborat íntegrament per membres de la comissió.

Este llibret es pot consultar digitalment a les següents direccions:
www.fallaramonycajal.com
www.llibretsfryc.es

Difusió del llibre complet.

Sumari

05

Editorial

07

President: Jorman Izquierdo i Mullor. Salutació

09

Fallera Major: Pilar García i Gamero. Salutació

10

Falleres

18

Fallers

31

Crítica del monument: José Fernando Andreu i Mora

40

Estudi "ORÍGENS"

46

Orígens d'uns fallers brillants, per la comissió.

56

Orígens dels nostres artistes, per Sergio Giménez i López.

68

Orígens de una saga fallera, per Joaquín Requena i Piles

78

Orígens del Premis Carta Pobla, per Joaquín Requena i Piles

90

Orígens d'una devoció, per Antonio Vilanova Merino

100

Orígens dels Jocs Florals, per Joaquín Requena i Piles

110

Orígens de la importància de la impremta en les falles, per Andrés Llopis i Veguer

120

Orígens dels Patrons de Torrent, per Salvador Ciscar i Juan

148

Programa de Festes. Resum

EDITORIAL

Orígens és el lema del monument que l'artista Vicent Martínez ens va plantar enguany davant l'Ermita i com és habitual en esta comissió, el traslladem al llibret, per a ser el punt de referència de tot el seu contingut. Un contingut que es basarà com sempre en presentar tota la família fallera de Ramón y Cajal i en donar a conèixer noves estampes de la nostra història, partint precisament dels orígens de totes elles,

Repeteix enguany Jorman com a President de la comissió, amb la satisfacció de compartir la màxima representació amb la seua dona Pili, com a Fallera Major, mentre que la secció infantil tindrà Elena i Marcos, com a Fallera Major i President, els quals seran els protagonistes del Racó Infantil del llibret que per la seua importància i el seu ric contingut mereix una enquadració a part.

Inevitablement un llibret faller ha de recollir en tot moment la història de la falla, que protagonitzen tots els seus fallers i falleres, i en especial, aquells que, per la seua dilatada presència entre nosaltres, i, en reconeixement a la seua aportació per bé de la comissió, han de ser homenatjats com mereixen, per un criteri de justícia i gratitud.

Gràcies als escriptors i poetes que té la falla Ramón y Cajal, tots els escrits estan confeccionats per fallers i falleres de la comissió i cal destacar com sempre la crítica del monument, utilitzant l'ingeni i la capacitat quasi innata de fer rimar uns versos, que

al temps de propiciar una lectura harmoniosa, puga despertar en el lector o lectora un somriure innocent però ple de complicitat.

Entrant en la part del llibret que té per objectiu rescatar capítols de la nostra història, hem considerat oportú parlar d'aquells que estan presents en l'actualitat, però partint sempre dels seus orígens, a fi d'analitzar-los amb profunditat i comprendre millor la importància de mantindre'ls, encara que no siguen massa populars, però quan parlem de cultura i tradicions no hi ha que escatimar esforços.

No podem oblidar-nos del Programa de Festes i més quan l'aprofitem per a recordar les imatges de l'exercici passat, que sempre són l'objectiu prioritari en la consulta de qualsevol llibret faller, perquè desgraciadament, en general llegim poc i cal buscar recursos per aconseguir que la gent s'enganxe a la lectura i no perda l'oportunitat de conèixer etapes de la nostra història per a engrandir-la i perpetuar-la.

Sols ens queda manifestar el nostre agraïment a tots els col·laboradors que entenen el món de les falles i no dubten en cap moment en ajudar-nos en la confecció d'este llibret, senzillament a canvi d'inserir la seua publicitat en ell, omplint així les últimes pàgines de color i oferiments per a tot allò que puguem necessitar. I res més, a llegir i gaudir, tant majors com menuts, del llibret d'enguany. Pensem que val a pena.

JORMAN IZQUIERDO I MULLOR

PRESIDENT 2020

Per segon any consecutiu presidisc la comissió de la Falla Ramón y Cajal i no puc estar més orgullós de tornar a ser-ho. I per segon any, em toca la difícil tasca d'escriure unes línies per al saluda del nostre llibret. Un llibret que per a molts pot ser una simple recopilació d'escrits, publicitat, fotos i dibuixos, però per a la nostra comissió és un autèntic referent que intentem anar millorant amb el pas dels anys, i és que allò que sembla un cúmul de pàgines sense més, comporta una faena, dedicació i esforç que pocs sabem apreciar. Perquè des dels dissenys de la portada, al tema d'investigació que es realitza cada any, els muntatges fotogràfics, el racó infantil o els espais on els nostres fallers poden escriure, tot està realitzat, organitzat i muntat per integrants de la nostra comissió. Per això, i veient el resultat any rere any, aprofite per agrair i felicitar a tots pel treball realitzat i desitjar que seguisca així molts anys més.

També vull aprofitar estes línies per donar les gràcies a Maite, Marta i Hugo pel meravellós any 2019 que m'han fet viure i que mai oblidaré.

I com estem en l'any 2020, tenim nous representants, Pili, Elena i Marcos, entregats cent per cent a la nostra comissió i deixant-la en el lloc en què es manté ja durant molts anys.

Què dir de Pili? Que després de molts anys junts, estem vivint una nova experiència, una experiència molt bonica i alhora difícil, que compartim amb passió, plenitud i dedicació, ja que com és fàcil comprendre, les falleres majors volen aprofitar cadascú dels actes de l'any, i no són pocs, per gaudir al màxim del seu regnat, i sé de sobra que ho està fent, perquè per a ella tots els actes fallers són motiu d'alegria i satisfacció.

D'Elena i Marcos vos diré que són uns xiquets que a poc a poc van assimilant i integrant-se en la difícil missió de representar la nostra comissió, i que també ho estan

vivint amb plena intensitat, perquè no es perden res i amb les seues famílies gaudeixen de cadascun dels actes als que acudeixen. I si l'any passat escrivia sobre els iaïos dels representants infantils, este any no puc oblidar-me de Pepe, que amb Elena ja compta amb set falleres majors de la nostra comissió a l'esquena, però segur que està vivint amb orgull veient la més menuda de la saga Andreu representar-nos com ho fa al costat de Marcos.

I si hem gaudit del viscut fins ara, estem molt il·lusionats de tot el que ens espera per viure fins el 19 de març junt amb tots els membres de la nostra comissió, però sobretot esperant la celebració del nostre concurs per excel·lència, els Jocs Florals, que enguany celebra la 44 edició en modalitat adulta i la 36 en la infantil, i que com jo ja l'he viscut com a màxim representant, estic segur que els meus acompanyants veuran complides les seues expectatives.

Per anar acabant vull donar les gràcies a tots els que passeu segons, minuts o hores treballant per la falla. Perquè la nostra comissió participa en la majoria d'actes, concursos i esdeveniments que es realitzen, siguen presentacions, teatre, confecció de carrossa, cavalcades, concursos o esportius, i és que en tot allò que s'organitza acudeix l'Ermita a participar. Però, al meu pesar cada vegada és menys el temps que podem o volem dedicar a la falla i des d'ací vos anime a involucrar-nos encara més en cada activitat i aportar nous projectes i idees, en els quals tindreu tot el meu suport.

Per a acabar, desitjar-vos, que com a mínim, siguem amb la mateixa harmonia i concòrdia que fins a hui hem mantingut, que gaudim de la festa de les falles, i encara que de vegades siguen un conjunt d'alegries, tristeses, nervis, decepcions, treballs i sofriments, és un meravellós sentiment i veritable estil de vida que ens fa sentir-nos orgullosos de ser valencians i fallers.

Gràcies pel vostre afecte i suport.

Ana Company
fotografia

PILAR GARCÍA I GAMERO

FALLERA MAJOR 2020

Estimats fallers i falleres;

Per a mi és un honor i un privilegi tindre l'oportunitat de dirigir-me a tots vosaltres, des del nostre llibret. És molt difícil expressar en poques línies els meus sentiments després d'estos mesos representant a la nostra falla en els nombrosos actes que he acudit i com tots sabeu, compartint esta responsabilitat i orgull amb el meu home i president, Jorman.

I si este fet, l'unim a la gran sort que he tingut de compartir regnat amb els meus representants infantils, Elena i Marcos, i les seues famílies, podeu entendre que no puc demanar més. Sempre pendents de mi, de donar-me una abraçada, un meravellós bes que m'alegra el dia, omplint-me d'afecte i atencions, que arriben fins i tot a estar pendent de com porte els llaços o les manteletes, uns veritables encants que fan que ajuden a que este any continue sent molt especial i únic.

Però ells sols són un exemple del que és la nostra comissió, una comissió familiar i encantadora on, mai millor dit em trobe com a casa. Cadascun dels seus membres estan contínuament donant-me mostres del seu voler, acompanyant-me en tots els actes, recolzant-me sempre

que els necessites, no hem puc sentir més volguda i agraïda. Si, perquè si tinc dirigir-me a vosaltres, estimada comissió, sols ho puc fer amb paraules d'agraïment. És cert que vaig viure una situació semblant sent mare de Victoria, quan a l'any 2017, va ser Fallera Major Infantil, però l'experiència d'este any esta superant totes les meues expectatives, i este fet que, encara que siga una expressió molt habitual, visca en un continu somni, on tots els meus desitjos s'estan fent realitat.

I estos sentiments són reflex de tot el viscut, pel tant no m'imagine tot el que ens queda per viure, perquè en els pròxims mesos la intensitat de les activitats va en augment, com si estiguérem davant del tram final d'una mascletà amb el seu apoteòsi final, i és este tram final del meu any 2020, el que m'agradaria seguir compartint amb tots vosaltres. M'agradaria seguir compartint tots junts cada minut, cada segon, de la nostra festa de les falles. Com vos deia, és cert, que em trobe en un núvol de felicitat, i vull que tots i totes es pugeu a ell i m'acompanyeu cadascun dels actes, perquè sense vosaltres la meua felicitat no seria la mateixa. I m'aneu a permetre que tinga un record especial per a la nostra setmana cultural en honor

dels Jocs Florals, un acte propi al que us convide de forma personal a conèixer, i encara més a participar, i podreu tots junts comprovar la vessant cultural del món de les falles en la seua màxima expressió, un veritable plaer per als sentits que no us podeu perdre.

Per acabar m'agradaria tindre unes paraules d'afecte i enteniment al veïnat no faller. Sóc conscient de que les nostres nombroses activitats moltes vegades poden resultar molestes, però pregue a la vostra comprensió i a la nostre coherència per buscar un equilibri que siga exemple de convivència, i puga transmetre tots els valors que hi ha darrere de la festa de les falles, sent les falles 2020 un model de tolerància, respecte i equilibri cívic.

Sols em queda convidar-vos a gaudir al màxim de la setmana fallera. Elena, Marcos, Jorman i jo, volem que estiguen al nostre costat i que tots junts puguem viure la setmana que portem tot un any esperant d'una forma immillorable, i recurrent als tòpics, esperant que siga inoblidable i es quede gravat per sempre al meu cor.

Molt bones falles 2020.
De la vostra Fallera Major,
Pilar Garcia Gamero.

FALLERES**FALLES 2020**

	CÀRREC	FALLERA MAJOR	LLOSER BRILLANTS	FULLES DE LLOSER	OR	ARGENT
			BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
Rocío Álamo i Amores		2005		2017-2017	2007-2007	2004-2004
Andrea Albizuri i Vilanova					2019-2019	2016-2016
M ^a Carmen Alcalde i Fenoll					2019-2019	2016-2016
Raquel Almenar i Besó			2014-2014	2004-2004	1994-1994	1991-1991
Silvia Amo i Andrés						
Marina Andrés i Campos				2020-2020	2010-2010	2008-2008
Eva Maria Andreu i Andreu			2019-2019	2009-2009	1999-1999	1996-1996
Irene Andreu i Carratalá						
María Andreu i Carratalá						
Celia Andreu i Chuliá						
Claudia Andreu i Chuliá						
Esther Andreu i Mora		2002		2015-2015	2005-2005	2002-2002
M ^a Amparo Andreu i Mora	Administració	1998	2019-2019	2009-2009	1999-1999	1996-1996
M ^a Amparo Andreu i Noguera	Balls					
Sofía Baixauli i Pascual						
Amparo Baviera i Climent						2020-2020
Marta Benavent i García						
M ^a Amparo Benavent i Roig		1996	2020-2020	2009-2009	1999-1999	1997-1997
M ^a Carmen Benavent I Roig		1989	2014-2014	2004-2004	1994-1994	1991-1992
Susi Benlloch I Navarro		1972	2001-2000	1991-1990	1981-1980	1980-1978
Beatriu Benlloch I Navarro			2010-2010	2000-2000	1990-1991	1987-1987
M ^a Dolores Blanco i Verdet		2008	2013-2013	2004-2004	1993-1993	1990-1991
M ^a Luisa Blanco i Verdet			2016-2016	2006-2006	1996-1996	1993-1993
Yolanda Borrás i Sánchez						
Natalia Botella i del Valle						
Begoña Brull i Marugán						

FALLERES

FALLES 2020

	CÀRREC	FALLERA MAJOR	LLOSER BRILLANTS	FULLES DE LLOSER	OR	ARGENT
			BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
M ^a Amparo Calvete i Montesa				2013-2013	2004-2004	2001-2001
Eva Calvo Doñate						
Isabel Carmona i Díaz	Cavalcades	1981	2003-2003	1993-1993	1983-1983	1980-1980
Susana Carmona i Díaz			2019-2019	2018-2018	1994-1994	1991-1991
Loli Carrascosa i Requena				2014-2014	2004-2004	2001-2001
María Carratalá i Ferrandis		2013			2011-2011	2008-2008
Irene Carratalá i Micó	Esdeveniments	1995	2020-2020	2008-2008	1998-1998	1996-1996
Nélida Carratalá i Montoro		1997		2010-2018	2000-2000	1998-1998
M ^a Amparo Casanova i Mora		1992	2011-2011	2001-2001	1991-1991	1988-1988
Fina Chafé i Grau	Cavalcades			2016-2016	2006-2006	2006-2003
Ruth Chulía i Sena			2019-2019	2009-2009	1999-1999	1996-1996
Ana Climent i Sapena						
Inma Company i Aracil				2013-2013	2004-2004	1999-1999
María Company i Aracil				2014-2014	2004-2004	2002-2002
Gemma Costa i Vicente					2013-2013	2010-2010
Amparo de la Encarnación i Barberá				2005-2005	1995-1995	1992-1992
Laura de la Encarnación i Barberá						
Lola Espeleta i Paredes		1973	2003-2003	1993-1993	1984-1984	1983-1983
Katy Esteva i Ibáñez		1993	2019-2019	2009-2009	1999-1999	1996-1996
Amanda Faya i Ruiz		2017			2015-2015	2012-2012
Sandra Felguera i Romero			2019-2019	2009-2009	1999-1999	1996-1996
Amparo fernández i García						
M ^a Carmen Ferrandis i Puchol			2017-2017	2007-2007	1997-1997	1994-1994
Nuria Gallego i Andreu						
Inma García i Barat	Protocol i Comunicació	2011			2015-2015	2012-2012
Pilar García i Gamero	Delegació Infantil	2020	2019-2019	2009-2009	1999-1999	1996-1996

FALLERES**FALLES 2020**

	CÀRREC	FALLERA MAJOR	LLOSER BRILLANTS	FULLES DE LLOSER	OR	ARGENT
			BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
Ana García i Gil			2017-2017	2008-2007	1997-1997	1994-1994
Paqui García i Hurtado	Secretària	2000	2018-2018	2009-2009	2001-2001	1999-1999
Mar García i Yago				2016-2016	2006-2006	2003-2003
Sari García i Yago				2013-2013	2003-2003	2001-2001
Mónica Garrido i Sáez				2020-2020	2010-2010	2007-2007
Manoli Gavilán i Gómez	Cavalcades		2020-2020	2010-2010	2000-2000	1997-1997
Maria González i Benavent						
M ^a Luz Hernández i Puchades						
M ^a Vanesa Izquierdo i Bulgarelli						2020-2020
Laura Izquierdo i Mullor				2013-2013	2003-2003	2001-2001
Amina C. Kafernawi i Úbeda						
M ^a Carmen Láinez i Fenoll						
M ^a Ángeles Lapeña i Martínez				2018-2018	2003-2003	2000-2000
Beatriu Leal i Benlloch						
Susi Llópez i Mora					2017-2017	2014-2014
M ^a José Llopis i Cantero				2011-2011	2001-2001	1998-1998
María López i Hernández						
Patricia López i Martín						
Tamara López i Peris						
Neus Manzano i Benavent						
Claudia Marcos i Nieva						
Ana Marín i Mantas	Delegació Infantil					
Sonia Márquez i Carrión		1994	2019-2019	2009-2009	1999-1999	1997-1997
Paqui Martínez i Lloria						
María Belén Martínez i López		2006		2017-2017	2007-2007	2004-2004
Paula Martínez i López						

FALLERES

FALLES 2020

	CÀRREC	FALLERA MAJOR	LLOSER BRILLANTS	FULLES DE LLOSER	OR	ARGENT
			BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
Carmen Marzo i Romero	Delegació Festeigs				2017-2017	2014-2014
Sofía Mertens de Wilmars i Cantarino						
María Miquel i Almenar					2013-2013	2010-2010
Lola Miquel i Campos	Casal		2009-2009	1999-1999	1989-1989	1987-1987
Tamara Miquel i de la Encarnación						2020-2020
M ^a Carmen Montesa i Andrés			2001-2000	1991-1990	1981-1980	1978-1978
M ^a Carmen Mora I Besó			2014-2014	2004-2004	1994-1994	1991-1991
Susi Mora i Chuliá		1982	2004-2005	1994-1995	1984-1987	1981-1982
Laura Moragón i de la Encarnación		2018			2012-2012	2009-2009
Dolores Moreno i Martínez						
Sofía Moreno i Puig						
Raquel Muñoz i García				2015-2015	2005-2005	2002-2002
M ^a Carmen Muñoz i González	Cavalcades		2011-2011	2001-2001	1991-1991	1988-1988
Ana Nájera i Benavente						2019-2019
Eva Olmos i Vázquez						
Sara Olmos i Vázquez						
M ^a Victoria Oria de Rueda i Puche		2016			2013-2013	2010-2010
Cristina Ortí i Botifora						2019-2019
Vanessa Ortiz i Ballester						
Zaira Pacheco i Mayordomo						
Jéssica Paes i Bartual	Balls Infantils				2019-2019	2016-2016
Sara Pagán i Ortí						
M ^a Carmen Palacios i Vento					2015-2015	2012-2012
Carmen Pérez i Botifora						
María Pérez i Machancoses						
Alicia Peris i Palacios					2015-2015	2012-2012

FALLERES**FALLES 2020**

	CÀRREC	FALLERA MAJOR	LLOSER BRILLANTS	FULLES DE LLOSER	OR	ARGENT
			BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
María Piles i Gavilán				2019-2019	2009-2009	2006-2006
Sheila Piles i Gavilán	Balls Infantils				2017-2017	2014-2014
Pepica Piles i Mora					2015-2015	2012-2012
Fina Prats i Montesinos				2011-	2001-	1998-
Mírian Prieto i Rodrigo		2007			2011-2012	2007-2007
Conchín Puche i Soriano	Cavalcades					
Silvia Puerto i Fernández						
Magdalena Puig i López	Teatre		2016-2016	2006-2006	1996-1996	1993-1993
Yolanda Puig i López			2020-2020	2010-2010	2000-2000	1998-1998
Sonia Punzano i Rodríguez		2009			2013-2013	2010-2010
María Ramos i Casanova						
María Requena i Aguilar						2020-2020
Marta Requena i García						
Sara Requena i Lerma						
Flori Requena i Romero	Activitats Diverses	2014			2013-2013	2010-2010
Silvia Mariani Resquin i Duarte						
Mar Ricart i Benlloch						
Zaira Romero i Luna					2016-2016	2013-2013
Flori Romero i Tudela	Cavalcades		2003-2003	1993-1993	1983-1983	1981-1980
Patricia Romero i Tudela	Teatre Infantil	2001	2014-2014	2004-2004	1994-1994	1991-1991
Clara Ros i Ferrer						2015-2015
Violeta Ros i Ferrer					2014-2013	2011-2010
Consuelo Ros i Mora						
Montse Ros i Tormo						
Cristina Sánchez i Yago				2013-2013	2003-2003	2001-2001
M ^a Dolores Sánchez i Yago				2011-2011	2001-2001	1999-1999

FALLERES

FALLES 2020

CÀRREC	FALLERA MAJOR	LLOSER BRILLANTS	FULLES DE LLOSER	OR	ARGENT
		BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
Nuria Segura i Romero				2020-2020	2017-2017
Patricia Segura i Romero				2017-2017	2014-2014
Sara Serrano i Martí			2019 -2017	2004-2004	2001-2001
Candela Tarín i Puig					
Cristina Toledo i Boscá					2019-2019
Myriam Tormo i Pardo			2020-2020	2004-2004	1999-1999
Cristina Torres i Mora					
Sara Torres i Mora					
Gracia Tortosa i Colomer				2016-2016	2013-2013
Elena Tortosa i Colomer		2019-2019	2009-2009	1999-1999	1996-1996
Encarnita Verdet i Cava	2004	2008-2008	1998-1998	1989-1989	1986-1986
Maite Verdet i Olcina	2019	2016-2016	2007-2007	1997-1997	1994-1994
Silvia Verdet i Olcina			2017-2017	2008-2008	2005-2005
Mireia Vígara i Puche					
Isabel Vilanova i Aracil			2016-2016	2007-2007	2006-2006
Marta Belén Vilanova i Martínez				2019-2019	2016-2016
Esther Vilanova i Soler				2012-2012	2009-2009
Sara Villalón i Miquel				2016-2016	2013-2013
Lluna Yago i Mas					
Marta Zanón i Rubio					

JH
JOSEFINA HUERTA

Calle Ramón y Cajal, 26
TORRENT

Tel.: +34 961 550 564

Calle Ramón y Cajal, 8
TORRENT

Tel.: +34 961 589 719

www.josefinahuerta.com

JH
JOSEFINA HUERTA

www.josefinahuerta.com

Calle Ramón y Cajal, 26 • TORRENT
Tel.: +34 961 550 564

Calle Ramón y Cajal, 8 • TORRENT
Tel.: +34 961 589 719

FALLERS**FALLES 2020**

	CÀRREC	LLOSER	FULLES DE	OR	ARGENT
		BRILLANTS	LLOSER	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
Rafael Alabarta i López		2011-2011	2001-2001	1991-1991	1988-1988
David Alujer i Zamora					
Andrés Andreu i Alabajos	Cultura	1994-1994	1984-1984	1977-1976	1975-1971
José Fernando Andreu i Alabajos	Carrossa	2000-1998	1990-1988	1981-1979	1977-1977
David Andreu i Andreu		2016-2016	2005-2005	1995-1995	1992-1992
Alejandro Andreu i Arnau					2019-2019
Pablo Andreu i González					
Federico Andreu i Higón		2005-2005	1995-1995	1985-1985	1982-1982
José Fernando Andreu i Mora	Vicepresident	2011-2013	2003-2003	1995-1995	1993-1993
Gaspar Asensio i Olmos					
Daniel Asín i Santamaría					
Alejandro Baviera i Climent	Vicepresident			2019-2019	2016-2016
José Francisco Baviera i Ferrís				2019-2019	1999-1999
Juan Benavent i Aleixos		2010-2009	1999-1999	1989-1989	1986-1986
Juan José Benavent i Roig	Administració	2013-2013	2005-2004	1996-1996	1994-1994
Pau Benavent i Roig				2013-2013	2010-2010
José Vicente Botella i Barreda	Carrossa				2018-2018
Gonzalo Bueno i Fernández	Esports		2018-2018	2008-2008	2005-2005
Gonzalo Bueno i Verdet					
Alberto Camacho i Peña					
Baltasar Campillo i López	Llibret		2012-2012	2003-2003	2002-2002
José Luis Campillo i Ruiz			2013-2013	2003-2003	2000-2000
Raúl Campillo i Ruiz				2006-2006	2003-2003
Salvador Carratalá i Baixauli					
José Antonio Carratalá i Blasco			2017-2017	2006-2006	2003-2003
José Antonio Carratalá i Micó			2017-2017	2004-2004	2001-2001

FALLERS

FALLES 2020

	CÀRREC	LLOSER BRILLANTS	FULLES DE LLOSER	OR	ARGENT
		BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
Miguel Carratalá i Montoro					2002-2002
José Antonio Carratalá i Pardo	Carrossa	2010-2011	2001-2001	1994-1993	1991-1991
Adrián Cebrián i Carmona					
Eric Cebrián i Carmona				2020-2020	2017-2017
Héctor Cebrián i Carmona					2020-2020
Pau Chiner Besó					
Marcos Císcar i Felguera					
Salvador Císcar i Juan	Cultura	2016-2016	2010-2008	1999-1999	1996-1996
Manuel Climent i Moral				2015-2015	2014-2014
José Company i Aracil			2017-2017	2004-2004	2001-2001
Alfred Costa i Sabater					
Andrés de la Flor i Llamas		2017-2017	2006-2006	1996-1996	1993-1993
Jorge Enguídanos i García				2008-2008	2001-2001
Ramón Esteve Moreno	Casalet		2015-2015	2005-2005	2002-2002
Adolfo Folgado i Veguer			2013-2013	2003-2003	1998-1998
Fernando Furió i Soriano		2006-2006	1995-1993	1986-1983	1980-1980
Carlos Gallego i Andreu					
Javier Gallego i Puig	Presentacions		2014-2014	2004-2004	2001-2001
Francisco García i Andreu			2017-2017	2010-2007	2004-2004
Nacho García i Esteve	Casalet			2005-2005	2002-2002
Manuel García i Funes			2015-2012	2002-2002	2001-2001
Santiago García i Sanz					
Sergio Giménez i López		2018-2018	2010-2009	2001-2001	1998-1998
Manuel González i Benavent					
Manuel González i García	Presentacions		2016-2016	2006-2006	2004-2004
José González i Santamaría				2017-2017	2014-2014

FALLERS**FALLES 2020**

	CÀRREC	LLOSER	FULLES DE	OR	ARGENT
		BRILLANTS	LLOSER	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
Roberto González i Santamaría					
Javier Hernández i Antonino	Activitats diverses				2018-2018
Juan Miguel Honrubia i Pérez					
José Antonio Ibáñez i Gil		2004-2004	1994-1994	1984-1984	1981-1981
José María Ibáñez i López					
Manrique Izquierdo i Alepuz	Publicitat	2012-2018	2005-2004	1994-1994	1992-1992
Jorman Izquierdo i Mullor	President	2019-2019	2009-2008	1999-1999	1996-1996
Mohamed A. Kafernawi i Úbeda					
Andrés Llopis i Cantero			2015-2015	2005-2005	2002-2002
Andrés Llopis i Veguer	Llibret	2000-1999	1990-1989	1982-1981	1980-1980
Domingo López i Herráiz				2005-2005	2002-2002
Nicolás Manzano i Sendra	Activitats Diverses			2012-2012	2009-2009
Claudio J. Marcos i Fernández					
Christian Marcos i Nieva					
Daniel Martín i Andreu					
Jaime Martín i Andreu					
Antonio Martínez i Albert	Vicepresident	2005-2005	1995-1995	1987-1987	1983-1983
Borja Martínez i Carmona					2019-2019
Rubén Martínez i López			2015-2015	2005-2005	2002-2002
Aitor Martínez i Muñoz				2013-2013	2010-2010
José Arturo Marzo Sempere		2003-2003	1993-1993	1983-1983	1980-1980
Juan Antonio Marzo Sempere		2004-2004	1994-1994	1984-1984	1981-1981
Arturo Mil i Contreras		2016-2016	2006-2006	1996-1996	1993-1993
Raúl Mil i Contreras	Vicepresident			2004-2004	2000-2000
Rafael Miquel i Campos		2017-2017	2007-2007	1997-1997	1994-1994
Pablo Montesdeoca i Mendoza					2019-2019

FALLERS

FALLES 2020

	CÀRREC	LLOSER	FULLES DE	OR	ARGENT
		BRILLANTS	LLOSER	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
Francisco Mora i Alejos	Banderes	2019-2019	2009-2009	1999-1999	1996-1996
José Mora i Andrés	Carrossa	1997-1997	1987-1987	1979-1979	1977-1977
Julián Moragón i Andrés		2013-2013	2004-2004	1985-1985	1982-1982
Daniel Moreno i Marín					
Fidel Moreno i Pérez	Administració			2020-2020	2017-2017
Borja Muñoz i Puig					
José Manuel Navarro i Beses					
Salvador Navarro i Soler				2014-2014	2011-2011
Pau Navarro i Verdet					
Ramón Oria de Rueda i Salazar				2013-2013	2010-2010
Juan José Ortí i Ortí		2019-2019	2008-2008	1999-1999	1996-1996
Manuel Ortí i Soriano		2013-2013	2007-2007	1997-1997	1995-1995
Javier Palao i Bielsa					
Julio Manuel Palop i Andreu			2017-2017	2004-2004	2001-2001
José Rafael Peris i Palacios					
Leandro Piles i Mora		2001-2002	1991-1992	1981-1981	1978-1978
Antonio Piles i Rives	Activitats Diverses	2006-2006	1996-1996	1986-1986	1983-1983
Jorge Ramírez i Navarro	Activitats Diverses			2018-2018	2017-2017
Jorge Ramos i Casanova					
Manuel Ramos i Giménez	Administració		2013-2013	2003-2003	2000-2000
Carlos Requejo i Gaitán					
Carlos Requena Aguilar				2020-2020	2017-2017
Alejandro Requena i García					
Daniel Ignacio Requena i Piles		2018-2018	2007-2007	1997-1997	1995-1995
Joaquín Requena i Piles	Secretari	1997-1997	1987-1987	1979-1979	1978-1978

FALLERS**FALLES 2020**

	CÀRREC	LLOSER	FULLES DE	OR	ARGENT
		BRILLANTS	LLOSER	BUNYOL TORRE	BUNYOL TORRE
José Fco. Requena i Piles	Teatre	2007-2008	1998-1998	1990-1990	1988-1988
Óscar Requena i Piles	Economia	2010-2011	2001-2001	1993-1993	1991-1991
Vicente Requena i Piles		2000-2000	1990-1990	1982-1982	1980-1980
Xímo Requena i Romero			2014-2014	2006-2006	2004-2004
Mario Ricart i Benlloch					
Vicente Romero i Tudela		2000-2000	1990-1990	1982-1982	1980-1980
Ángel Ruiz i Prieto	Vicepresident				2019-2019
Mathias David Ruiz i Resquín					
Lucas Sánchez i Cabrera		1994-1994	1984-1984	1975-1976	1974-1971
Antonio Segura i Rodríguez		2018-2018	2008-2008	1998-1998	1995-1995
Teodoro Segura i Rodríguez					
Gabriel Silla i Izquierdo					
Iván Solana i Sánchez			2020-2020	2011-2010	2007-2007
José Javier Suay i Tadeo					
Francisco Tarín i Silla					
Javier Toledo i Pardo					
Óscar Vilanova i Aracil					2018-2018
José Vicente Vilanova i García		2007-2008	1998-1998	1991-1991	1989-1989
Antonio Vilanova i Merino				2012-2012	2009-2009
Antonio Vilanova i Pérez	Carrossa	2000-2000	1990-1990	1982-1982	1980-1980
Luis Carlos Villa i Schult					
Ángel Villalón i Olmo	Activitats Diverses	2016-2016	2006-2006	1996-1996	1993-1993

The background of the image is a wooden slat wall. On the left side, there is a large, lush green plant with various leaf shapes and colors, including some variegated leaves. In the bottom right corner, a white plastic chair with a circular backrest is visible, next to a table covered with a white tablecloth. On the table, there is a white plate with a glass of wine and a glass of water.

CASA DIEGO

RESTAURANT

Av. Jaume I El Conqueridor, 74
46192 Montserrat. València
Telèfon 962 999 423
www.restaurantecasadiego.es

LA TEUA INMOBILIÀRIA EN TORRENT

NUESTROS CLIENTES DICEN...

Un gran servicio! Muy profesionales y muy eficientes. Han conseguido vender mi piso mucho antes de lo que esperaba y por el precio previsto.

Tanto el equipo de ventas que asignaron a mi piso (muchas gracias Josep y M. José!!!) como el resto (gracias Antonio y al resto del equipo) han sido un lujo. Muy satisfecho. Los recomiendo para confiarles la compra o venta de tu casa.

FERNANDO SANZ

Muy profesionales y destaco la atención que han tenido desde el primer día M. José y Josep. Además, les felicito porque vendieron nuestra vivienda antes de lo que pensábamos .

Gracias !!

ROSA HARO JUAREZ

Muy satisfechos con el trato que nos han hecho. Muy atentos. MUCHÍSIMAS GRACIAS POR TODO!! MUY RECOMENDABLE

FERRÁN AGUILAR

Un placer tratar con vosotros. Gracias en especial a MªJose y Josep que nos han ayudado a encontrar nuestro nuevo hogar y consiguieron vender la casa que teníamos en un tiempo récord. Gracias por hacer todo tan fácil y mágico. Sois los mejores!!!!

JESÚS MARTÍNEZ

l u c í a p e l u q u e r a s

c/ padre méndez, 122 - 46900 torrent - tel. 96 156 67 95

www.luciapeluqueras.com

E-mail: info@luciapeluqueras.com

de 10 a 20 horas de lunes a viernes

sábados de 9 a 15 horas

Transvia

Mucho más
que viajes.

A TODOS LOS FALLEROS/FALLERAS

¡¡¡FELICES FALLAS 2020!!!!

**Recordamos a todos nuestros clientes y amigos
que disponemos de todos los destinos de nueva
programación 2020/1**

Esperamos veros pronto y reservéis vuestro viaje.

**Y además con las ventajas de pago como
siempre.**

**VIAJES TRANSVIA, CALIDAD Y GARANTÍA
MUCHO MAS QUE VIAJES**

Av. al vedat, 75 46900 Torrent

maribel.laderas@transviaviajes.com

961561516

Si necesitas
soluciones profesionales
acude al **ESPECIALISTA**

- ❖ **Pinturas ecológicas y antibacterias**
- ❖ Todo tipo de **esmaltes**
- ❖ **Tratamientos específicos**
- ❖ **Pinturas creativas e ideas decorativas**
- ❖ **Revestimientos e impermeabilizantes**
- ❖ Productos para **profesionales**
- ❖ **Asesoramiento y servicio a domicilio**

Pinturas Blatem con las Fallas de Torrent

Encuentra **tu tienda en Torrent** y ¡ven a conocernos!

Avda. Juan Carlos I, 12 bajo - Telf.: 961 556 554
Ctra. Masía del Juez, 28 (esq. C/ 5º centenario)
Telf.: 961 552 608

Y en Valencia,

Avda. Fernando Abril Martorell, 82
(frente a la nueva Fe) - Telf.: 961 558 566

Infórmate sobre nuestros cursos y talleres

Camino de Moncada, 68. Bajo
Telf.: 963 664 054

**NUEVA
TIENDA**

Centro de Jardinería

MercaJardin

☎ 96 158 95 54

www.mercajardin.es

F L O R I S T E R Í A

J A R D Í N

C A M P O

M A S C O T A S

NUEVO SERVICIO DE VENTA, REPARACIÓN Y ALQUILER DE MAQUINARIA

ORÍGENS

ARTISTA: VICENTE MARTÍNEZ APARICI

Benvinguts a l'explicació que mostra el sentit d'una falla i que enguany vol ser reflexió, anàlisi i dissertació, dels orígens de tanta batalla.

Hui en dia cap ens pot negar que l'actual és un moment on és fàcil desesperar, perquè es porta abanderar la crispació i l'enfrontament.

Des d'este punt de partida la situació pot ser divertida però estic segur i vos dic, que trobarem més d'un embolic al tindre a Espanya dividida.

Quan reviscolem en els orígens cal estar ben preparats alguns són clars i acceptats, però altres donen vertigen presoners de la diversitat.

Per a prevenir més problemes i evitar ofendre a ningú, com a regla número ú farem ús d'evidents teoremes i com no, del sentit comú.

I abans de poder descobrir quin és l'origen primer entre tots tenim que enaltir com a eines per no discutir, la tolerància, el seny i el saber.

ORIGEN PRIMER

Com no podia ser d'altra manera el remat i la part central que donen forma al cadafal són descendents de la primera tribu de la humanitat, d'aquell inicial "homo sapiens" que segur no era conscient del món que havia creat.

Després de dos cent mil anys hui alguns canten victòria per tota la nostra història, però no ens portem a engany per una fictícia realitat que hem viscuts molts episodis on les enveges, maldats i odis quasi ens han aniquilat.

I així este primer origen ens vol regalar la lliçó de ser l'aire pur i l'oxigen que s'emporte la desunió, aprendre de l'experiència quedant-se sols amb el positiu per poder deixar en herència un món si cap, encara més viu.

Des del més alt del remat es fa un cant a la bellesa, a la tendresa i a la bondat, a cuidar amb calidesa els prodigis de la natura i l'estimat món animal, que és la forma més segura de crear el futur ideal!!!

ORIGEN SEGON

En les darreres setmanes tots hem pogut descobrir i veure com les ganes per manar i presidir el govern de la nació, és una arma molt ambiciosa, efectiva i poderosa, i de gran poder de convicció.

Tots tenim que reconèixer que Pere és un gran artista, un autèntic malabarista amb l'art de reparèixer, i ja a ningú li estranya que quan està quasi desfet es trau de dins del barret el conill que sempre guanya.

I l'origen d'esta virtut l'hem trobat davall del lilit perquè des de que era menut llegeix "Les mil i una nit", tenint com gran referent a Sherezade, la sultana, que al gran sultà entabana amb contes molt convincents.

Pere el problema ha resolt regalant un conte a cadascun, un per a Baldoví, i altre per a Terol, Bildu o Marea en comú, tots són captivats pel poder de la paraula i sobretot de la generositat que va per davall de la taula!!!

ORIGEN TERCER

I quan ell ja es troba al cap del govern de coalició comença la repartició dels càrrecs que estan pactats, i després d'una cordial rebuda de sobte apareix el problema perquè tots no tenen cabuda en la composició del sistema.

Com ja coneixem que Pere és sabut i resolutiu i mai ell mira enrere, convoca a la premsa i els diu que vol un equip més nombrós que és de vital necessitat per conduir a l'estat a un futur esplendorós.

Quatre vicepresidències, tres de màxima confiança, que anul·len les discrepàncies en la progressiva aliança, però on canta és el registre del segon escalafó perquè díhuit són els ministres treballant per a la nació.

L'origen d'este repartiment crec que als fallers no ens estranya perquè a sovint és freqüent en la directiva d'una falla, que per tindre a algú content un bon càrrec regalar, encara que és diferent perquè ho fa sense cobrar.

ORIGEN QUART

Des de la nova talaia que té al Congrés de Diputats ha fet una verda ratlla per tindre a tots ben controlats, encara que la inexperiència del seu grup al Parlament els fa perdre la paciència i expressar-se molt vehement.

Alguns el criden feixista que vol tornar al passat, per a altres és l'espanyolista que defensa la unitat, però algú tindrà que admetre que les coses s'han fet mal i han permet que al baròmetre es dispare el partit d'Abascal.

Investigant la procedència d'esta inquietant afició l'hem trobat en l'audiència d'una sèrie de televisió que triomfava als anys noranta quan era un jove adolescent i des d'eixe moment li encanta vigilar els enfrontaments.

Però està acció és censurable com igual que en els vigilants d'aquelles platges encisants, prevalent més l'espectacle que el fet de poder ajudar als pobres desemparats, perquè discreció i humilitat es tiren molt a faltar.

ORIGEN CINQUÉ

Glòria ens ha regalat una pluja diluviana deixant Torrent mig ofegat, i en setembre fou la Dana qui en la seua màxima plenitud va deixar molt devastats pobles i zones del sud de la nostra Comunitat.

I a molts kilòmetres d'ací creuant tot el planeta veiem que Austràlia ha patit una desoladora desfeta en mans d'un foc abrasador, però sols uns dies més tard un temporal d'infart descarregà sense pudor.

Estos canvis radicals, continus i sense mesura, i un oratge contra natura que ens deixa calor en Nadal, és una clara advertència per a estudiar seriosament i tractar amb molta coherència l'efecte escalfament.

Tot es va originar quan l'auge de la revolució va portar la contaminació i a ningú va preocupar. Ara al món estem pagant els molts anys d'irresponsabilitat, però cal que mirem endavant per a poder netejar el passat.

ORIGEN SISÈ

D'un temps ací les comissions han tingut la gran ocurrència d'adherir-se a la tendència i explotar el filó dels fogons, organitzant uns culinàris que atrauen moltíssim la gent, concursos sense adversaris i amb un fenomenal ambient.

I és que el tema de la cuina està de moda i molt candent, perquè al seu voltant aglutina milers i milers d'aprenents que al posar-se un davantal i tindre en les mans ingredients somien cuinant pels comensals d'una edició de "Màster chef".

Les comissions són coherents i valoren molt esta il·lusió, encara que l'organització porta un motiu diferent, perquè tot este espectacle sempre ve acompanyat d'un quint i tapa rentable que és de màxima utilitat.

Però la cuina exhibició no és una qüestió actual té uns orígens ancestrals, quan les tribus feien cocció de perillosos presoners als centres dels seus poblats però amb un final més pervers perquè acabaven devorats!!!

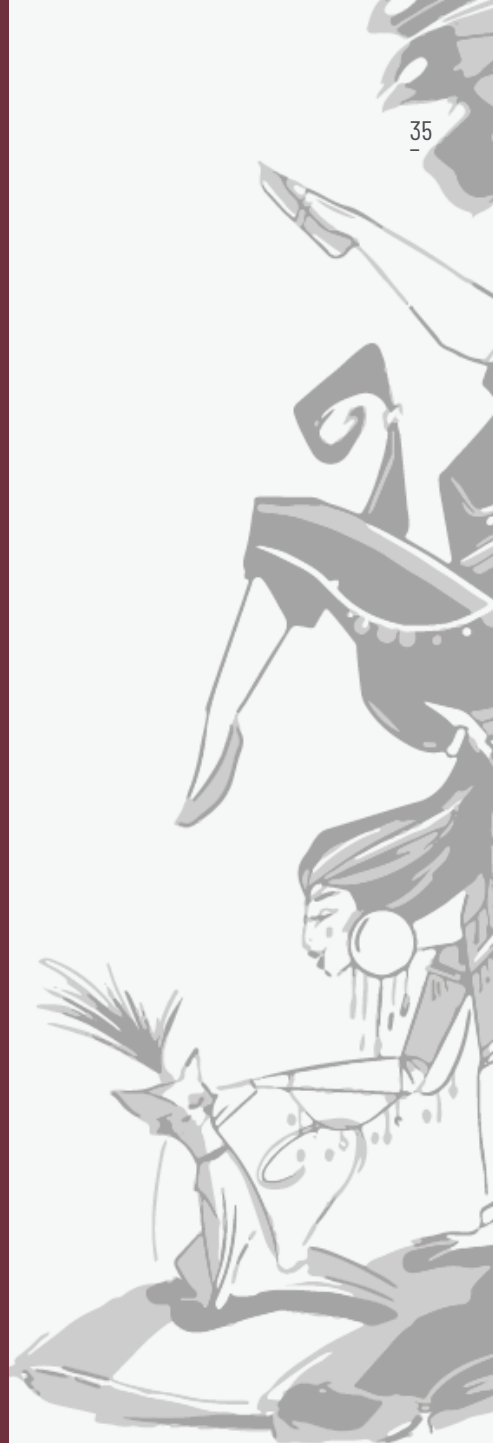
ORIGEN SETÉ

L'any passat per estes dates teníem a tots els partits buscant com a vells pirates els vots perduts i dividits, i els escriptors de llibrets estàvem fregant-se les mans, eufòrics i satisfets al tindre temes abundants.

Després de la forta tempesta que porten les eleccions arriba la calma que arresta idees i inspiracions, i és que hi ha consistoris com el de la nostra ciutat que semblen que són dormitoris sumits en la tranquil·litat.

I es que Jesús és el millor mestre en l'art de la seducció i com una autèntic extraterrestre te captiva a una oposició que ni està ni se l'espera, a uns per inexperiència, altres per la inapetència que a mig poble desespera.

Esta mà esquerra tan eficient té el seu origen a la Polinèsia on Ros trobà un pot d'amnèsia per cada regidor de l'Ajuntament, quedant-se muts i petrificats com Moais a l'illa de Rapa Nui esperant les ordes i els mandats de l'invencible alcalde torrentí.

ORIGEN HUITÉ

El fort crit d'Estefaniaaaaa!!!
ja ressona a tot el país,
des dels còmics cants en poesia
de les xirigotes de Cadis,
o la festa on Almodóvar
va ser el gran triomfador,
a l'equip que va guanyar
en handbol, la medalla d'or.

Perquè quan ú pensava
que estava tot inventat
Telecinc ens ha regalat
el reality que faltava
per denigrar la televisió,
buscant que joves parelles
es barallen baix les estrelles
de l'illa de les temptacions.

Per captar més l'atenció,
augmentant el nivell d'audiència
i els diners de les promocions,
no els dol deixar en evidència
a un Christopher enamorat
que ha de veure en directe
com sa núvia ompli d'afecte
al nou jove que li han presentat.

Esta induïda desgràcia
de seguida es fa viral,
sent l'estafa i la fallàcia
el seu inici original,
que deixen la societat
despullada de valors,
que enyora trista entre plors
l'honor i la dignitat.

ORIGEN NOVÉ

Qui s'anava a imaginar
que el crit que donà Miquel
tant anava a ressonar,
convertint-se en els arrels
d'un fenomen veritable
envaint xarxes socials
d'un missatge amigable
i una gràcia natural.

Tan gran va ser l'emoció
en veure aquelles pilotes
que unes dolces paraulotes
de goig i d'admiració,
brollaren sense control
transmeten un sentiment
d'innocència i de consol
per tindre prop els aliments.

Com les xarxes són imparables
eixa ingènua locució
comença a ser parodiabile
arribant fins al Japó.
I ara Miquel és famós,
entrevistat en La Resistència
va captivar a l'audiència
per graciós i bondadós.

Però presteu bona atenció
que m'ha dit el mallorquí
que les pilotes en qüestió
són d'origen torrentí,
no podent oblidar mai
que el dit ell va exclamar
el dia que va menjar
la cassola de Sant Blai.

ORIGEN FINAL

I l'escena que anuncia el final
volem fer merescut homenatge
a un origen més personal,
fent un repàs cortès i cabal
a avantpassats del nostre llinatge.

Perquè als que ens han donat la vida
és més que just reconèixer
la seua entrega sentida,
l'humil i afectiva acollida,
educant-nos i fer-nos créixer.

Tot el que nosaltres som,
i no parlem sols del nom,
és segur gràcies a ells,
a les lliçons i els consells,
patiments o tristos malsos.

Una fructífera herència
de dignitat i valors,
d'honestedat i decència
que cal cuidar amb sapiència
per ser els seus successors.

I en este meravellós legat
de vivències i contalles,
ocupa un lloc privilegiat
el voler que ens han inculcat
per viure el món de les falles.

Acabem amb este principi
fent un doble agraïment,
per l'origen d'un sentiment
i per aguantar l'anticipi
del que veurem al monument.

MORALET'S

Masia del Juez, 1 - Bajo Dcha.
46900 Torrent - Valencia

Tel: 961 550 555
Fax: 961 295 025

www.rmoralets.es

ALBANILERIA

TRABAJOS

verticales

FONTANERIA

ELECTRICIDAD

PINTURA

centro de sordera

CHULIA AUDIOLOGÍA

CENTRO DE
SORDERA CHULIÁ
LES AGRADECE
Y DESEA UNAS
FELICES FIESTAS

Hemos abierto nuestro
segundo centro en Torrent

*“Ven a visitarnos y
prueba tus audífonos durante
dos meses sin compromiso”*

C/ Fernando Furió Roca, 4 - Torrent
Teléfono **96 157 03 47**
Frente al Centro comercial “Las Américas”

C/ San Cristóbal, 12 - Torrent
Teléfono **96 108 98 14**
Entre la Torre y el Ayuntamiento de Torrent

www.opticachulia.com

ORÍGENS

INTRODUCCIÓ

Com mencionàvem en l'editorial inicial d'este llibret, "Orígens" és el lema del monument que Vicent Martínez plantarà a la nostra demarcació el proper mes de març. Però al mateix temps, este lema va ser l'origen i l'eix vertebrador del contingut del nostre llibre.

Perquè seguint en la línia de donar-li al llibret la importància de ser una fiable i futura font d'informació, disponible per a ser utilitzat com una guia de consulta, hem fet una recopilació dels orígens de persones, de fets o d'esdeveniments que ocorren al nostre entorn i al món de les falles.

Però no hem volgut quedar-nos amb la descripció puntual de l'origen, en alguns casos molt allunyat en el temps. No, hem volgut que a partir de l'origen com a punt de partida, mai millor dit, analitzar la seua evolució i trajectòria fins arribar als nostres dies, i poder fer una dissertació al voltant de, si l'objectiu amb el que va nàixer cada persona, fet o esdeveniment, encara es manté a l'actualitat, o si pel contrari eixe punt de partida ha anant evolucionant, canviant i fins i tot, desapareixent.

I este és l'origen material del contingut del nostre llibret, perquè el seu origen temporal va ser al mes de juliol, dies després de que Vicent Martínez ens presentara el projecte del monument per a enguany. A partir d'eixe moment vam fer una selecció de temes que pensem podrien tindre una certa rellevància i ser atractius per als lectors, i com no, buscar les persones més adequades per

a emportar endavant la confecció dels diversos articles, sempre tenint en compte que l'origen d'estes persones siga cent per cent Ramón y Cajal. Fet que de vegades pot donar la imatge equivocada de ser una comissió tancada i poc donada a les participacions externes, res més lluny de la realitat, perquè el nostre objectiu principal és potenciar i estimular la participació de falleres i fallers que pels seus coneixements poden aportar molt al llibret, convidar-los a escriure i traslladar-nos la seua sapiència, que d'altra manera, podria quedar eclipsada per les col·laboracions externes, i per suposat, sempre respectant els paràmetres de qualitat que cal tindre un llibret de falla.

Ara es trobeu a punt de comprovar les conseqüències d'aquells orígens i constatar si la seua evolució ha sigut l'adequada, i si el resultat final i actual que us presenta el nostre estimat llibret, concorda amb l'objectiu inicial.

Sols queda desitjar-vos que els següents fulls siguen l'origen d'una lectura entretinguda, profitosa i enriquidora, i entre tots puguem descobrir la importància de conèixer, valorar i respectar els nostres orígens i els orígens de tot el que ens envolta, perquè si els respectem, viurem millor el present i estarem construint el més feliç dels futurs.

c/ Montgó, 10 - Torrent

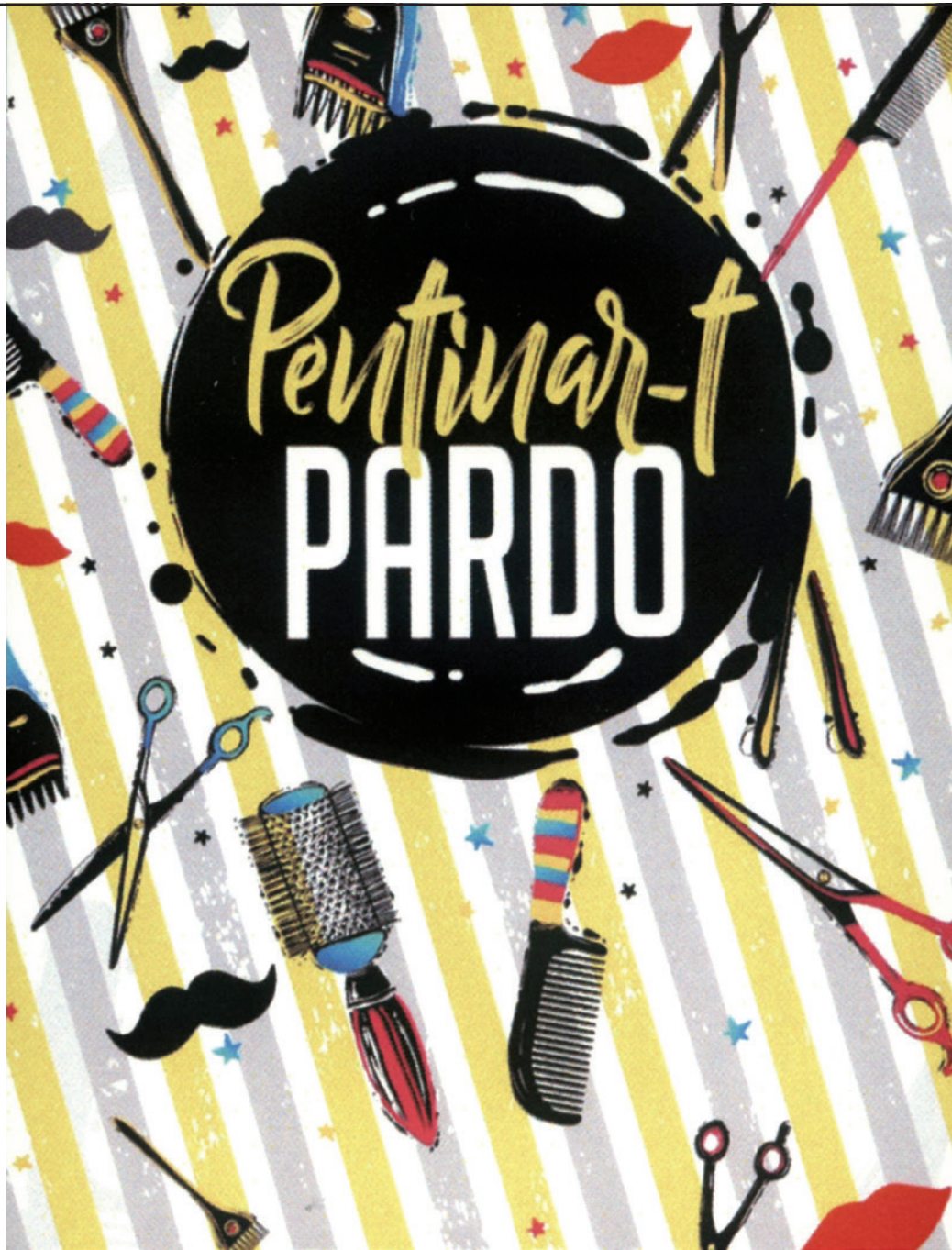
información y reservas

961 080 950 - 655 634 349

 Restaurante-Cafeteria Deja Vu

 Déjà vu restaurante

 @dejavutorrent

645 836 469 · Plaza Mayor, 16 · 46900 TORRENT

TIBA WORLDWIDE OFFICES

OTHER ROMEU GROUP OFFICES

ALGERIA

Algiers (Head Office)
T: +213 21 436 572
argel@tibagroup.com

Oran
T: +213 41 414 757
oran@tibagroup.com
Skikda
T: +213 38 755 923
skikda@tibagroup.com

ANGOLA

Luanda
T: +244 222 390 968
tiba-lad@tibagroup.com

CAPE VERDE

Praia
T: +238 261 8541
tiba-rai@tibagroup.com

MOZAMBIQUE

Maputo
T: +258 848 267 765
tiba-mpm@tibagroup.com

PORTUGAL

Lisbon (Head Office)
T: +351 21 002 65 35
tiba-lis@tibagroup.com

Coimbra
T: +351 23 998 53 18
tiba-cbp@tibagroup.com

Porto
T: +351 22 999 13 56
tiba-opo@tibagroup.com

CUBA

Havana
T: +53 5279 2121
tiba-hav@tibagroup.com

GUATEMALA

Guatemala
T: +502 2221 7105
tiba-gua@tibagroup.com

MEXICO

Mexico D.F. (Head Office)
T: +52 55 4777 8800
tiba-mex@tibagroup.com

Mexico Airport
T: +52 55 5771 3357
mex-air@tibagroup.com

Guadalajara
T: +52 33 4445 3335
tiba-gdl@tibagroup.com

Leon
T: +52 47 7329 7300
tiba-leo@tibagroup.com

Monterrey
T: +52 81 8399 0585
tiba-mty@tibagroup.com

Puebla
T: +52 22 2141 4814
tiba-pbc@tibagroup.com

Queretaro
T: +52 44 2290 2904
tiba-qro@tibagroup.com

PANAMA

Panama
T: +507 300 5047
tiba-pty@tibagroup.com

CHILE

Santiago de Chile
T: +56 9 5929 0542
tiba-scl@tibagroup.com

SPAIN

Valencia (Head Office)
T: +34 963 984 111
tiba-vlc@tibagroup.com

Valencia Projects Division
T: +34 963 984 111
proyectos@tibagroup.com

Algeciras
T: +34 956 634 085
tiba-alg@tibagroup.com

Alicante
T: +34 965 140 812
tiba-alc@tibagroup.com

Barcelona
T: +34 933 012 062
tiba-bcn@tibagroup.com

Bilbao
T: +34 944 936 570
tiba-bio@tibagroup.com

Las Palmas
T: +34 928 474 300
tiba-lpa@tibagroup.com

Madrid
T: +34 912 964 100
tiba-mad@tibagroup.com

Tarragona
T: +34 933 012 062
tiba-tar@tibagroup.com

Tenerife
T: +34 922 206 804
tiba-tnf@tibagroup.com

Vigo
T: +34 986 446 520
tiba-vgo@tibagroup.com

ARGENTINA

Buenos Aires (Head Office)
T: +54 114 343 4700
info@sg-log.com

Santa Fe
T: +54 340 047 6321
info@sg-log.com

Tucuman
T: +54 381 430 1842
info@sg-log.com

CHINA

Shanghai (Head Office)
T: +86 21 3105 8806
shanghai@betalinkasia.com

Ningbo
T: +86 574 8765 3335
ningbo@betalinkasia.com

Shenzhen
T: +86 755 2586 2966
shenzhen@betalinkasia.com

Xiamen
T: +86 592 5625131
xiamen@betalinkasia.com

MOROCCO

Casablanca (Head Office)
T: +212 520 420 310
casablanca@transglory.com

Tangiers
T: +212 539 323 958
tangiers@transglory.com

TUNISIA

Rades (Head Office)
T: +216 79 457 159
tunis@transglory.com

Sfax
T: +216 74 497 633
sfax@transglory.com

Sousse
T: +216 73 202 988
sousse@transglory.com

Alcance del certificado ISO 9001:2000 se limita a España.

www.tibagroup.com | info@tibagroup.com

Logistic Operator

DESAYUNOS, ALMUERZOS Y
MERIENDAS

ABRIMOS DE LUNES A DOMINGO

PZA. CORTES VALENCIANAS, 12 B

TORRENT

ORÍGENS

MÉS FALLERS BRILLANTS

Un any més, durant l'exercici 2019-2020, la Falla Ramón y Cajal de Torrent va rebre quatre Torres i Bunyols d'Or amb Fulles de Llorer i Brillants en les falleres AMPARO BENAVENT ROIG, IRENE CARRATALÁ MICÓ, MANOLI GAVILÁN GÓMEZ i YOLANDA PUIG LÓPEZ.

És evident que es tracta de quatre dones que no acaben d'aterrar en el món de les falles, sinó al contrari, estem parlant de més de 150 anys de experiència fallera si a més a més, comptem les seues etapes infantils, que en algunes d'elles comencen en el mateix instant de nàixer.

Continuant fidels al lema d'enguany, hem volgut conèixer els orígens de cadascuna de les quatre falleres, per a entendre millor com es pot compartir tota una vida amb l'entrega i dedicació a una comissió que no pot ocultar la seua satisfacció de tindre-les entre nosaltres, al temps que s'uneix al reconeixement en forma de recompensa que fan Junta Central i Junta Local Fallera, per a testimoniar-los el nostre agraïment i el merescut i senzill homenatge en unes pàgines del llibret que perdurarà per a sempre.

AMPARO BENAVENT ROIG

Hola, sóc Amparo Benavent Roig i vaig nèixer al 1976, i dic l'any perquè en ell comença la meua aventura fallera en la comissió de la Falla Ramón y Cajal. I no podia ser d'altra manera, perquè nèixer al mateix carrer de l'Ermita, a tan sols 25 metres d'on es planta el monument i formant part de la família Benavent, no tenia escapatòria. Havia de ser fallera i dic fallera perquè sóc dona, encara que el meu primer vestit fou de saragüell i si a més, de monyo ne tenia poc, no hi havia cap dubte que era la viva estampa d'un xiquet faller. Això sí, tots em repetien que era molt bonic. Esta imatge va durar poc perquè a l'any següent em vaig presentar com una fallera més i seguint el passos de la meua germana Mamen, al 1986 em presentaren com a Fallera Major Infantil i deu anys després, al 1996, tindria l'honor de ser la Fallera Major de la meua comissió, la qual cosa em va omplir d'orgull i satisfacció i només tinc paraules d'agraïment per als meus pares, amb la complicitat, com no, dels meus germans.

Els molts anys de fallera només que m'ha regalat moments de molta felicitat, i entre ells, els naixements de Neus, Joan i Anna, els meus fills, que s'han incorporat a la falla participant en totes les activitats que puguen organitzar-se, superant-me a mi en tots els aspectes i això que jo mai m'he limitat a viure de ple només els quatre dies de la setmana fallera. Ara bé, una imatge que tinc gravada i que no es esborrarà mai, fou quan el meu home, Nico, al principi poc relacionat amb les falles, el mateix any de casar-nos, se me va presentar vestit de faller. No sabia si era un somni o estava vivint una realitat meravellosa.

Però si tinguera que ressaltar alguna vivència fallera que m'haja impactat molt, he de referir-me a la que vaig viure en un acte de l'Ofrena, quan vaig passar per davant de la Verge, el mateix dia que va faltar el meu iaio. Un embolic de sentiments em va envair. Uns tristos i altres de molta satisfacció perquè a través de la seua mirada, sabia que el meu iaio estaria sempre emparat i ben cuidat per la nostra Mareta.

IRENE CARRATALÁ MICÓ

I jo sóc Irene Carratalá i Micó i des del mateix any que vaig nàixer al 1975, els meus pares m'apunten a la Falla de l'Ermita i he de dir que estic molt agraïda, perquè en ella he sigut i contue sent molt feliç, perquè m'ha donat tantes coses, que ara no m'imagino què haguera sigut de la meua vida sense el món de les falles.

A l'any 1987, rellevant en el tro precisament a la meua amiga Amparo Benavent, vaig ser Fallera Major Infantil, i només huit anys després seria la Fallera Major de la comissió, en este cas donant-li el relleu a Amparo. Però si estos esdeveniments quedaren marcats en mi com uns records inoblidables, no són gens comparables amb el moment en què vaig conèixer un faller alt i ben paregut, que li demaní que m'apujara en l'acte de la presentació, i és que cada any me adossaven un faller i per fi vaig poder elegir. És evident que li vaig impactar molt perquè va ser l'inici d'una relació que va acabar en boda. El que no podia imaginar és que José Fernando, el meu home, anava a ser el responsable del meu compromís i entrega en pro de la falla que m'havia fet el millor regal de ma vida. I és que era un Andreu, fill de Pepe, quasi res. Total, que com no podia ser d'altra manera, hem tingut tres fills, Irene, Maria i Ferran, i els tres són fallers, fins i tot, abans de nàixer i les dos xiques no podien deixar de ser Falleres Majors Infantils, perquè havien de seguir els passos de sa mare. I és que he de dir que no m'he perdut res de la festa fallera. He fet teatre, he participat en el concurs de Declamació, m'he atrevit a ballar.... Per cert, no oblidaré mai l'espectacle que muntàrem dins del concurs d'Ornat de Carrer, representant el Joc de l'Oca.

I des de fa uns anys m'han endossat l'organització d'esdeveniments de tot tipus, com dinars, inclosa la paella gegant, sopars, del que no oblidem el del bou torrant-se al carrer durant tot un dia, la visita de falles a València i molts altres que poden sorgir al llarg de cada exercici.

Finalment, si tinguera que destacar allò que més m'ha marcat al llarg de la meua vida fallera, a més a més dels regnats de les meues filles, seria la presència del meu Ferran en tots els actes fallers, i sobretot ,veint-lo desfilar en la cavalcada del ninot disfrutant com el que més junt a tots els xiquets i xiquetes de la comissió.

YOLANDA PUIG LÓPEZ

El meu nom és Yolanda Puig López i com amiga, tant d'Amparo com d'Irene, tinc la mateixa edat que elles, és a dir, pertanyem a la generació que en l'actualitat som mares de xiquets i xiquetes i fins i tot, d'adolescents, que han heretat l'amor per les falles, des de molt abans de nàixer, i és que, després de més de 40 anys sent fallera, l'embuix de la festa arriba a tota la família i cap dels seus membres pot quedar al marge del seu encant ni de la riquesa que proporciona en forma de valors, com l'amistat, la solidaritat, el compromís i el coneixement de les tradicions i costums que ens identifiquen com un poble treballador i acollidor.

I tot açò m'ha passat a mi, perquè seguint els passos de la meua germana Magda, que sempre podrà presumir d'haver sigut Fallera Major de Torrent, des de molt menuda ja era fallera de l'Ermitea i no hi ha cap activitat en la que no haja participat, fins i tot, em vaig atrevir a escriure per al nostre concurs dels Jocs Florals Fallers. I ara són les meues filles Reyes i Belén, les que s'encarreguen de potenciar encara més la presència de tota la família en la vida de la comissió.

Enamorada de les falles, em costa molt elegir aquell acte o activitat que m'entusiasme més que altres, però si he de quedar-me amb un, el moment d'entrar pel carrer de l'Església fins arribar als peus de la Verge, no té paraules per a descriure-ho. És una vivència extraordinària i encara que es repeteix cada any, els sentiments que afloren des de dins del meu cor són cada vegada més emotius i estan plens d'alegria i gratitud, per poder viure una experiència única i gojosa.

MANOLI GAVILÁN GÓMEZ

Del grup de les quatre falleres que rebem enguany la Torre i Bunyol d'Or amb Fulles de Llorer i Brillants, jo sóc la major i encara que no he viscut les falles de menuda, em considere una dona afortunada, perquè els trenta anys que he sigut fallera els puc considerar com l'etapa de la meua vida que més alegria i satisfacció m'ha donat.

Primer em vaig a presentar perquè em cride Manoli Gavilán Gómez, nascuda a Alaquàs i de pares andalusos, i he de dir que de falles no tenia ni idea, fins que, com caigut del cel, em vaig topar amb el meu home, Toni, faller des de la medul·la i responsable, que en poc de temps, em vera vestida de fallera i col·laborant en totes les activitats de la falla, en algunes participant de ple i en altres, en la seua preparació.

Però si la festa és la part més destacada, jo em quede per damunt de tot amb la part social. Les falles han fet possible que coneguera moltíssima gent i això és per a mi és la cosa més important. Quan estem al casal el grapat d'homes i dones treballant tots a una, és una sensació meravellosa, perquè el temps no compta, ni el cansament mai ens supera. És una experiència única que mai oblidaré.

I si jo he caigut rendida a les falles, res dic de les meues filles, i més ara que la meua major, María, ens ha fet iaies, i el meu nét no vol eixir mai del casal, i és que sa tia, Sheila, l'altra filla meua, també està involucrada en un grapat d'activitats, sent la responsable del grup infantil de ball.

Total, que vaig a rebre la recompensa més important i la meua ment no para de recordar passatges d'estos trenta anys, però si he de destacar algun d'ells, em quede en el moment que em vaig plantar davant la Verge en la meua primera ofrena. No hi ha paraules, tan sols, molta felicitat.

*Fisioterapia, Osteopatía, Quiromasaje
y Rehabilitación Deportiva*

l'Ermita

llibreria i papereria

Amparo Sánchez Besó

Calle Moralets, 6

46900 Torrent (Valencia)

Telf. 96 107 97 29 · Móvil 679 725 328

amparosanchezbeso@gmail.com

FARMÀCIA

Metro Avinguda

LDO. JOSE ANTONIO CARRATALÁ

Avda. Al Vedat, 113 - Tel. 961 555 451
TORRENT (Valencia)

Síguenos en   644 749 560

NUEVO HORARIO:
LUNES A VIERNES DE 09:00 A 21:00H
SÁBADO: 09:00 A 14:00H

ANDREU ALABAJOS, S.L.
ARBRE I GRANIT FET ART

DECORACIÓ - CUINES - LÀPIDES - PANTEONS

Exposició:

C/. Mare de Déu de la Soletat, 28
46900 TORRENT · València
Tel.-Fax 96 157 50 50
Taller: Tel. 96 155 16 32

ORÍGENS

ARTISTES FALLERS

Sergio Giménez i López

A més dels xafardejos típics de fitxatges d'artistes per les diferents comissions falleres i dels projectes que encapçalarà cadascun, una curiositat prou freqüent entre els frickys amants del monument és la de com s'arriba a ser artista faller. La resposta a esta qüestió és molt variada. Des d'aquells que sembla que estaven predestinats només nàixer a exercir esta apassionant, encara que sacrificada professió, fins els que s'han convertit en artistes per mera casualitat.

Este article no pretén, ni molt menys, ser tan ambiciós com per a recollir l'origen de tots els professionals que conformen els diferents gremis d'artistes fallers. Però almenys, sí que podem assabentar-nos de com van començar les seues carreres la nostra parella d'artistes fallers, per a conèixer una mica més sobre ells.

El duet d'artistes als que hem contractat per a plantar les falles de l'any 2020 són: José Luis Platero Cosí, per a plantar la falleta infantil, i Vicent Martínez Aparici per a plantar el monument gran.

Platero, com és conegut en el món faller, debuta en la nostra demarcació, encara que no en el municipi, perquè fa anys ja va plantar diverses falles infantils per a la comissió de la Falla Lope de Rueda-Verge del Puig.

El seu primer record en relació amb les falles és durant la seua infància, a casa del seu iaio, Vicente Cosí Arnau, escultor de figures de porcellana i artista faller dedicat a plantar falles infantils entre la dècada dels anys 50 i 70 fonamentalment. Compta amb 5 ninots indultats en el Museu de l'Artista Faller, i va guanyar el màxim guardó de les falles infantils en 1970 amb el Premi extraordinari obtingut en la Falla Falangista Esteve, actualment Falla San Vicente-Periodista Azzati, on casualment enguany planta el seu nét, José Luis Platero.

El nostre artista infantil recorda veure les falles a casa del seu iaio, on pràcticament es cria creixent entre figures de cartó i pots de pintura. José comenta que el seu iaio només va plantar falles infantils perquè la grandària de les falles havia de ser com a màxim el de la porta de sa casa, per a que pogueren eixir. I té records de la seua iaia "tirant cartó".

Una de les figures que Vicente Cosí té indultada és una escena de Mary Poppins. I amb este motiu, el seu nét José Platero, l'any 2015, per la comissió Mercat de Castella, presenta a l'exposició del ninot una figura de Mary Poppins en homenatge al seu iaio.

L'última falla plantada per Vicente Cosí fou l'any 1983 per a la comissió de la Falla Alberic-Heroi Romeu, actual Mercat d'Abastos, l'any en

Vicente Cosí Arnau. Ninot indultat. Falla Falangista Esteve 1970.

José Platero. Falla Mercat de Castella 2015.
Ninot de *Mary Poppins* en homenatge al seu iaio.

què la seua néta i germana de José, va ser Fallera Major Infantil de la comissió, obtenint el premi al millor ninot de secció. Esta figura és un palleter que actualment presideix el taller de Platero.

En eixe moment, el nostre artista compta amb 9 anys d'edat i ho recorda tot perfectament, vivint amb intensitat però amb relativa normalitat que fóra el seu iaio qui plantara la falla que marcaria el regnat de la seua germana.

Una vegada jubilat el seu iaio, Platero va creixent, continua sent faller, però ja més apartat del món "monument". Estudia delineació, però no arriba a exercir mai de delineant. Fa al voltant de 25 anys, aprofita l'oportunitat d'entrar a treballar al Corte Inglés, ocupació en què segueix en actiu, compaginant-ho amb la d'artista faller.

Com és delineant, als dos o tres anys d'estar treballant en els grans magatzems, se li presenta la possibilitat de col·laborar en el taller de José Bartolomé, fent rètols a mà. Però José, es va enganxant i decideix no limitar-se únicament a la retolació. Així que, durant tres anys, va recorrent diversos tallers, ampliant cada vegada més les tasques en què col·labora. La primera peça de cartó que tira va ser en el taller de Pepe Moyá: una cistella que la defineix com a "enorme".

Amb José Bartolomé "Bartolo" reconeix haver après molta fusteria ja que recorda que tots els seus centres tenien l'estructura de vareta. Durant este temps, José viu a Burjassot i és faller de la Falla Mariano Benlliure-Acequia de Tormos de la mateixa població. Comissió que li ofereix l'any 2001 plantar la seua primera falla, atrevint-se a modelar el centre de la mateixa amb suro.

Una vegada decideix independitzar-se i establir-se en el seu taller propi reconeix a Luis Morán com el seu primer suport, que venia del taller de "Bartolo" i col·labora amb Platero tirant-li una mà en escultura i pintura. No obstant això, amb la humilitat que caracteritza al nostre artista infantil reconeix que ha après més dels col·laboradors que ha tingut en el seu taller que dels tallers en què va col·laborar.

A partir d'ací, comença a créixer com a artista, guanyant-se el reconeixement popular i conformant un taller solvent i estable en el que en l'actualitat compta, ni més ni menys, amb la col·laboració de l'il·lustre Javi Fernández.

I una vegada hem conegut un poc millor al debutant en la plaça, passem a conèixer detalls dels inicis del veterà en la falla de l'ermita. Si hi haguera paral·lelisme en les recompenses concedides als

artistes fallers segons la seua antiguitat en una comissió, li faltaria un any per a obtindre la Torre i el Bunyol d'Or plantant en la Falla Ramón y Cajal de Torrent. Enguany, serà el nové en el que Vicent Martínez Aparici ens plantarà el monument gran. I és que després de tants anys treballant junts, costa imaginar la nostra comissió amb un altre artista que no siga Vicent.

Puix bé, encara que veient el jove que és, i més que ho sembla, i el temps que porta amb nosaltres, podria donar a pensar que va començar a plantar-nos en els seus inicis. Però res a veure amb la realitat. És cert, que quan el fixem era molt jove, però ja tenia un ampli bagatge com a artista faller.

I és que Vicent també ha mamat les falles des de xicotet. En este cas, gràcies a son pare, Vicent Martínez Personat. El nostre artista recorda que sempre havia vist el seu pare al taller, fent falles. Un dels seus records és que quan tenia deu anys va pintar la seua primera figura al taller, ja que son pare es va fer una hèrnia i no podia pintar-la. En qualsevol cas, vaig preferir no preguntar pel resultat final de la figura...

Al poc de temps, el pare de Vicent va tancar el taller i deixà de fer falles, perquè li va sorgir l'oportunitat d'anar-se'n a treballar a una fàbrica i la va aprofitar. Volia llevar-se calfaments de cap, puix sembla que viure de les falles ja no resultava senzill.

No obstant això, Vicent en aquella època era encara un xiquet, però ja tenia al seu cap la idea de dedicar-se, quan fóra major, al món de les falles. Amb eixa idea, estudiava disseny gràfic, i quan acaba els seus estudis, fa alguns treballs de publicitat per a algunes empreses. Però durant este temps, i estant encara estudiant, continua amb la idea de voler dedicar-se a les falles i aconseguix convèncer a son pare per a que torne a obrir el taller i comence de nou a fer falles.

Corre l'any 1995 i Vicent Martínez pare, en la seua tornada com a artista faller, signa amb la comissió de la Falla Baladre del Port de Sagunt, per a plantar la falla gran d'aquell any. I esta és la primera falla que pinta sencera el nostre Vicent Martínez, amb tan sols 16 anys!!!

Això sí, recorda que el remat li va costar pintar-lo 15 dies... I va ser la primera vegada que pintava al plàstic. Els baixos de la falla encara els va pintar a l'oli, però el centre aquell que no s'acabava mai i es a atrevir-se a pintar-lo al plàstic.

Esbós de Seneca-Yecla any 1996.

De manera, que en esta època compagina ja els seus estudis amb el treball al taller del seu pare.

Va acabar els estudis amb 18 anys, i es va declarar objector de consciència per a no complir el servei militar, perquè el que volia era continuar fent falles i no deixar de treballar en el taller de son pare. A esta edat ja es va donar d'alta com a autònom i es va presentar a l'examen necessari per a accedir al Gremi d'Artistes Fallers de Borriana. Per a això va haver de plantar una falla gran com a prova d'accés al gremi, i per a complir este requisit va signar amb la Falla Centre Espanya de Borriana.

Este mateix any planta la falla infantil de la Falla Societat Club Ortega de Borriana. Amb ella guanya el primer premi de la seua secció, competint amb un artista top en aquella època com era Juan Carlos Molés, i amb un artista local, Juan Vidal Oria "Lapidero", que solia obtindre molt bons resultats perquè es dedicava a plantar una falleta només i li dedicava tot el mim necessari.

La temàtica de la falla infantil amb què s'estrena Vicent plantant era Carnestoltes, i com no hi havia límit de mesures recorda que tindria prop de 5 metres d'amplària i unes 40 figures, entre les quals comptava amb un drac que tirava fum pel nas.

Com a maldat personal sembla que es va buidar en esta falla amb el nombre de figures, la qual cosa li va generar una calculadora interna amb la que obtenia el nombre de figures, el pes i el volum per a cada pressupost a treballar.

A partir d'ací, amb 19 anys i una vegada agremiat i donat d'alta com a autònom, va assumint cada vegada més protagonisme en el taller, sobretot de cara a l'exterior, amb la intenció de transmetre una imatge renovada i més fresca. I vaja si ho va fer... Esta imatge innovadora que transmetia, i que continua transmetent, no deixa indiferent a ningú. L'evolució que va tindre en els seus inicis com a artista el va convertir en l'artista més jove en plantar falla gran en secció especial de València. En concret va debutar en esta secció amb la Falla Malvarrosa-Ponz Cavite. Si bé és cert, que va ser un poc per casualitat.

La falla Malvarrosa, després d'uns anys exitosos en Primera A amb Pepe Puche, en 2001 decideix donar el bot a la secció especial amb Paco Mesado. Mentrestant, Vicent portava dos anys plantant amb èxit en la Falla Camí d'Onda de Borriana, obtenint dos segons premis i quedant únicament per darrere de la totpoderosa i inabastable

Club 53. Al mateix temps, a València feia falles més modestes com Yecla-García Morato, comissió que ja signà son pare en 1996 i amb la que Vicent continua posteriorment, fins convertint-se en l'artista que més voltes ha plantat en esta comissió.

Amb l'afany d'anar escalant de secció, Vicent crida al president de la Falla Malvarrosa per a oferir-se a capitanejar el projecte de l'any 2002, ja que sembla que la comissió no acaba molt satisfeta ni amb el monument plantat per Mesado ni amb el desè premi obtingut en el debut de la comissió en la màxima categoria.

Amb estos precedents, es presumia que Malvarrosa tornaria a la seua zona de confort en Primera A, per a reprendre els èxits obtinguts en anys anteriors. Així que Vicent contacta amb el president de la comissió del Cabanyal, amb la intenció d'oferir-se per a plantar en secció primera. Amb la "sort", que en lloc del president, li agafa el telèfon la seua dona. De manera, que Vicent li comenta a la senyora les seues intencions. Intencions que la dona transmet al seu marit en quant el veu. Però la possibilitat sembla no entusiasmar en excés al seu home, ja que Vicent en aquell moment és un perfecte desconegut.

Amb el que no comptava el president, és amb la insistència de la seua esposa per a que es posara en contacte amb Vicent, perquè s'havia compromès a que ho faria. Així que, efectivament no sols parlen per telèfon, sinó que Vicent aconsegueix reunir-se amb la comissió per a intentar convèncer-los per a plantar la falla de l'any 2002.

Per a intentar "vendre's", Vicent acudeix a aquella reunió amb les fotos de les falles que havia plantat en Camí d'Onda els dos anys anteriors. I en veure-les, el president comença a canviar d'opinió i a plantejar-se l'opció d'apostar per un artista jove i desconegut que encara no havia començat a despuntar a València. El resultat d'aquella conversa va ser el d'arribar a un acord per a signar la falla del següent exercici, però no en Primera A com pretenia Vicent, sinó en secció especial. I així, mig de rebot és com arriba Vicent a plantar en la categoria d'or de les falles de València.

Com és habitual en el món faller, es van ajuntar, per un costat, la comissió que comptava amb el pressupost més modest de la categoria i no tenia res a perdre, i d'altra banda, un artista molt jove i amb ganes, que tenia molt que guanyar.

Com a resultat de l'acord, el nostre artista planta la falla "Passarel·la Malvarrosa" obtenint el seté premi de la secció especial, sent

Evolució estetica de Vicent Martínez en Pizarro-Cirilo Amorós de 2006 a 2009.

Evolució estetica de Vicent Martínez en Pizarro-Cirilo Amorós de 2006 a 2009

considerat com un gran èxit en quedar per damunt de falles amb pressupostos molt majors i competint amb les grans potències falleres del moment. A més, Vicent obté amb esta falla el premi al ninot indultat concedit en aquell temps pel Gremi d'Artistes Fallers de València, i que es troba actualment exposat en el museu faller. Este és l'any en què Vicent comença a signar les falles com a artista, i son pare passa a treballar per a ell.

Este repte que Vicent assumeix als seus 22 anys marca un abans i un després en la carrera del nostre artista. Però també es veu marcat el seu futur immediat perquè la seua joventut el porta a admetre clàusules com la imposició de no poder firmar amb altra comissió de secció especial, a l'any següent de complir el contracte amb la falla Malvarrosa, on firma per dos anys. Per això, una vegada finalitzada la relació amb esta comissió, opta per plantar "*Sense papers*" per a Pizarro-Cirilo Amorós en Primera A, en l'any del seu centenari. Amb esta falla aconseguix el tercer premi, per davant d'artistes mítics com Paco López que aquell any plantà en Almirante Cadarso-Conde Altea.

En esta plaça Vicent va madurant com a artista. De fet, si s'observen detingudament els projectes que planta en Pizarro es pot apreciar, any rere any, l'evolució estètica que experimenten les seues creacions i com va perfilant eixe estil tan característic i personal que té Vicent Martínez. I la consolidació com a artista juntament amb l'atreviment de la seua joventut fa que Vicent siga cada vegada més ossat en els seus projectes.

En pocs anys, Vicent es fa un lloc entre els artistes de més prestigi. Això sí, amb un públic molt concret i específic, però amb moltes comissions reticents a sucumbir a l'encant de la seua creativitat, ja que l'atreviment estètic que es pot veure en les seues obres el fa de vegades, fins i tot, resultar estrident.

Com a opinió personal, puc entendre que no agraden les seues formes; que les seues línies resulten agressives en excés; que desagraden eixos plans que domina com ningú; fins i tot que escandalitze la seua pintura o la seua sàtira. Però, el que no es pot discutir és la qualitat de totes les seues figures, amb independència de la grandària, i de la comissió en què es vaja a plantar. I que, després de 20 anys plantant en l'elit, és dels pocs artistes que continuen sorprenent amb les seues composicions. I este és precisament el seu element diferenciador i el que li ha fet crear i fidelitzar la marca "Vicent Martínez".

Evolució estètica de Vicent Martínez de la primera falla que planta en Malvarrosa en 2002 a quan torna en la segona etapa en 2010.

**CUMPLIMOS
AÑOS 10**

Seguimos cumpliendo ...
**FUERTES Y SANOS
POR MUCHOS AÑOS MÁS!!**

clínica eliana

Dra. Inmaculada Company Aracil
Directora
Doctora en Medicina y Cirugía

DE LUNES A VIERNES
mañanas **8.00 - 13.30 h.**
tardes **16.00 - 21.00 h.**
SÁBADOS
9.00 - 13.30 h.

Tu clínica en Torrent
todas las especialidades médicas
con los mejores profesionales.

Atención personalizada
y asesoramiento médico.

¡Ven a conocernos!

La Eliana, 12 bajo
46900 **Torrent** Valencia
T. **96 129 35 70** F. 96 129 04 81
email: info@clinicaeliana.com
www.clinicaeliana.com

e

clínica eliana

especialidades médicas

alergología
análisis clínicos
ecografía 4D
endocrinología y nutrición
dermatología
fisioterapia y rehabilitación
medicina familiar y comunitaria
neurocirugía
obstetricia y ginecología
(*atendemos partos*)
oftalmología
osteopatía estructural
pediatría
podología
psicología
tratamiento de fertilidad
traumatología y cirugía ortopédica
urología

**prevención de
riesgos laborales**

medicina del trabajo
para empresas
reconocimientos médicos
certificados médicos
conductores, armas, grúas, buceo

medicina estética

depilación médica láser
dieta Pronokal
mesoterapia
nutrición

clínica dental

cirugía bucal
estética dental
implantología
odontología general
odontopediatría
ortodoncia
ortopantomografía
periodoncia
teleradiografía

**centro de reproducción
asistida**

T. 96 129 35 70

CAPEL HOME

DISTRIBUIDOR EXCLUSIVO
de PORCELANOSA GRUPO

PROYECTOS · REFORMAS · COCINAS · BAÑOS · MOBILIARIO · INTERIORISMO · PORCELANOSA

Avda. Juan Carlos I, nº 20
Torrent (Zona Parc Central)
Teléfono: 615 124 930
www.capelhome.com

GRAU ASSESORS, S.L.

Assessoria Comptable i Fiscal

Assessoria Laboral, Confecció Nòmines
i Assegurances Socials

Centre de Càlcul, Mecanització,
Comptabilitats

Agència delegada d'assegurances
MAPFRE

Avda. Germaníes, 64 baix

Tels. 96 282 14 52 - 96 282 20 56

Tel./Fax: 96 283 66 99

46760 TAVERNES DE LA VALLDIGNA (València)

E-mail: gruase@ctv.es

La Direccion y el Personal de

BINGO plaza
su bingo en Torrent

*Felicitan a todos sus amigos
con motivo de las*

FALLES DE TORRENT

www.bingotorrent.es

Calle Ramón y Cajal, 9

máquinas * apuestas * bingo electrónico * parking

ORÍGENS

ANDRÉS I PEPE: LLEGENDES DE L'ERMITA

Joaquín Requena i Piles

La falla Ramón y Cajal té la sort d'haver comptat i de seguir comptat entre els membres de la seua comissió amb moltes llegendes que s'han encarregat d'engrandir la seua història, gràcies al compromís i treball que han aportat al llarg de la seua vida, sense esperar res a canvi, només perquè han considerat la falla com part de la seua família i han lluitat per ella amb totes les seues forces.

Si en un mateix llibret haguérem de presentar-los a tots seria una miqueta complicat perquè necessitaríem molts fulls i no ressaltaria com mereixen la importància de tots ells, però en este cas, ho tenim molt clar, perquè, a més a més de fer justícia, tots els fallers i falleres, absolutament tots, apostarien per Andrés i Pepe.

Per la manera que els hem presentat podria semblar el títol d'una sèrie televisiva, Andrés i Pepe. Però no és així, són els noms col·loquials de dos germans de 77 i 75 anys inseparables, immensos com artistes i immillorables com a persones, Andrés Andreu Alabajos i José Fernando Andreu Alabajos.

Andrés i Pepe, coneguts pels marbristes, encara que la paraula que s'ha utilitzat sempre ha sigut la dels marmolistes, no van ser els fundadors de la comissió però sí que foren els principals valedors que la salvaren de la seua desaparició i la col·locaren en el més alt que una falla pot aspirar. És evident que no estaven sols, però també és veritat que sense ells no haguérem aconseguit el prestigi que té en l'actualitat la falla Ramón y Cajal de Torrent.

Qualsevol que no conega a Andrés i Pepe, pensarà que som molt aficionats a magnificar les persones mitjançant paraules excessivament boniques, però en este cas, passaria al contrari, caldria incorporar algunes noves, per a descriure de manera justa totes les qualitats de dos persones extraordinàries.

Com hem dit abans, s'incorporaren a la falla en el segon any de la seua segona etapa, i la veritat és que no sabien amb el que anaven a trobar-se, perquè de saber-ho hagueren pegat a fugir. Però, no ho varen fer, demostrant des del primer dia, el compromís que han mantingut amb la seua comissió, en els més de 50 anys que porten com a fallers. Com no hi havia diners, millor dit, es devien molts diners, una colla de fallers junt amb els nostres protagonistes hagueren de fer d'artistes en hores fora dels seus treballs o en festius, per a plantar un monument més que digne i que va provocar un rebombori al poble que recorden amb molta satisfacció entre rialles pecaminoses. Rialles que es van convertir en llàgrimes, quan hagueren de pagar tots els costos que van suposar el portar una banda de tambors i

cornetes de Pamplona, pensant que podien estalviar-se molts diners. Poc a poc, la falla anava recuperant-se i per suposat, amb Andrés i Pepe al front de l'equip directiu, això sí, molt ben acompanyats per altres il·lustres fallers. I parlant d'equip, no podem oblidar l'equip de futbol dels primers anys, el famós FRYC, amb Andrés i Pepe de davanters, que la veritat siga, es lluien com a golejadors. Ara bé, la majoria dels gols que marcava Andrés era quan es feia de nit. Per altra banda, Pepe, era millor porter, però en un principi la porteria estava coberta pel tio Enrique o el mateix Alberto, i seria més endavant quan Pepe passaria a ser el guarda meta de l'equip i es va convertir en un gran especialista en parar penaltis, la qual cosa ens va fer aconseguir molts campionats, perquè la majoria dels partits acabaven en empat i en la tanda de penaltis, guanyàvem els partits.

L'any 1972 es lloga el que hui en dia és el nostre casal. Bé, cal dir que un poquet canviat sí que està, perquè era una fàbrica de marbre que regentava Botifora i ja tinguérem que fer obres, i com no, Andrés i Pepe no podien faltar en la realització d'un projecte que va ser impactant en tot Torrent. Quantes coses han canviat des d'aquells anys! Ni arquitectes, ni aparelladors, ni mestres d'obres, ni obrers... Fallers i falleres, grans i menuts, tots feren possible aconseguir el millor casal del poble i que no tenia res a envejar a molts de la capital. Més tard, acabaríem comprant-lo, amb alguna sorpresa que altra, i de nou tornàvem a ser pioners a Torrent, en este cas, per ser la primera comissió en tindre el casal en propietat. Però, comprar un casal suposava reunir uns diners que la falla no tenia. Total, que haguérem d'endeutar-nos mitjançant un préstec important, que només podia traure's a través de persones, en representació de la comissió, i ja es fàcil pensar que Andrés i Pepe van ser els primers en firmar este delicat compromís, i com Pepe era el primer de la llista, era que el es menjava tota la parafernàlia econòmica que acarrerava el maleit préstec, com no, amb la seua dona Amparo.

Amb un casal que podia presumir d'un escenari espaiós i les ganes de començar a potenciar la cultura en el món de les falles, es funda el grup de teatre "El Masclet", i com no podia ser d'altra manera, Andrés i Pepe s'estrenaren com artistes, i no es conformaren en tan sols participar, sinó que el seu esperit competitiu es portà a guanyar premis i més premis, tant a nivell de grup com personal.

Lluny de conformar-nos en expandir la cultura sols en teatre, Andrés, enamorat des de sempre del Valencià, era el responsable del llibret i li encantava fer poesia, el mateix feia poemes per a les Falleres Majors i les seues Corts, que rimava la crítica de les falles d'una manera burlesca, però respectuosa. Fins i tot ha escrit obres de teatre que

ha representat la nostra comissió i altres també. És fàcil comprendre que va ser un dels responsables en organitzar l'any 1976 els Jocs Florals Fallers, que després de 44 anys, continuen convocant-se, i on Andrés ha guanyat en moltes ocasions. A canvi, Pepe, ha sigut sempre el que feia possible tot allò que era impossible, tant en les Presentacions, com més avant, en la confecció de les carrosses, regalant-nos imatges que difícilment podem oblidar.

Enamorats dels monuments, no es perdien cap oportunitat de visitar els artistes fallers, a fi de comprovar l'evolució del seu treball, sempre amb bones paraules i amb molt de respecte. Ara bé, quan en alguna vegada ens hem trobat amb algun artista, que per la seua poca serietat i falta de professionalitat, ens ha enganyat, Andrés i Pepe, han donat la cara i han pogut aconseguir algun miracle que altre, suavitzant al màxim les deficiències del monument. Tots els anys visitaven falles i més falles i preguntaven pels artistes per si calia canviar. Se coneixen de principi a fi la ciutat fallera i poden anar amb els ulls tancats, tant a Carcaixent com a Xàtiva i res diem de Borriana on té el taller Vicent Martínez.

Però encara hi ha més, perquè no tot és cultura en les falles, i Andrés i Pepe han participat en tot tipus de concursos o campionats, i mentre Andrés va guanyar el primer concurs de paelles que es va fer a Torrent a nivell faller, Pepe competia jugant al dominó i també en estos casos mostraven la seua experiència com ho demostra els trofeus aconseguits. Ara bé, on destacaven de manera especial era en les cavalcades del Ninot. Veure'ls era tot un espectacle, i no hi ha personatge que se'ls haja resistit. I quan en les ofrenes totes les comissions portaven a la Verge les tradicionals cistelles de flors, els Andreu començaren a fer meravelles com la corona, la paella, el palmito, la Torre, el plat i altres, que junt amb les Falleres Majors i Presidents, feien les delícies de la gent que esperava ansiosa el pas de la comissió de la Falla Ramón y Cajal.

Passen els anys, i en la dècada dels 80, Andrés per fi es converteix en el President de la falla Ramón y Cajal, i molt prop d'ell com el que no diu res, per això el tio Maruco el cridava "Cor adormit", sempre ha estat Pepe, ocupant tots els càrrecs que el seu germà li demanava. I és que sent germans, cadascú té un caràcter diferent. Andrés és més llançat, més impetuós, i Pepe més reservat, parlava poc, però, quan ho feia, la resta ens quedàvem tots muts. Per això, s'han dut bé tota la vida, tot un exemple per a emmarcar.

En la llarga trajectòria com a fallers en cap moment, Andrés i Pepe han deixat d'estar a disposició de tots els presidents que ha tingut

la comissió. Presents en totes les reunions les seues opinions eren necessàries i lluny del fanatisme que podríem suposar, han sigut sempre crítics amb les injustícies externes, però sobretot amb els errors que hàgem pogut cometre al llarg de tants anys.

I si tota la seua aportació ha servit per a engrandir la falla de l'Ermita, encara ho han fet més proporcionant-nos un grapat de fallers i falleres, que han portat el cognom Andreu, al més alt nivell de la comissió. Fills, filles, gendres i nores, néts i nétes constitueixen una de les famílies més nombroses i participatives de la falla Ramón y Cajal. Javier, David i Eva, els fills d'Andrés i Maruja, amb els seus fills Samuel, Pablo, Àngel i Lucia, el primer d'ells, Celia, Claudia i Joan, els de David i Jaume, Dani, Marta i Ezequiel, els de la xica, i per altra banda, José Fernando, Amparo i Esther, els fills de Pepe i Amparo, amb els seus fills Irene, Maria i Ferran, del major, Carlos i Nuria d'Amparo, i Eva i Elena, de la més menuda. Tots ells fallers i falleres i molts d'ells Falleres Majors i Presidents.

Ho he dit abans i ho repetisc de nou, perquè al repassar l'escrit, pense que no he pogut transmetre tot el que volia dir d'Andrés i Pepe. Em falten paraules, perquè mereixen molt més. Ens han regalat una amistat sincera i plena d'estima, tan difícil de trobar en els temps que vivim, i com a fallers, ens han permet sentir l'orgull i la satisfacció de formar part d'una de les comissions falleres més importants de Torrent.

Gràcies Andrés, gràcies Pepe, seguim esperant rebre de vosaltres tots els valors que ens heveu inculcat, perquè les noves generacions vos necessiten, com vos havem necessitat els que hem tingut la sort de compartir amb vosaltres cinquanta anys de la nostra vida.

Casa
El Chesus
Bar Restaurant

especialitat en:

Paella Valenciana

All i Pebre

Esmorzars

Dinars i Sopars

*Saló per a batejos
i combregars*

**noves
instal.lacions**

Gómez Ferrer, 104 - TORRENT - Tel.: 96 157 14 52

ALDIESPORT

Articulos para fallas

*trofeos, bandas y pergaminos
banderas y estandartes
cubrebalcones, pañuelos y polares*

Maestro Sanchis almiñano,8
Telf.96 155 65 11

622.131.786

aldiesport@aldiesport.com

46900 TORRENT
(Valencia)

NUEVO SUV PEUGEOT 2008

ADELÁNTATE AL FUTURO

VEN A DESCUBRIRLO EN PRIMICIA
FULL ELECTRIC, GASOLINA, DIÉSEL

MOTION & e-MOTION

PEUGEOT

Nuevo Peugeot SUV e-2008 motor eléctrico. Valores WLTP: datos en curso de homologación.
Nuevo Peugeot SUV 2008 motores térmicos: Valores WLTP: consumo de carburante (L/100 km) mínimo y máximo desde 5,5 hasta 6,2 en ciclo combinado - Emisiones CO₂ (g/km) mínimo y máximo: de 124 a 140. Valores NEDC: Consumo mixto (L/100 km) desde 3,6 hasta 5. Emisiones de CO₂ (g/km) desde 96 hasta 113.
Consulte la información sobre el procedimiento de ensayo de vehículos ligeros armonizado a nivel mundial (WLTP) en wltip.peugeot.es

FERTO, S.A. Ctra. Masía del Juez, 11 TORRENT 961595085 C/ Penyagolosa, 11 SILLA 961214309 www.fertosa.com

Lotería La Ermita, S.L.

**Más de 60 años repartiendo sueños
Abónese a nuestras Peñas de
Quinielas y Euromillones**

Ramón y Cajal, 33
Teléfono 96 155 07 70

 Admón de loterías N° 1 La Ermita
 Loteria La Ermita

46900 TORRENT (Valencia)
info@loterialaermita.com

 601 313 076
www.loterialaermita.com

ORÍGENS

PREMIS CARTA DE POBLAMENT DE TORRENT

Joaquín Requena i Piles

En moltes comunitats i pobles, no sols d'Espanya sinó també de la resta del món, tenen com a costum, fer un reconeixement oficial a la labor que han realitzat o vénen realitzant al llarg de la seua existència, persones o entitats en pro de la seua ciutat, comunitat, país o fins i tot, el món en general.

Estos reconeixements es solen fer en forma de premis que prenen el nom de personatges de renom o d'esdeveniments que han marcat el desenvolupament històric més pròxim, i comprenen molts camps, com l'empresarial, l'artístic o esportiu, el de solidaritat i cooperació, el cultural o el tecnològic i investigació.

Però, no anem a parlar dels més importants o dels més antics. Anem a col·laborar per a que els premis que atorga el nostre poble de Torrent, siguen més coneguts, i sobretot, per a que els torrentins i torrentines ens sentim orgullosos, no sols dels premis en si, sinó també dels que els reben.

Amb esta xicoteta introducció, volem recordar en què consisteix la Carta de Poblament de Torrent i de seguit entendrem el perquè els premis que lliura Torrent cada any o cada dos anys, porten el nom de Carta de Poblament.

Als pocs anys de la conquesta de València a càrrec del Jaume I, com si d'una pel·lícula americana es tractara ambientada en el més pur oest, Torrent va oferir casa i terreny de cultiu a totes aquelles famílies de qualsevol lloc d'Espanya, a fi de que vingueren a poblar el nostre poble, com a preàmbul de que en l'actualitat seria la segona ciutat de València, després de la capital en quant al nombre d'habitants.

D'esta manera el 28 de novembre de 1248 es va lliurar la Carta de Poblament a les primeres famílies que arribaren a Torrent. Un fet històric d'enorme magnitud perquè estem referint-nos al naixement d'un poble, el nostre, per on passat nombroses generacions i que gràcies a totes elles, podem presumir de viure en una gran ciutat, com és Torrent.

Més de 750 anys després, a l'any 2009, concretament, el 23 d'octubre, el Ple extraordinari municipal va aprovar per unanimitat la creació dels Premis Carta de Poblament, a fi de reconèixer i impulsar activitats culturals, educatives, científiques i socials que siguen rellevants en la nostra societat.

Premiats als premis Carta de Poblament a l'edició 2009.

L'acte de lliurament dels Premis va tindre lloc el 28 de novembre de 2009, recordant la data de la signatura del lliurament de la Carta de Poblament a les primeres famílies assentades a Torrent a l'any 1248.

El Jurat de la primera edició va estar format per José Deusa García, com a President, Vicente Carratalá Deval com a Secretari, i José Ortí Soriano, José Hernández Yago, Manuel Herreros Casas i José Royo Martínez com a vocals, sent l'Alcaldeessa d'aquell any Mª José Catalá Verdet, la Presidenta Honorífica.

I els guardonats van ser:

Societat i Concòrdia:

CERCLE CATÒLIC

Arts i Lletres:

CONSERVATORI PROFESSIONAL DE MÚSICA DE TORRENT

Ciència, Tecnologia i Medi Ambient:

JOSÉ MARÍA BENLLOCH BAVIERA

Trajectòria Professional:

JOSÉ MARÍA PEIRÓ SILLA

Esports:

ÁLVARO MONTESINOS YAGO

Premiats als premis Carta de Poblament a l'edició 2010.

L'any següent es van convocar els II Premis Carta de Poblament amb els mateixos membres del Jurat que en l'anterior i els guardonats en esta ocasió van ser:

Arts i Lletres:

VICENTE ORTÍ MATEU

Ciència, Tecnologia i Medi Ambient:

JOSÉ ANTONIO SOBRINO RODRÍGUEZ

Societat i Concòrdia:

GERMANES FRANCISCANES DE LA IMMACULADA

Trajectòria Professional:

JUAN FRANCISCO MARTÍNEZ RODRÍGUEZ

Esports:

MIGUEL ÁNGEL VILLABA QUICIOS

Els premis anaven calant entre la població torrentina, però no amb la profunditat que desitjaríem, per la importància que tenen i pels mèrits acumulats en les persones premiades. No obstant això al 2011, es tornaren a convocar en la seua III edició, mantenint els mateixos membres del Jurat, als qui es va ajuntar Manuel Lluch Cerezo com un vocal més. I els guardonats van ser:

Arts, Lletres i Esports:

FRANCISCO ALCÁCER GARCÍA

Ciència, Tecnologia i Medi Ambient:

SALVADOR MIQUEL PERIS

Concòrdia:

JOSÉ FERRÍS MARCH

Societat:

FILLES DE MARIA AUXILIADORA

Trajectòria Professional:

INDUSTRIAS CÁRNICAS LA COPE SA

Premiats als premis Carta de Poblament a l'edició 2011.

Sense cap interrupció, al 2012 es convoquen els IV Premis, amb l'única novetat en referència al Jurat, que Amparo Folgado Tonda, com a nova Alcaldessa de Torrent, passa a ser la Presidenta Honorífica en substitució de Mª José Catalá Verdet. Sent en esta ocasió els guardonats:

Arts i Lletres:

AMPARO FANDOS MIQUEL

Esports:

VICENTE GUAITA PANADERO

Ciència, Tecnologia i Medi Ambient:

JOSÉ MANUEL BARAT BAVIERA

Societat i Concòrdia:

ASSOCIACIÓ VALENCIANA DE LA CARITAT

Trajectòria Professional:

ALDINO FERNÁNDEZ ROIG

Premiats als premis Carta de Poblament a l'edició 2012.

Premiats als premis Carta de Poblament a l'edició 2013.

Entrem en un any nou, el 2013, i es convoquen els V Premis Carta de Poblament, i com a fidels col·laboradors continuen formant el Jurat els mateixos membres de l'any anterior, i en esta ocasió es van fer lliurament de quatre premis, encara que el premi de societat i concòrdia va estar compartit, sent els guanyadors:

Arts, Lletres i Esports:

RUTH AGUILAR FULGENCIO

Ciència, Tecnologia i Medi Ambient:

SACRAMENTO RODRÍGUEZ FERRÓN

Societat i Concòrdia:

FRA GERARDDO SÁNCHEZ MIELGO

HOGAR SAN MARTÍN DE PORRES

Trajectòria Professional:

JOSÉ LUNA CACHINERO

Premiats als premis Carta de Poblament a l'edició 2014.

De nou en l'any 2014 es fa la convocatòria d'una nova edició, la VI, dels Premis Carta de Poblament, i si el Jurat no presenta cap novetat, la modalitat d'Art, Lletres i Esports, encara que és única torna a premiar un gran artista i un extraordinari esportista, com es reflexa a continuació:

Arts i Lletres:

CALO CARRATALÁ LÓPEZ

Esports:

PEDRO JOSÉ LÓPEZ MUÑOZ

Ciència, Tecnologia i Medi Ambient:

JOSÉ ALFONSO ANTONINO DAVIU

Societat i Concòrdia:

TERCIARIS CAPUTXINS (AMIGONIANS)

Trajectòria Professional:

SALVADOR FERNÁNDEZ CALABUIG

En l'any 2015 es convoquen els VII Premis Carta de Poblament de Torrent, i encara que el Jurat manté majoritàriament els mateixos membres sí que canvia la seua estructura, i al temps que deixa de formar part d'ell, Manuel Lluch, s'enriqueix amb la presència de dos dones. Torrent canvia d'Alcalde, i Jesús Ros torna a presidir el ple municipal, però no consta en la composició del Jurat com a President Honorífic, en el seu lloc ho va ser Alfred Costa Folgado. Tant el president com el secretari són elegits pels mateixos membres del Jurat, el qual queda de la següent manera:

Sr. José Ortí Soriano
 Sr. José Hernández Yago
 Sr. Manuel Herreros Casas
 Sr. Vicente Carratalà Deval
 Sr. José Royo Martínez
 Sra. Isabel Olmos Sánchez
 Sra. Consuelo Vilaplana Vilaplana
 En qualitat d'assessor, el Sr. José Deusa García.

En referència als guardonats, cal dir que de nou, un premi, el de Societat i Concòrdia, és compartit per dos persones:

Arts, Lletres i Esports:
 AGUSTÍN PÉREZ RUBIO
 Ciència, Tecnologia i Medi Ambient:
 FRANCISCO JOSÉ MARTÍ CÁNOVES
 Societat i Concòrdia:
 VICENTE SILLA ALANDÍ i FRANCESC BOLTES ROS
 Trajectòria Professional:
 VICENT TORRENT I CENTELLES

A partir de l'any 2015 s'aprova que els premis es convoquen cada dos anys i seria en el 2017 quan es presenten en societat els VIII Premis Carta de Poblament, amb un relleu en la composició del Jurat, perquè la Sra. Alícia Salvador Fernández va substituir a la Sra. Consuelo Vilaplana Vilaplana.

Lògicament, després de la parada del 2016, la majoria dels premis del 2017 van estar compartits, quedant com es descriu a continuació:

Arts, Lletres i Esports:
 ASSOCIACIÓ CULTURAL CUCURUCÚ TEATRE
 ASSOCIACIÓ CULTURAL COTURNO TEATRE
 Ciència, Tecnologia i Medi Ambient:
 MARIA TÉLLEZ PLAZA
 Premi Societat i Concòrdia:
 VICENTE ANDREU BESÓ i CAIXA RURAL TORRENT
 Trajectòria Professional:
 ISIDRO PÉREZ i MERCEDES PÉREZ

Premiats als premis Carta de Poblament a l'edició 2015.

Premiats als premis Carta de Poblament a l'edició 2017.

Premiats als premis Carta de Poblament a l'edició 2019.

Continuant amb la proposta de convocar els premis cada dos anys, seria en 2019 quan es lliuraren els corresponents a l'edició IX, amb tan sols tres premis concedits, i en la que el Pare Deusa va deixar de pertànyer al Jurat, que, amb alguns canvis més, va quedar de la següent manera:

Sr. José Ortí Soriano
 Sr. Vicente Carratalà Deval
 Sra. Pilar Martínez Martínez
 Sra. Isabel Olmos Sánchez
 Sr. José Royo Martínez
 Sra. Alicia Salvador Fernández-Montejo

Com en anys anteriors la representació de l'Alcalde com a President Honorífic va estar delegada en un Regidor, que en esta edició seria la Regidora de Cultura Susi Ferrer San Pablo.
 I els premiats van ser:

Arts, Lletres i Esports:
 ADRIÀ BESÓ ROS
 Premi Societat i Concòrdia:
 CÁRITAS INTERPARROQUIAL
 Trajectòria Professional:
 FRANCISCO MIGUEL ALMERICH SIMÓ

I en quant als premis crida l'atenció que només ne foren tres els que es van lliurar, i ens deixa molts dubtes perquè podem pensar: ja s'han reconegut totes les persones o entitats de la nostra ciutat mereixedores dels premis? O és que no hi ha més que destacar? O el que és pitjor, estan perdent força els Premis Carta de Poblament? La Falla Ramón y Cajal no ho sap però sí vol posar el crit al cel per a potenciar una iniciativa tan rica com justa que no caldria perdre mai. És veritat que el present escrit sol fer-se en edicions especials que marquen uns anys importants, però no hem volgut esperar ni al que fa deu, perquè volem que este siga el més esplendorós de tots.

**Neumàtics · Frens
Amortidors
Alineació direccions · Olis
So · Accessoris · Llantas...
MECÀNICA EN GENERAL”**

c/ Pare Méndez, 84 baix
Telèfon 96 155 90 29
46900 TORRENT

Helen Doron[®]
English

Inglés para niños y jóvenes
de 3 meses a 18 años

torrent@helendoron.com
www.helendoron.es

C/ Ramón y Cajal 12, Torrent 46900 (Frente a Ayuntamiento)

Horario mañanas:

De 11:00 h. a 14:00 h.

Horario tardes:

De 17:00 h. a 20:00 h.

Fuera de este horario contactar al:

96 156 48 05 - 639 126 725

Menú del día: 12,50€

Menús especiales desde 20€

RESTAURANTE

CASA AGUSTIN

"La experiencia y el paso del tiempo ha sabido situarnos como uno de los restaurantes con más solera y prestigio de la zona"

Membre Investigador:

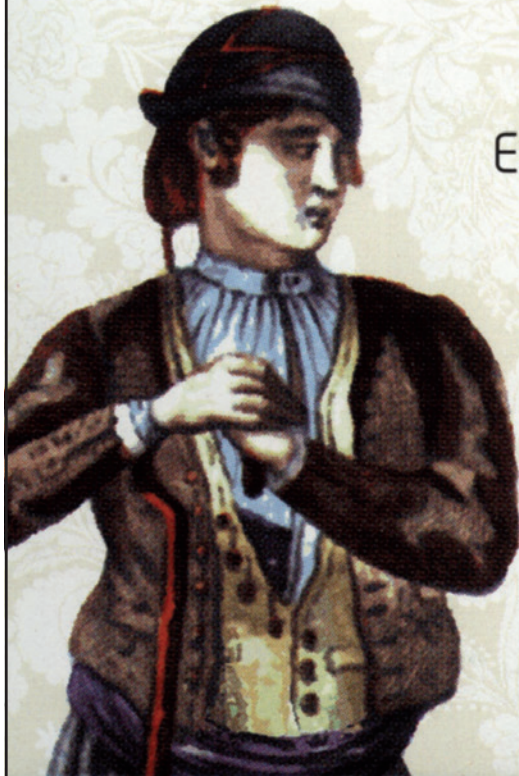

Sergio Esteve

essència valenciana - 1973

Especialitat en indumentària
aristocràtica i cortesana
dels s. XVIII-XIX
masculina i femenina.

C/ Constitució, 3
46900 TORRENT -València
Tel. 96 156 21 67
www.sergioesteve.com
info@sergioesteve.com

ORÍGENS

L'1 DE FEBRER: L'ENTRÀ DE LA FLOR

Antonio Vilanova i Merino

De totes les festes que tenim a Torrent, l'Entrà de la Flor és la que més similitud té a les falles, per ser una expressió festiva de pólvora i música, a més d'una ofrena, en este cas a la Verge del Roser. Però, més enllà de les similituds de la festa, voldria fer d'este escrit una unió entre la meua experiència personal i l'origen de la mateixa festa, així com les diferents formes de viure-la que té un torrentí, segons les diferents etapes de la seua vida.

L'origen de la festa, és una tradició de l'època dels romans, que feien l'ofrena a la Deessa Flora amb motiu de l'arribada de l'explosió primaveral. Però quan verdaderament es va instaurar la festa com a tal a Torrent, fou amb la fundació de la confraria de la Verge del Roser i Sant Lluís de Gongaza el dia 2 de Febrer 1606, la qual va instaurar, que el primer dia de Febrer, vespra de la Candelera, es fera l'ofrena de la primera rama d'ametler, per ser este el primer arbre a florir, a la Verge del Roser, per part de la junta i els clavaris de la mateixa confraria. No existeixen documents escrits que acrediten l'any en què va començar la festa a celebrar-se, però en l'acta re fundacional de la confraria després de la guerra civil, l'any 1940, i que a l'article 5 diu el següent:

“También es obligación como se hace desde la fundación de esta cofradía el ofrecer las primicias que la naturaleza nos envía a la Santísima Virgen, consistiendo este acto en salir al campo los clavarios el día primero de Febrero y cortar una rama de flor de almendro para realizar el ofrecimiento antes mencionado. Por la noche se realiza el acto de la entrada de dicha rama acompañada de la música y de los clavarios disparando cohetes y una vez llegada a la plaza de la Parroquia el señor cura corta una de las ramas de la misma para ofrecerla a la Santísima Virgen del Rosario.”

En el meu cas, els primers records que tinc de la festa de l'any 1993, és la cordà, la “guerra” per excel·lència. Moment en el qual, tot el poble era partícip d'ella. En aquells temps la cordà, era lliure, i al voltant de la nostra torre el foc era incontrolat, de qualsevol carrer podien eixir els tiradors i amollar-te una dotzena de coets o alguna femella. Aleshores no hi havia cap problema en què al veïnat li ratllaren la façana, o que et cremaren una peça de roba. Els més poregosos, com era el meu cas amb sis anys, solíem quedar-nos a l'altura de la farmàcia del “Rincó”, i veiem els tiradors que venien per Sant Cristòfol, o fins i tot, d'un poc més amunt.

Si ens quedàrem sols amb la cordà, només veuríem la culminació de la festa. Abans, la gent del poble, acompanya la rama amb una passejà, mentre els coets van subjectats amb tenalles, des de

Moment de la processió.

Plaça de l'església el dia després de la cordà, Anys 90.

l'Ermita, església que tradicionalment ha seguit l'entrada del secà, fins a l'Arxiprestal, església a la qual pertany la confraria, recorregut que es manté inalterable amb el pas dels anys, quasi des de que es té constància de la festa. És el moment en el qual la gent del poble realment s'inicia en ella, i que jo vaig participar durant diversos anys acompanyat pel meu pare; ell em duia el caixó de fusta que guardava els coets, i jo duia la metxa i les tenalles per a tirar.

Era i és esta iniciació necessària per a poc a poc perdre la por, que no el respecte, cap als coets, fins i tot, de vegades, els mateixos coets, van sense tro final, i així sols fan llum i soroll i els menuts no corren el risc de l'explosió final. En arribar a l'església, la rama parava a les portes d'ella per a ser beneïda pel senyor retor, i a poc a poc, els coets anaven caient i començava la cordà. La banda de música acompanyava la rama fins al cantó de la plaça, i la gent anava buscant el refugi en el qual poder gaudir de la cordà i ser part directa de la festa.

Amb el canvi de segle, arribàvem al final d'una època que la llei tot ho permetia. Va coincidir amb la meua adolescència, quan jo esperava arribar a l'església per a fer muntonet amb els coets que em quedaven i pegar foc a tots d'una. La cordà encara quedava lluny per a un xiquet de quinze anys, i era la manera d'anar llevant-se el cuquet i fer com feien els majors.

Seria l'any 1996, quan després de cremar una façana, es va acotar la zona de foc, perquè els coets no anaren cap a les cases. Després vindria la "gàbia" i amb ella, la fi de tota una època en la qual el poble era part activa de la cordà. Però a la gàbia ja no entrava la gent, i era territori acotat per als clavaris, la junta i els veterans, que entraven per a controlar la gent jove. L'any 2004 i a causa de les obres de l'antic mercat, la "gàbia" va ser instal·lada al parc rosa, enfront de l'antic Convent, i amb la finalització de les obres del mercat a l'any 2014, la "gàbia" ha seguit traslladada enfront de l'ajuntament, lloc al qual se celebra en l'actualitat.

Però, l'entrà de la flor, és molt més que allò que es viu al nucli urbà. És tot un dia de preparatius, el qual ho descobreixes cap als díhuit anys, quan estàs en edat de "quintes", manera tradicional de nomenar els joves que anaven al servei militar o iniciaven la seua etapa de clavaria.

És aleshores quan verdaderament descobreixes l'essència d'este dia 1 de Febrer, perquè segons trenca el dia, ja quedes amb tot el grup d'amics i gent de la confraria per anar a tallar la rama de l'ametler,

Tallant la rama per la nit.

Clavari ornant l'altar de l'església, abans d'esmorzar.

Moment de la cordà dins de la "gàbia"

Caseta del Rosari en 1975.

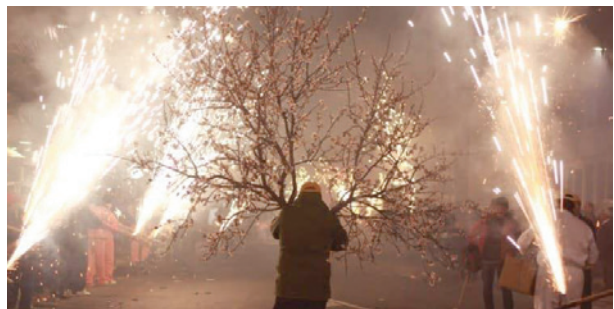
buscar per les diferents partides del terme, la rama que siga propicia per a fer l'ofrena a la Verge.

T'adones que verdaderament estàs preparat per a entrar a la cordà, ja que vius tot el dia en una solta de coets permanent. La rama es talla rodejada de coets solts, seguidament és portada a l'Ermita, on esperarà el seu moment per a ser la protagonista de la nit, portada per la persona encarregada de dur-la. Anys arrere, els clavaris anaven a l'església a fer l'ofrena floral amb rames menudes del mateix ametler, però amb la prohibició de la solta de coets, este acte va caure en desús, i es fa tot després de la passejada.

Açò és sols l'inici del dia, ja que seguidament, la comitiva acudirà a la caseta del Rosari o del tio Quico Manteta, construïda l'any 1969, per a gaudir del tradicional esmorzar, ja que cap establiment volia acollir els clavaris. Un nodrit grup de joves amb gent més major, no sols menja sinó millor dit farta, entrepens amb botifarres i sardines i ceba, per a després de l'àngelus, degustar una excel·lent paella.

Com no, rodejats d'una permanent tirada de coets, sense cap mirament, com tota la vida s'havia fet al poble, a més d'alguna poalada d'aigua per aclarir un poc al personal i que els coets no puguen massa. És un dia de germanor i de contar-se anècdotes d'altres anys, de clavaries del segle passat i de com la festa ha anat evolucionant cap a unes restriccions mai pensades, però, que a esta part del terme, a esta caseta del Rosari encara no han arribat, ja que igual que en la setmana fallera, amb respecte cap a la pólvora, els torrentins fem gala de saber gaudir d'ella.

He viscut totes estes etapes, amb illusió i respecte. Però ara amb l'arribada del CREE, des de 2012 obligatori per a participar, les reixes que separen la gent de la passejada, o l'odiosa gàbia que sols entres si has pagat un segur previ, m'ha marcat un abans i un després. I molt més, amb el naixement de la meua filla, a qui he de transmetre la festa, a poc a poc, per a que perda la por i mai el respecte. El mateix que cal tindre els majors, a fi de que algun dia pugua pujar a la caseta del Rosari. Però això sols passarà amb el temps, ja que sense estar vetada la festa a les dones, són poques les que participen, i menys encara les que gaudeixen del dia complet. Però, com tot en esta vida, les coses canviaran i qui sap, si la meua filla és la primera a dur la rama de l'ametler. Fins este moment, la meua missió és mostrar-li la festa en les seues diferents etapes, com el meu pare va fer amb mi.

Nos gusta que te gustes.

¿Has perdido alguna pieza dental?

990€
IMPLANTE
COMPLETO

TU PRIMERA VISITA | 0€

www.clinicasnovadent.com

novadent valencia
c santos justo y pastor
56 bajo 46022 valencia
tel **960 046 362**

novadent torrent
avda al vedat 63 bajo
46900 torrent
tel **961 291 671**

novadent VEDAT®

Lauraplástico, S. L.

FABRICACIÓN FILM POLIETILENO • LÁMINA RETRÁCTIL • SACOS Y BOLSAS

Ctra. Dos Aguas, km. 1'65 - Políg. Partida del Pinar Nave n.º 1
46194 REAL DE MONTROI (Valencia)
Teléf. 96 255 50 12 - Fax 96 255 58 68
lauraplastic@lauraplastic.com

Javier Toledo Gozalvo

FRUITES I VERDURES

**Ramón y Cajal, 19
46900 TORRENT
96 155 14 22**

MULTIMEDIA
ELCHE
CALZADOS

C/ Ramón y Cajal, 3 Teléfono 96 109 98 38
Avda. al Vedat, 80 Teléfono 96 108 03 67

TORRENT

Avda. San Onofre, 30 Teléfono 96 109 58 18

QUART DE POBLET

ORÍGENS

JOCS FLORALS A TORRENT

Joaquín Requena i Piles

A meitat del segle XIX i gràcies a la força del romanticisme, començaren a restaurar-se a tota Espanya els Jocs Florals i encara que a València, en l'any 1859 es van convocar uns Jocs Florals, patrocinats pel mateix Ajuntament, no seria fins a l'any 1879, quan es van instituir els Jocs Florals de València, constituint l'indiscutible punt de referència en el procés de difusió d'esta classe de certàmens historioliteraris en terres valencianes.

Com a conseqüència d'este primer pas, durant la dècada dels noranta del segle XIX i principi del segle XX, els Jocs Florals aconseguiren el seu màxim esplendor a la nostra Comunitat. No obstant això, abans d'estes dates, se celebraren amb alguna assiduitat certàmens literaris com a Alcoi o Lluçena. I després va ser Torrent la primera vila valenciana a plantejar-se la celebració d'uns Jocs Florals, però els intents duts a terme en 1898 i 1899 no quallaren. Efectivament, Torrent en estos anys vivia moments de progrés i benestar i va sorgir la idea de celebrar uns Jocs Florals a imitació dels que celebrava Lo Rat-Penat a València.

Per fi va arribar l'any 1900 i Torrent va celebrar per primera volta els seus Jocs Florals, promoguts principalment per Silverio Ribelles i el seu fill Ramiro, directors de la Crònica. El certamen va tindre lloc dins de les festes patronals del 15 al 19 d'agost, sent el mantenedor Evaristo Crespo Azorín i la reina elegida, Carmen Chuán Pallardó. Es presentaren més de 40 treballs i va aconseguir la flor natural Francisco Blesa Sanchiz, per la seua poesia titulada Llunt d'ella.

L'any següent, en concret el 17 d'agost de 1901, i amb el mateix ceremonial es van celebrar uns nous Jocs Florals. En esta ocasió, el guanyador va ser Vicente Almela per la poesia titulada Juventud, sent la reina elegida dels Jocs, Concepció Ribelles Roig, filla de Ramiro Ribelles i el paper de Mantenedor li va correspondre a l'advocat José Jorro Miranda.

Evidentment, durant tot el segle XX i principi del XXI, algunes entitats torrentines han convocat concursos literaris de manera esporàdica, que no han tingut continuïtat, el que demostra la dificultat de la seua convocatòria, la falta de patrocinadors que ho faça possible i l'escassa participació, quan tenim a Torrent grans escriptors i poetes.

I ací entra la comissió de la Falla Ramón y Cajal de Torrent, quan a la tardor de 1976, en plena transició política del nostre país, la Junta Directiva va proposar que la també coneguda per la falla de l'Ermita, organitzara un concurs cultural on el Valencià i la Poesia foren els ingredients més representatius. Es confeccionaren unes bases

senzilles i amb el patrocini en els seus primers anys de la Caixa Rural de Torrent, gràcies al què en aquells anys era el seu Director. Juan Benavent Aleixos, convocàrem els I Jocs Florals Fallers de la nostra localitat i va ser el segon dijous de març de 1977 quan es lliuraren els premis al mateix casal de la comissió, amb la presència de les autoritats municipals, així com dels màxims representants del món de les falles i de les entitats col·laboradores. Com la Reina dels Jocs ha sigut sempre la Fallera Major del mateix any, va ser Rosa Mª Navarro Mora, qui tindria l'honor de presidir la cerimònia solemne de lliurament de premis, després de la lectura de les puntuacions a càrrec dels membres del Jurat, presents en l'acte. Jurat que va estar format en el seu primer any per Vicent Beguer Esteve, Artur Boix Miquel i Juan Bautista Sanfèlix Martínez. Van participar deu concursants, encara hi havia dotze poesies presentades, perquè dos d'ells presentaren dos treballs. De la comissió organitzadora concursaren José Vicente Andreu Adrián, que va obtenir el segon premi, Andrés Andreu Alabajos i Joaquín Requena Piles. I el guanyador fou Antoni Fernández Balbuena amb la poesia que portava per lema "La Crema". No obstant això, volem ressaltar la participació de Gloria Ortí Lerma, com l'única dona que ho va fer, quan en l'actualitat trobem el desitjat equilibri entre homes i dones entre els participants.

Huit anys després, en març del 1985, junt amb els IX Jocs Florals, es van celebrar també els I Jocs Florals Fallers Infantils, amb la finalitat de potenciar l'afició a escriure en valencià des de molt menut, al temps que la Fallera Major Infantil també tinguera l'honor de ser Reina d'uns Jocs Florals en el marc de la secció infantil.

Amb el pas del temps, el patrocinador passà a ser la mateixa Junta Local Fallera que des de sempre ha estat representada en els actes, junt amb les Falleres Majors de Torrent i les seues Corts d'Honor I tant sols fa uns pocs anys, seria el mateix Ajuntament el que es faria càrrec de patrocinar els Jocs Florals, per la qual cosa, no tenim més que paraules d'agraïment, no sols pel esforç econòmic que fa, sinó també, perquè demostra estar compromès amb el món de la cultura, potenciant l'ús del Valencià entre els fallers i falleres de la nostra ciutat.

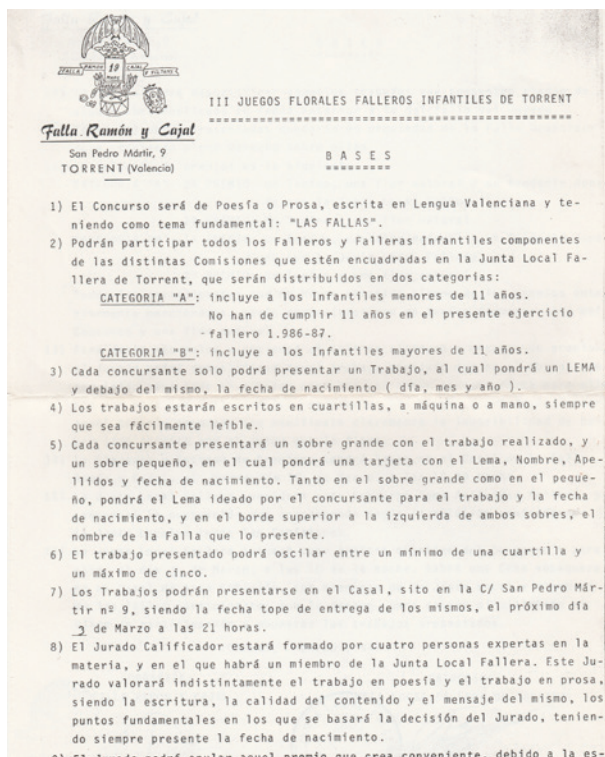
En quant al Jurat, ha anat canviant, perquè després de 44 anys era difícil que estiguessen tots els del primer any. I també hem considerat que foren 5 els membres que el constituïren, que en l'actualitat són Guillermo Valls Bonet, Alfred Domínguez Ibáñez, José Royo Martínez, José A. Veiga Gómez i la regidora de cultura, Susi Ferrer San Pablo. Igual cosa passa amb els participants. Cap dels que van concursar el primer any ha participat en els últims anys, però resulta

molt satisfactori, comprovar que molts dels premiats de les edicions recents procedeixen del grup de xiquets i xiquetes, que iniciaren la seua vocació per a escriure en els Jocs Florals Infantils.

Quan estem a les portes de convocar els XLIV Jocs Florals Fallers i els XXXVI Jocs Florals Infantils, hem de dir que tots els membres de la comissió de la falla Ramón y Cajal, estem molt orgullosos dels nostres privilegiats concursos, i encara que som conscients de les dificultats que trobem cada any, hem lluitat i seguirem lluitant amb totes les forces per a mantindre'ls en vida molts anys més, a fi de complir amb un dels principals objectius de les falles, com és promocionar i divulgar l'ús del Valencià, perquè hem de justificar cada vegada més els motius pels que les falles van ser declarades Patrimoni Immaterial de la Humanitat.

Des de fa uns anys, els Jocs Florals s'han reforçat amb l'organització d'una setmana cultural, que comença amb la presentació dels llibrets fallers de Torrent i algun altre de fora, en un acte molt entranyable on els autors exposen el seu contingut. A l'endemà, celebrem el concurs "A Torrent no li falles", amb la participació de fallers i falleres de les comissions de Torrent, amb la finalitat de avaluar els coneixements que tenim de la festa fallera. I per suposat, tanca la setmana cultural, la festa dels Jocs Florals amb la seua clausura i el lliurament de premis, dins d'un ambient molt solemne que exalta encara més la presència de la màxima representació del món faller torrentí amb les seues Falleres Majors i membres de Junta Local Fallera, vestits tots ells amb la indumentària valenciana.

El diari "Las Provincias" conté moltes publicacions en referència als Jocs Florals a Torrent i hem recollit la poesia guanyadora de l'any 1900, i pensem que enriquiria molt el present escrit publicant-la de nou, junt a la poesia guanyadora dels Jocs Florals Fallers de Torrent, per a comparar-les i que siguen els lectors els que traguen els conclusions pertinents sobre dos primers premis de dos certàmens culturals separats només per 77 anys

Cort dels Jocs Florals de l'any 1931 amb motiu del centenari de la mort de Sant Antoni i del vint-i-cinc aniversari de la Pia Unió de Sant Antoni. Any 1931, octubre, 15. Arxiu Municipal de Torrent. Ref. 2.482.

Diploma dels Jocs Florals organitzats per la Jefatura Local del Moviment, 1944.

LLUNT D'ELLA

Reb ta lletra, ta lletra desitjada,
Y ab ansia folla, al punt la vaig a obrir;
¡Com me tremola el cor, ma enamorada,
Al anarla a llegir!

La plica ja he trencat y la desplegue;
S'abrassa en foch mon pit, y sent fredor
¡videta de ma vida, com manegue
En les aigues d'amor!

Ja la he llegit sense deixar paraula;
De memoria al instant me la he deprés:
Com esta, cap llisó m'estudi en l'aula,
Ni ab mes gran interés.

¿Que tenen eixes lletres que m'envies,
Que eixamplen al llegirles lo meu pit,
Y mos ulls banya el plor, per les follies
De que'm sent entrstitit?

¿Qué'm dona la tristor y l'alegria
Que'n mon pit may acaben de lluytar
Y reblint lo meu cor de melengia,
De pena'm sent finar?

¡Qué té que ser, més que ta llarga ausencia
Que estén sobre ma ditja negre vel,
Despiadada, negantme ta presencia,
Que es com negarme el cel!

¡Qué llunt estás per mirar ta cara,
De lo teu ser mirall fidel y hermós!
¡Qué gran es la distancia que'm separa,
Per patiment dels dos!

¡Que llunt per a escoltar mots d'ambrosía,
Per aspirar lo teu flairós alé,
Per a avivar los ulls, ma dolça aimia,
Que miren con jo sé!

Per a correr tan prest com jo volguera
A ta reixa voltada de gesmil,
A hon aguaytes, graciosa y engisera,
Com la rosa d'abril!

¡Oh! Niu d'amor, que encara la fragancia
Tens dels dolsos colouis e ilusions!
Ton recort, a pesar de la distancia,
Cura mes aflixions.

Per so quan reb ta lletra desijada
Y ab ansia folla al punt la vaig a obrir,
Dich a mon cor: continue, es de t'aymada
Y deixamela llegir!

FRANCÉS BLESA
LAS PROVINCIAS

Sábado, 18 de agosto de 1900 Núm. 12.410
JUEGOS FLORALES EN TORRENTE

LA CREMA

Ja la mà de la fallera, tremolosa portadora d'eixe foc que purifica pren la metxa del castell, que significa el remat d'una festa esplendorosa. Encesa, la pólvora es revela en cumplir el tris encàrrec que li dóna la mà sentida i ferma d'una dona que en el pit i en el cor du la senyera. La gentada que embolica el cadafal s'erixon quan escolta l'esclafit de la traca sorollosa, que en la nit llampurneja baix un cel immaculat. Una espurna justiciera pren l'estopa, la fusta i el cartró prompte s'inflama, l'hora bruixa del foc i de la flama pinta un trist somrís en cada boca; i és la gen que s'ajoca temerosa de que el foc i la branda el cos soflame qui demana a Deu que no s'acabe en València esta festa jubilosa. Ja el remat de la falla és una brassa que en el lloc es manté com una agulla però prompte es tombarà com una fulla que l'aire en la tardor mustia i arrassa. El murmuri va creixent, fent-se remor quan l'últim baluard lluita i forceja resistint-se, però tentineja per a caure per fi amb furentor. La festa fallera va a enllestir-se, la falla en el foc es brança tendra i d'ella sols queda un poc de cendra que acaba poc a poc per consumir-se. La fallera major plora entristida per el tràgic fi de la batalla: el amor per Torrent i per la falla marcarà el seu cor tota la vida.

ANTONI FERNÁNDEZ BALBUENA
Arxiu Falla Ramón y Cajal

Crónica del diari
Levante dels II Jocs
Florals Fallers de
Torrent, 18 de març
de 1978.

II Jocs Florals Fallers

TORRENTE

En su segunda edición, la falla Ramón y Cajal ha organizado estos II Jocs Florals Fallers, que tuvieron el lunes por la noche, en el casal de la falla su final, con la publicación de su fallo por el jurado calificador, con asistencia de la fallera mayor, corte de honor, Junta Local, autoridades y numeroso público, entre quienes se encontraban los autores de los trabajos inscritos.

Dio comienzo el acto con la representación teatral por el grupo de la falla, de la jocosa pieza en valenciano, "Les còses de Gómez", que estuvo muy bien interpretada. Actuó de presentador el joven fallero Joaquín Requena Piles.

Seguidamente se dio lectura al fallo del jurado, que resultó ser:

Premio primero. — Lema: "València en falles". Autor: Manuel Casabán Tordera.

Premio segundo. — Lema: "Romanç faller". Autor: Pepita Bañó Belda.

Premio tercero. — Lema: "Pensaments". Autor: José Andreu y Adrián.

Premio cuarto. — Lema: "Per a sentir estes còses...". Autor: Francisco Císcar Dalmau.

Premio quinto. — Lema: "Fallereta". Autor: Andrés Andreu Alabajos.

Premio sexto. — Lema: "La xispa fallera". Autor: Ernesto Cuadra Benilloch.

Premio séptimo. — Lema: "Records de València". Autor: Antonio Martí Andreu.

Premio octavo. — Lema: "Les falles". Autor: Francisco Boix Baixauli.

Premio de la Junta Local a la falla con mayor puntuación: Falla Ramón y Cajal. Inició la lectura de trabajos el presidente del jurado, Vicente Be-

guer Esteve, que prosiguieron los autores.

El número total de trabajos presentados era el de diez; una lamentable interpretación de su autor —que firmaron su trabajo—, produjo la descalificación de dos trabajos, que eran de buena calidad, por lo que se les obsequió con un trofeo.

II CONCURSO DEL CANT DE L'ESTORETA

Con gran animación de público y familiares de los niños actuantes, se desarrolló el domingo por la mañana en la plaza de San Roque el II Concurso del Cant de l'estoreta, al que se habían inscrito cinco fallas, más la titular fuera de concurso, pero que puntuaba para el trofeo Boix.

Inmediatamente a su terminación se procedió, de manos de la fallera mayor infantil de Valencia, niña María Amparo Cervera y Taulet —que con su corte de honor realizó el acto con su presencia— a la entrega de premios que resultaron ser:

"Xiquet". — Primer premio, falla barrio del Carmen, de Picanya. Segundo premio, falla avenida de los Mártires. Tercer premio, falla Ramón y Cajal.

"Conjunt". — Primer premio, falla barrio del Carmen, de Picanya. Segundo premio, falla avenida de los Mártires. Tercer premio, falla plaza del Caudillo.

"Cant". — Primer premio, falla barrio del Carmen, de Picanya. Segundo premio, falla plaza del Caudillo. Tercer premio, falla Chenillet - Bandera Valenciana.

Premio de la Junta Local Fallera a la mejor puntuación, a la falla barrio del Carmen, de Picanya.

Premio Arturo Boix a la mejor figura, falla plaza de San Roque.

Juan Bta. SANFELIX

Nuestras especialidades

- Estética dental
- Cirugía y prótesis
- Implantología
- Ortodoncia
- Odontología general
- Ortopantomografía

Horario:

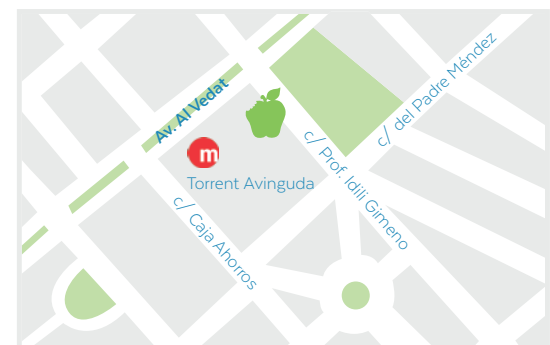
De lunes a viernes

Mañanas de 10:00 a 14:00h

Tardes de 16:00 a 20:00h

C/Prof. Idili Gimeno,4
46900 - Torrent

¿Dónde estamos?

Chiqui's

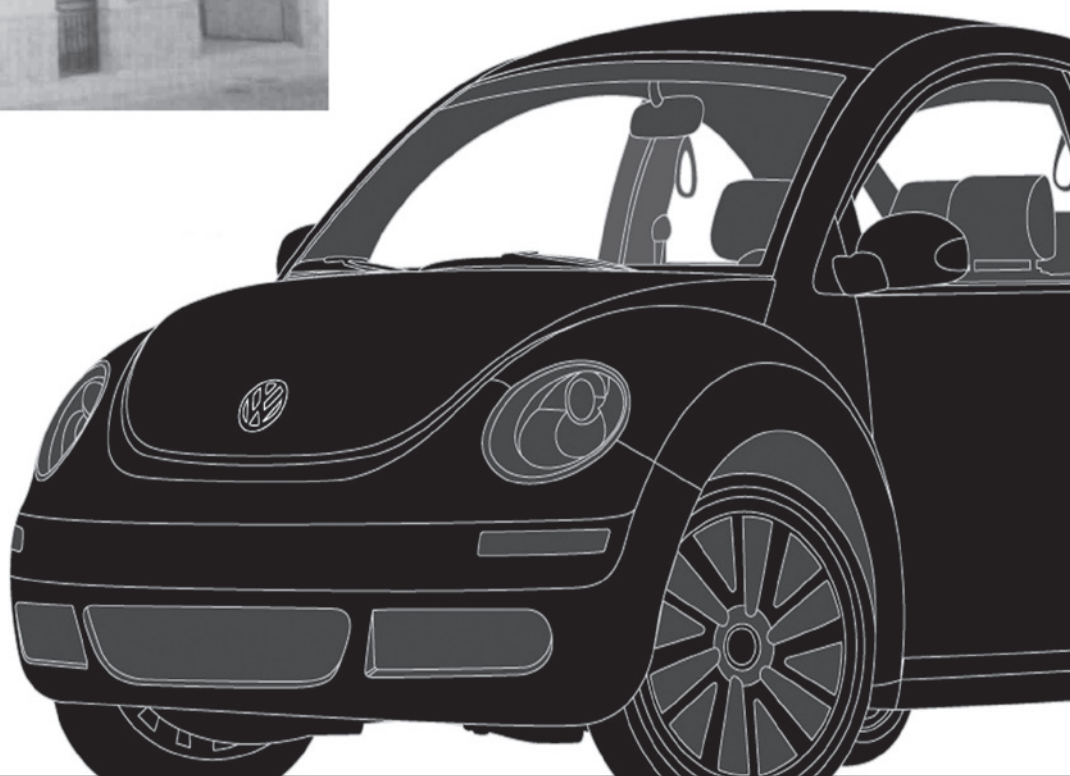
REGALOS X EVENTOS
Bodas - Comuniones - Bautizos - Asociaciones

C/. Ramón y Cajal, 16. Torrent
T. 961 079 808

A black and white graphic for 'Chiqui's'. It features a large, stylized bow on the left. The brand name 'Chiqui's' is written in a large, elegant cursive font. Below it, the text 'REGALOS X EVENTOS' is in a bold, sans-serif font, followed by 'Bodas - Comuniones - Bautizos - Asociaciones' in a smaller, italicized font. At the bottom, the address 'C/. Ramón y Cajal, 16. Torrent' and phone number 'T. 961 079 808' are listed in a clean, sans-serif font.

VILLANJO, S.L.

PLANXA I PINTURA

Sant Alfred,15
Telèfon
96 155 29 20
TORRENT (València)

Pizza Go Valencia situado en Torrent y Sagunt

Sagunt: Avda. Fausto Caruana,
s/n. C.C. Carrefour (entrada izq).
PIZZAS PARA TOMAR Y LLEVAR

Torrent: Avda. al Vedat 180, Local 1 y 2
C.C. Las Américas (c/ Fernando Furió Roca s/n)
Telefono Reservas: 96 157 25 44
COMIDAS PARA LLEVAR

ORÍGENS

LA IMPORTÀNCIA DE LA IMPREMTA EN LES FALLES

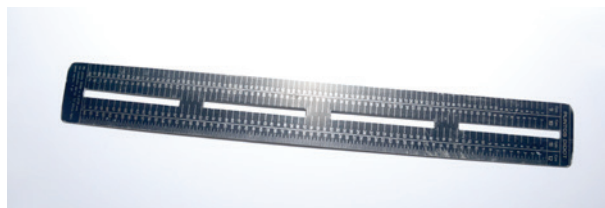
Andrés Llopis i Veguer
Arts Gràfiques

Puc explicar com a impressor des de 1964, any en què vaig començar a treballar en Galeria Gràfica com a aprenent, quan només s'utilitzava la tipografia, que eren el CAIXISTA, el MAQUINISTA, el GUILLOTINISTA i l'APRENENT.

El CAIXISTA, és la persona que havia de compondre les pàgines del llibret faller, algunes eren de text, altres de publicitat més les pàgines de les falleres majors que s'utilitzaven foto gravats. En les pàgines de text s'utilitzava la linotípia, eren unes línies de plom on estava tot el text en línies completes del mateix tipus de lletra, i la resta que era de tipus diferents ho componíem a mà amb el COMPONEDOR que utilitzàvem per a ajustar les línies dels diferents tipus de lletra i grandària, els quals estaven en uns mobles que es criden COMODINS, els quals, tenien unes 21 caixes i cada caixa contenia lletres amb una grandària determinada. Les caixes tenien sobre 80 caixetins amb una lletra cadascun i segons la importància de la lletra, el caixetí tenia una o altra grandària. A continuació el CAIXISTA muntava sobre un GALERÍ metàl·lic que el teníem sobre el comodí, les pàgines dels llibres i una vegada acabades les lligàvem amb un cordell perquè les poguérem transportar. Les pàgines de publicitat eren diferents perquè havies de tindre molta imaginació a l'hora de compondre, cadascuna era diferent, utilitzant els dibuixos i ratlles de diferent format que tenies per a fer dibuixos en tipografia. També estan les pàgines de les falleres majors que les imprimíem a color. Havíem de fer fotogravats de les falleres en cuatricomí, o a un color i havíem de fer com les de publicitat, utilitzant la imaginació per a compondre la pàgina. A continuació les deixàvem sobre una planxa de ferro, per a que el MAQUINISTA muntara les pàgines (encunyara) en la BRANCA de la màquina segons corresponia al llibret, treia una prova i el CAIXISTA amb el MAQUINISTA llegien i corregien els textos utilitzant uns signes de correcció a fi de que el CAIXISTA rectificara els errors en els motlles i a continuació es podera imprimir. Una vegada impreses les pàgines els APRENENTS, desmuntaven les pàgines, distribuïen els motlles i deixaven cada lletra en el seu caixetí. Així com també les regletes, ratlles, lingots i dibuixos utilitzats en la composició de les pàgines, deixant-los cadascun en el lloc corresponent.

En estos anys de 1965 al 1975 els llibrets de falles eren un treball per als Caixistes de molta importància perquè demostrava la capacitat d'imaginació que tenien per a compondre amb temps rècord les pàgines i que agradava als seus clients.

Els papers que s'utilitzaven en la impressió dels llibrets o llibres solien ser, l'interior en òfset de 100 grams o també s'utilitzava l'estucat de 125 grams, el primer d'ells assecava més ràpid que l'estucat. Per a les

portades s'utilitzava estucat de 300 grams, i de normal calia deixar que s'assecara uns dos dies abans de manipular-lo. El manipulat es feia segons l'enquadernació; si era rústica calia fer quadernets de 8, 12 o 16 pàgines i cosir-les amb fil vegetal abans d'encolar-los amb les tapes. També teníem l'enquadernació en grapa que col·leccionava tots els fulls que s'havien imprès de 4 en 4 pàgines, doblant-les pel centre. Se li feia un fes a la portada per a doblegar-la millor i es ficaven totes les pàgines en l'interior de les portades per a després grapar i que el GUILLLOTINISTA ho deixara perfectament acabat. Tot el treball manual de l'enquadernació ho realitzava el GUILLLOTINISTA i els APRENENTS.

A partir del 1975 fins al 1985 va començar en els tallers d'Impremta a introduir la LITOGRAFIA o l'anomenat ÒFSET. El sistema era diferent, i en el cas dels llibres de falles no era rendible perquè les quantitats dels llibres no eren suficients per a que així fóra. En el cas de la Litografia s'havien de fer FOTOLITS i passar-los a PLANXES, requerint el procés de temps, i en la impressió s'utilitzava molt de paper per a anivellar els colors. Les màquines eren molts grans i les Impremtes existents a TORRENT en eixe moment dedicaven eixes màquines per a les envoltures de Xocolate i per als fulls que posaven damunt de les caixes de taronja, conegudes per TESTERES, i la confecció dels llibres de falles seguien utilitzant la Tipografia.

Al maig de 1976 es va fundar Gràfiques RIANJO, una Impremta que va començar amb una màquina manual i una altra automàtica amb marcador i amb material de tipus, comodins antics d'una impremta de Gandia que havia tancat. Com a amo de Rianjo i faller de Ramón y Cajal em vaig implicar molt en el món de les falles, la qual cosa va fer que els donara servici i comoditat a l'hora de confeccionar el llibre de la falla a Torrent. Esta empresa tenia a un CAIXISTA que tots els que escrivien el llibre quan entraven al taller a explicar el que volien del llibre, demanaven que els atenguera Chimo, el Caixista, perquè els comprenia i els assessorava, i tots confiaven en el seu treball. Cal dir que en estos anys els llibres de falles s'havien de treballar de nit per a poder arribar a temps per a la seua presentació. En els anys 80, l'empresa compra una màquina d'òfset xicoteta, una Heidelberg GTO, amb la qual es podia imprimir amb Fotolits i Planxes per a tirades de menys quantitat i la qualitat era molt millor, sobretot en les pàgines de les Falleres Majors i les portades que s'imprimien a color. La resta seguia imprimint-se en linotípia a càrrec del CAIXISTA. L'any 87 va començar la revolució, perquè passem del COMPONEDOR i els TIPUS DE LLETRES a l'ORDINADOR, amb la qual cosa els caixistes van haver de reciclar-se i començar a aprendre l'ús de l'ordinador famós , APPLE MACINTOSH PLUS. En aquell moment Chimo amb

els seus 36 anys es va bolcar per complet a manipular l'ordinador i quan arribà el moment de treballar els llibres de falles, ja coneixia l'ordinador perfectament i allucitava amb la rapidesa que es componien i dissenyaven les pàgines del llibre, incloses les publicitats, sense haver d'agafar el componedor per a ajustar línies i muntar pàgines amb linotípia. Es manava de l'ordinador a la impressora i trèiem una prova per a repassar tots els textos i després fer fotolits per a muntar sobre un plàstic que coneixíem per ESTRALÓN i passar-los a planxes. Primer s'emulsionaven les planxes a través d'un procés químic i després l'estralón es muntava sobre elles, i a través de llum molt potent es gravava el dibuix dels fotolits sobre les planxes, per a passar-les després a màquina.

Els que escrivien els llibres de falles els agradava assentar-se junt amb Chimo i poder veure com manejava l'ordinador i alguns, fins i tot, li dictaven alguns textos a fi de avançar en el seu procés. En qüestió de poc de temps la tecnologia dels ordinadors millorava i sorgien nous ordinadors i millors programes, fent que la tipografia deixara d'utilitzar-se i per a poder treballar amb les màquines d'impressió, els treballs es muntaven en l'ordinador i després es manaven a fotomecànica per a què feren un planxa de plàstic, POLÍMER, que s'apegava sobre un suport metàl·lic, IMPOSICIÓ DE PIS, que tenia la mateixa altura que la lletra i amb això es podia imprimir en la màquina de Tipografia.

A partir de l'any 1996 comencem a deixar d'imprimir en Tipografia i treballar només amb l'òfset. Comprem una màquina HEIDELBERGER de dos colors, aconseguint que els llibres de falles presentaren una impressió perfecta i més ràpida, repercutint en la millora de les portades, en les que van desapareixent les esbossos de les falles a canvi de noves imatges. També fèiem algunes portades de tapa dura i amb gravats en ESTAMPIG or o plata, i fins i tot, posàvem l'escut de la falla en lacre.

L'any 2000 comprem el directe a planxa que consisteix en un LÀSER, que l'ordinador li mana la imatge i es grava directament sobre la Planxa, sense necessitat de Fotolits. Les imatges eren més netes i més perfectes, amb la qual cosa els llibres de falles que començaven a ser més voluminosos es podien imprimir amb més rapidesa i tindre més temps per a l'enquadernació que començava a ser una de les parts principals del llibre.

A partir del 2006 va començar l'era DIGITAL, i jo era una persona negativa per a la impressió digital, no podia entendre que una impressió en tòner sec poguera ser com la impressió en tinta.

Amb el pas del temps vaig tindre fer marxa arrere i admetre que la impressió digital era un altre dels avanços que s'havia produït en les Arts Gràfiques o impremta, D'esta manera, deixem la Tipografia, comprem una màquina DIGITAL KONICA MINOLTA i els resultats eren meravellosos. La impressió i els colors eren perfectes en el primer full imprès, no calia registrar els colors en les fotos ni anivellar les tintes. Una altra dels avantatges és que no calia col·leccionar el llibre, perquè ja eixia de màquina col·leccionat i imprès a les dos cares i podies manipular-lo sense haver d'esperar que s'asseque.

L'any 2012 al tindre cada vegada més treball, decidim comprar una màquina de la mateixa marca però que imprimia amb més qualitat i amb fulls de més grandària. També comprarem una màquina d'enquadrernar amb cola PUR, que era la millor que havia eixit en enquadrernació. A partir d'estos últims anys en els llibres de falles comencen a participar dissenyadors per a maquetar els llibres, encara que tots ells confiaven en Chimo perquè sabien que era un linx en l'ortografia i en els textos.

Com a màxim responsable de Gràfiques RIANJO, m'ompli de satisfacció recordar com els autors i aresponsables dels llibrets fallers confiaven tant en nosaltres, que la mateixa falla Ramón y Cajal, va dur un llibre de més de 500 pàgines, a més a més del Racó Infantil, cinc dies abans de concloure el termini de presentació al concurs que convoca la Generalitat Valenciana i no sols va ser presentat dins del termini fixat, sinó que també va obtindre un dels deu primers de tota la comunitat Valenciana.

Ara vull donar les gràcies a la meua falla, i dic meua perquè em sent un dels seus propietaris, per deixar-me participar en la confecció del llibret, a fi de poder reivindicar la importància que tenen les impremtes en el món de les falles, perquè vulguem o no, són les que IMPRIMEIXEN la història de totes elles.

RIANJO

ARTES GRÁFICAS

Vull recordar que la primera obra impresa a Espanya, tenia per títol COMPRESORUM, i fou publicada a València en 1475, segons el llibre HISTÒRIA DE LA IMPREMTA (Història Primitiva i Introducció a Europa) de D. A. Bergnes

Tú web profesional por solo

59€
al mes

Todo incluido:

- +Diseño personalizado
- +Alojamiento y dominio
- +Correo

FRENTE A GASOLINERA

MARK & BRAND

MEDIA

markandbrand.es

EXPERT'S CENTER

C/Fernando Furió Roca 1

LA UNICA TIENDA CON PRECIOS DE FABRICA

JAMONES
PEIRÓ

TIENDAS

C/. Colón, 4 - BIS
46970 ALAQUÀS (Valencia)
Telf.: 96 150 21 11

C/. San Cristobal nº 12, Izqda
46900 TORRENT (Valencia)
Telf.: 96 117 79 45

La calidad en Jamón

**1 hora gratuita en el
Parking LA TORRE**

desde 1972

**ELABORAMOS NUESTROS
JAMONES**

SECADERO

C/. Rajolers, 25 - Pol.Ind.Masía del Juez
46909 TORRENT (Valencia)
Telf.: 96 155 02 89

www.jamonespeiro.com

¡IMPUESTOS PAGADOS!

**FECHA SORTEO:
21-MARZO-2020**

EL CESTÓN DE LOS ABETOS

Viaje a DisneyLand
para 4 personas

Viaje a Islas Maldivas
para 2 personas

Moto
Eléctrica

Patinete
eléctrico

Apartamento
en Oropesa del Mar

Lingotes
de Oro

Vw POLO

Tv 65"
Apple iMac
Reloj Apple Watch
Cinta de correr
Play Station 4
Bicicleta MB Scott
iPhone
Robot de cocina
4 Jamones Ibéricos
Bicicleta eléctrica

¡Y MUCHO MÁS!
¡ÚLTIMAS
PAPELETAS!

Mercedes CLA

Participación

**POR
SOLO 7€**

COMPRA ONLINE

www.elcestondelosabetos.es

Rtes. Los Abetos I y II. Ctra. Masía del Juez, 64. Torrent

HERMANOS
Caballer
Pirotécnicos sl

De la tradición surge una empresa
dinámica y renovadora que, con el
trato directo y exclusivo, obtiene la
confianza y satisfacción mútua

Dpto. Comercial: José Tronch Toledo
Tel. 665 664 137
tronch@hnos-caballer.com
www.hnos-caballer.com

ORÍGENS

ABDÓ I SENENT: ELS SANTS PATRONS

Salvador Ciscar i Juan

Introducció

El lema d'enguany, "orígens", ens dóna tantes opcions per a estudiar i poder enriquir-nos de la nostra història que només un contingut coherent i no massa llarga del llibret ens para una miqueta i evita convertir el tradicional llibret faller en una enciclopèdia.

Així que amb l'intent de seleccionar al màxim els temes a tractar vam pensar en dos personatges que tenen molt que veure al nostre poble, però que desgraciadament són pocs coneguts entre la majoria dels torrentins i torrentines.

I és que el 30 de juliol és festa a Torrent, que coincideix amb l'últim dia de celebració de les festes patronals i és quan es celebra la tradicional processó. Això vol dir que els més afins a les tradicions religioses sí que tenen coneixement dels Patrons de Torrent, coneguts pels Sants de la Pedra, i de fet, poden contemplar-se les seues imatges a l'església de l'Assumpció.

Però la veritat és que encara sent els patrons del poble, és possible que no tinguen tanta devoció com molts altres, ja que la competència a Torrent en este aspecte és molt gran, per les nombroses festes que tenim al poble, en honor a sants i sobretot a la Mare de Déu, on per damunt de tot destaca la Verge dels Desemparats.

Orígens d'Abdó i Senent

Per a descobrir l'origen d'Abdó i Senent hem de recórrer als primers calendaris i martirologis de l'Església. El culte als sants s'inicia a partir del primitiu culte als màrtirs, que celebrava una comunitat cristiana local entorn del lloc on es trobaven les restes del màrtir. Este culte reduït a xicotetes comunitats cristianes cal emmarcar-lo en el context de les persecucions contra els cristians, en concret durant les 10 que van existir en l'Imperi Romà: les de Nerón, Domiciano, Trajano, Marco Aurelio, Septimio Severo, Maximiano, Decio, Valeriano, Aureliano i Diocleciano. El primer màrtir a qui se li coneix veneració per un document és Sant Policarpo, arreplegat en l'acta del martiri pel testimoni de les files d'Esmirna en el 155 d.c. Amb Sant Policarpo s'inicia l'ús de la data del seu martiri com el seu Dies natalis, dia del seu natalici per a la vida eterna. A la fi de les persecucions s'amplia la qualificació de màrtir a aquells que sense vessar la seua sang, han patit persecució, presó, desterrament fins la seua mort per confessar la fe, i posteriorment també s'inclou aquells primers ascetes confessors de la fe i a continuació els bisbes.

Quan Constantino I adoptà el cristianisme com a culte imperial al voltant del 312 es va produir una gran expansió del culte als màrtirs. L'Edicte de Milà de l'any 313 va donar carta de legitimitat junt amb altres religions que es practicaven en l'Imperi Romà però, no va ser fins a l'any 380 en que l'emperador Teodosio I declarà el cristianisme com la religió oficial de l'Imperi. Lògicament esta nova situació va provocar que les assemblees de fidels foren cada vegada més nombroses i per tant les seues celebracions més solemnes. La comunicació entre les comunitats locals del mateix país o de països veïns va fer que els diferents cultes a sants i màrtirs es propagara, adoptant i incorporant nous cultes al calendari de la comunitat. Un paper fonamental d'esta expansió la van tindre els pelegrins que en els seus viatges anunciaven nous màrtirs en les comunitats que els rebien i que per a ells eren desconeguts, alhora que al revés el pelegrí coneixia a aquells que rebien culte en eixa comunitat local, incorporant-los a la missió d'anunciar a qui havien donat la seua vida per Crist. Les esglésies locals comencen a confeccionar els primers calendaris on s'arregla la llista de màrtirs i els dies de la seua celebració. Estos calendaris es compartixen amb altres esglésies i es van unint, incrementant-se a través dels anys amb aportacions d'esglésies més llunyanes. El primer manuscrit d'un calendari dels màrtirs el trobem en el Cronògraf del 354, també conegut com el Calendari de Roma, Cronògraf filocaliano o Calendari de Filócalo. Es tracta d'un manuscrit il·lustrat del segle compost per una col·lecció de documents referits a la història de Roma, que va ser decorat pel callígraf Furio Dionisio Filócalo, callígraf del papa Dámaso, a qui també se li atribueix la compilació dels documents i la seua redacció. En la seua dedicatòria podem llegir: "*Valentine lege feliciter, vives, gaudeas, floreas in Deo. Furius Dionysius Filocalus titulavit*", la traducció del qual és: "*Valentino, llig amb grat, viu, gaudix, florisques amb Déu. Furius Dionisio Filócalo ha titulat*". Valentino va ser un adinerat romà cristià que va encarregar a Filócalo l'obra del Cronògraf. L'obra conté els documents següents: Dedicatòria, l'Anonymus Norisianus, que és la llista de cònsols romans fins al 354, Cànon per a les dates de Pasqua des del 321 fins al 354, llista dels fasti consulars¹ i dels prefectes de Roma des del 254 al 354, dos versions dels Fasti consulars: l'Anonymus Cuspiniani o Consularia Ravennatia i una altra incompleta, el Catàleg Liberiana, llista dels bisbes de Roma fins al papa Liberio (352-366), la Chronica Horosii, espècie de crònica des de la creació del món seguint la cosmologia bíblica, una crònica dels reis, dictadors i emperadors romans, una descripció topogràfica de Roma del 330, i la Depositio episcopo-

¹ Fasti consulars: llistes de fets històrics rellevants, apuntats anualment pels cònsols durant el seu govern, on s'arreglaven tots els fets considerats importants per a la història de Roma i de l'imperi durant l'any consular. Els cònsols estaven obligats a mantindre estes escriptures i a presentar-les anualment al senat.

Gravat del fresc de les catacumbes de cementeri Ponciano.

Detall del retaule dels sants Abdón i Senén de Jaume Huguet, representant la decapitació. (1460)

rum i la Depositio martyrum. Estes dos últimes obres són les que a nosaltres ens interessien. La Depositio episcoporum és una llista, en orde del calendari, de 12 bisbes junt amb els papes no màrtirs des de Calixto (254) fins a Silvestre (335), afegint-se més tard Marcos (336) i Julio (352), tancant-se en el 354, motiu pel qual li dona nom al Cronògraf. En el calendari s'indica la data dels aniversaris i indicació de les sepultures. La Depositio martyrum és la llista dels màrtirs que se celebraven a Roma i que comprèn des del papa Calixto (222) fins als que van ser martiritzats en la persecució de Diocleciano, que acabà amb la seua mort en el 305.

Esta llista és considerada com el primer calendari romà cristià i en ella s'arregla el dia de l'aniversari del martiri i indica el lloc de la tomba, i en este primer document trobem les figures d'Abdó i Senent amb la referència següent:

“III kalendas Augusti Abdos et semnes in Pontiani, quod est ad ursum piliatum.”

La traducció del qual és: “El 3 de les calendes d'agost (30 de Julio), Abdó i Senent en el cementeri Ponciano que es troba prop del lloc de l'Ós Encaputxat”. Partint com a base de l'existència històrica d'Abdó i Senent per esta referència del Depositio martyrum, exposarem a continuació els posteriors documents on apareixen, desgranant les aportacions històriques de la llegenda. El següent document on apareixen Abdó i Senent és en el Calendari de Cartago, que no aporta cap informació nova respecte a ells.

Este calendari fusiona en una sola les dos llistes de les Depositio episcoporum i la Depositio martyrum, incloent-hi a màrtirs cartaginesos, d'Itàlia, Espanya, Àsia Menor i Àfrica, formant el que en un futur coneixerem com el martirologi. Paral·lelament es van elaborar els martirologis grecs i siríacs. El Martirologi Hieronymianum (Martirologi Jeronimiano), que és el més antic martirologi llatí realitzat al llarg del segle V en el nord d'Itàlia, també arregla la celebració d'Abdó i Senent sense aportar més dades. Este martirologi se li va atribuir erròniament a Sant Jerónimo, que ja havia mort quan va ser escrit, però en realitat és d'autoria desconeguda i es va compondre unint les dades de l'anteriorment exposat Calendari de Roma, al martirologi Siríac i el calendari d'Àfrica, afegint dedicacions d'esglésies, trasllats de relíquies, nous sants i aniversaris dels titulars o fundadors de les esglésies. Els primers llibres litúrgics, com els

Sacramentaris Gregoriano i Gelasiano, continuen transcrivint la celebració dels dos màrtirs.

Arribats a este punt, i cenyint-nos a les dades exposades, podem afirmar que els dos màrtirs realment van existir i que van patir el martiri a Roma abans del segle IV, que està testificada la seua sepultura en el cementeri, catacumba de Ponciano, i que la data de la seua mort va ser el 30 de juliol. El cementeri Ponciano està situat en la via de Porto, la cripta de les catacumbes que albergà Abdó i Senent està situada junt amb l'escala, ocupava la paret dreta de l'estada i hi ha un fresc representant a Crist coronant els màrtirs amb les inscripcions al peu de SCS ABDO i SCS SENNE.

El primer document on es narra el martiri d'Abdó i Senent el trobem en la "Passio vetus", on després d'un breu pròleg se'ls anomena com "cives persarum" conduïts a Roma "ex Orient" per l'emperador Decio. La història dels dos màrtirs serveix d'introducció en l'obra per a narrar el martiri del diaca Sant Lorenzo i del papa Sixto II i Sant Hipólito. Posteriorment es va redactar la Passio Polychronii et sociorum (Passió de Polocronio i dels seus companys), que va arregar la versió de la Passio vetus ampliant a altres personatges i fets.

A partir dels textos anteriors se succeïxen escrits com els itineraris per als pelegrins del segle VII o els martirologis, que van afegint dades i que les dades històriques dels quals són dubtoses, entremesclant-se la llegenda amb la realitat. Els martirologis de Beda el Venerable (735), el de Floro de Lió (860) o el d'Usuardo (877), arregen el martiri d'Abdó i Senent, però és ja en el segle XIII quan Santiago de Vorágine (1298) en la Legenda Àuria escriu el seu àmpliament martiri tal com és conegut a hores d'ara. La Legenda Àuria o Llegenda Daurada és un grup de relats reunits pel dominic Jacopo da Varazze, conegut a Espanya com Santiago de Vorágine, que va començar a escriure en 1250,. El primer manuscrit de què es té constància data de 1260, i va continuar ampliant-lo fins a 1280. Es tracta d'un dels llibres més importants de la cultura catòlica. En l'obra es narren les vides dels sants d'acord amb les festivitats de l'any eclesiàstic, dividida en cinc apartats: d'advent a nadal, de nadal a setantena, de setantena a Pasqua, de Pasqua a l'octava de Pentecostés, i de l'octava de Pentecostés al nou Advent. Va ser traduïda al francès, alemany, anglès, italià i holandès, i amb la invenció de la impremta es va estendre del tal forma que junt amb la Bíblia es va convertir en el llibre que més exemplars existien en l'Edat Mitjana. L'objectiu de l'obra era la catequització i difusió de la fe a través de la devoció als sants i màrtirs dirigida a la gent comuna, per la qual cosa no s'ha de considerar una obra històrica ni prendre de les biografies els

Tomba dels màrtirs en Basílica de Sant Marco al Campidoglio de Roma.

fets com reals. En successives còpies que es van realitzar de l'obra, s'anaven realitzant nombroses addicions, arribant a ser suprimides en posteriors edicions algunes llegendes que fins el mateix copista considerava inversemblant.

Les biografies d'Abdó i Senent arreplegades en la Llegenda Daurada narren que van ser dos màrtirs del segle III i que els seus cossos van rebre sepultura en les catacumbes del cementeri Ponciano, dades que certifiquem com certes. A partir d'ací apareixen noves informacions que ens diuen que eren dos prínceps perses que es dedicaven a soterrar màrtirs i que per este motiu van ser delatats a l'emperador Decio, qui els va arrestar. L'emperador havia aconseguit una famosa victòria sobre els perses i estant en la ciutat de Corduba, en Babilònia, els va detindre quan va ser assabentat que havien donat sepultura als màrtirs Parmenio, Elimas, Crisotelo, preveres, i a Lucas i Mucio, diaques, a qui l'emperador havia ordenat martiritzar i tallar-los el cap. Després de la mort de Valeriano, prefecte de la ciutat de Roma, Decio decideix tornar a la capital de l'imperi amb els nobles perses encadenats, i van ser presentats davant del senat romà amb sumptuosa vestidura. Se'ls obligà a rendir culte als déus pagans i com es van negar van ser condemnats a mort en el coliseu de Roma, on serien devorats per les feres, però, com no va ser així, tot el contrari, foren decapitats per uns gladiadors. Posteriorment els seus cossos van ser traslladats a una estàtua dedicada al déu Sol i després de passar tres dies, el diaca Quirio els sepultà en la seua mateixa casa, lloc on van estar durant prou de temps sense determinar. Una revelació divina va fer que els seus cossos foren descoberts i traslladats al cementeri Ponciano.

Analitzant els textos veiem com hi ha diversos errors històrics que si bé induïxen a pensar que es tracta d'una llegenda, podem traure d'ells dades que ens acosten a la veritat. El fet de que foren capturats per Decio a Pèrsia no és possible ja que l'emperador Decio mai va mantindre una batalla contra esta nació ni tampoc va estar en ella. El martiri patit a Roma en els temps de Decio, sent Valeriano perfecte, tampoc concorda, ja que fou ell qui va desenvolupar este càrrec en els temps de Decio. Una de les conclusions que traiem és que en anomenar a estos personatges podem fixar la data del martiri, en principi, entre el 250 i el 258. L'ascendia, persa o més aïna oriental, és molt probable ja que Abdó deriva de l'hebreu i significa serf o servidor de Yahveh i Senent també té el seu origen en el nom hebreu de Curen, que significa pur, net, destil·lat, i per una altra banda de l'àrab Senan, que significa punta de ferro de la fletxa o llança. El fresc realitzat sobre la tomba dels sants en les catacumbes del cementeri

Ponciano, representa els dos amb una indumentària asiàtica de vestit curt i amb el caps coberts, però esta pintura data del segle VI i per tant està basada en la tradició que ja els atribuïx l'origen persa. Al cementeri també es va trobar un llum d'oli de terracota que s'ha atribuït a Abdó, on es veu un home vestint un mantó de piles amb pedres precioses. L'objecte està datat en el segle V, i igual que en el fresc de la cripta, la seua representació correspon a la passió escrita dels màrtirs. Desconeixem com i quan van arribar a Roma, però va ser en temps de l'emperador Marco Julio Filippo, conegut com a Filippo l'Àrab, que va governar del 244 al 249, i va ser succeït per Decio. Filippo es va caracteritzar per mantindre una tolerància cap als cristians, fins i tot, alguns historiadors afirmen que va ser el primer emperador cristià, basant-se en que va arribar a participar en una celebració cristiana de la Pasqua. Amb l'ascens de Decio al poder es va iniciar un programa de renovació de la religió estatal, ja que un dels motius de la decadència de l'imperi s'atribuïa a la pèrdua dels antics valors i l'abandó dels vells cultes propiciat pel seu antecessor. Açò li portà un greu enfrontament amb la comunitat cristiana que s'oposava a este canvi i per descomptat, a realitzar actes de culte pagà, entre ells l'adoració al mateix emperador. L'edicte emès per l'emperador a la tardor de l'any 249 va prohibir la religió cristiana en el tot imperi, obligant tots els habitants a realitzar sacrificis davant dels magistrats de la seua comunitat conforme foren cridats i una vegada realitzat el sacrifici obtindrien certificat (libellus) documentant el fet de que han complit l'orde. Fabián, bisbe de Roma, va ser condemnat a mort, alhora que els sacerdots Moisés, Máximo i Nicóstrato entre altres molts. El martiri d'Abdó i Senent bé podria ser datat durant la persecució de Decio, encara que altres historiadors també amplien el període fins a la persecució de Valeriano, que va emetre dos edictes, un en el 257 que castigava amb l'exili, i un altre en 258 que condemnava la mort. En este últim edicte es prohibia expressament la visita als cementeris cristians. Este fet té relació amb el motiu pel qual van ser capturats els dos màrtirs al conèixer-se que es dedicaven a donar sepultura als germans en la fe que morien martiritzats. També en esta persecució va ser martiritzat Sant Lorenzo a l'agost de 258, i Abdó i Senent són els personatges que introdueixen en "Passio vetus", exposada anteriorment, la mort del sant i la del papa Sixto II. Amb estes dades podem concloure que Abdó i Senent van ser martiritzats entre els anys 249 i 260. Una altra qüestió interessant és on van ser ajusticiats. L'actual directora del Coliseu de Roma, Rossella Rea, reconeix l'existència dels dos màrtirs i apunta que tal vegada siguen uns dels pocs cristians que van perir en el Coliseu, ja que altres punts de la ciutat com el Circ Máximo sí que van ser escenaris de nombrosos martiris. El Coliseu es va convertir en símbol de les persecucions i lloc d'execució dels cristians durant el pontificat de

CENSURA DE HISTORIAS FABULOSAS,

OBRA POSTHUMA

DE

DON NICOLÁS ANTONIO,
CAVALLERO DE LA ORDEN DE SAN-
Tiago, Canonigo de la Santa Iglesia de Sevilla, del
Consejo del Señor Don Carlos Segundo, i fu
Fiscal en el Real Consejo
de la Cruzada.

VAN AÑADIDAS ALGUNAS CARTAS DEL MISMO
Autor, i de otros Eruditos.

Publica estas Obras

DON GREGORIO MAYÁNS I SISCÁR,
Autor de la Vida de Don Nicolás Antonio.

CON LICENCIA.

En València, por Antonio Boudalr de Arcau, Impressor del S. Oficio, i de la Il. Ciudad.
Año de MDCCXLII.

Benedicto XVI, que va consagrar l'edifici, col·locant les estacions del Viacrucis entorn de l'arena i una gran creu en el centre. Acabades les persecucions i després de promulgar l'Edicte de Milà en el 313, que establia la llibertat de culte en l'Imperi Romà, els cossos dels dos màrtirs es van traslladar a una basílica alçada en el mateix lloc on es trobava la seua cripta. En l'itinerari de Salzburg, escrit entre els anys 625 al 638 per a l'ús dels pelegrins, cita esta basílica: *Deinde intrabis in ecclesiam magnam; ibi Sancti martyres Abdo et Senets quiescunt*, convidant el pelegrí que visite la gruta i pugue després a la gran basílica. Esta església va ser restaurada pel papa Adriano I en el segle VIII, però actualment ja no existeix.

El papa Gregori IV (827 al 844), traslladà les restes dels dos màrtirs a l'altar major de la Basílica de Sant Marco al Campidoglio de Roma. Segles després, a la plaça del Coliseu es va alçar una capella dedicada als sants que està registrada en el catàleg que va manar confeccionar Sant Pio V (1566 al 1572), i que actualment tampoc existeix. Alguns autors associen esta capella al lloc on van ser tirats els seus cadàvers davant de l'estàtua del Sol. Un colós de 35 metres d'altura esculpit en bronze que representava a l'emperador Nerón amb els atributs del Sol i una corona de set rajos, ubicat en el seu origen en la Domus Àuria de Nerón, i que fou traslladat junt amb l'Amfiteatre Flavio i este va passar a ser cridat Colosseum per la gran estàtua.

Errors històrics

Com hem vist anteriorment les successives còpies de la Llegendà Àuria i del Flos Sanctorum, que és el conjunt de traduccions i edicions hispanes de la Llegendà Àuria, se van anar afegint, modificant i suprimint dades a la narració del martiri d'Abdó i Senent. Dins de les dades que apareixen en algun moment, sense cap fonament, per exemple trobem textos on es diu que ambdós eren germans, dada que no apareix en cap moment en els primers escrits. Esta relació familiar dels dos sants es va estendre ràpidament per la difusió dels gois on moltes vegades apareixen com a germans:

Eren prínceps de la Pèrsia
i també germans carnals,
fills de pares virtuoses,
religiosos i lleials,
que del bressol a la tomba
varen seguir i imitar
les virtuts dels seus bons pares²

² Goig de Llorenç de Rocafort

Germans i Reis coronats
 Vos venerem humilment,
 Màrtirs Abdó i Senén
 jaieu nostres advocats.³

En alguns casos fins i tot s'indica la edat dels dos germans i qui era el major y el menut:

Vos Abdon que sou major,
 de edat de setse anys,
 fonch tant lo vostre amor
 que patireu tans afans,
 tenint en si los pochos anys,
 y las alstas dignitats.

En los quinze anys corria
 Sant Senen Germá menor,
 en la mateixa compaña
 doná la Anima al Senyor,
 o Germans de gran amor
 igualment martirisats.⁴

Tal vegada l'error més gran va ser indicar que van patir martiri a Espanya. Les deformacions històriques de les vides i obres de tots els sants havien arribat a un punt que diversos erudits van començar a escriure obres corrents, afegits i errors de traduccions. Una d'estes obres va ser "Censura d'històries fabuloses", del senyor Nicolás Antonio (1617 -1684) , cavaller de l'Orde de Santiago, i canonge de l'església de Sevilla, qui es va dedicar a desmentir i posar en orde les tergiversacions en les biografies dels sants, i altres autors com Ambrosio de Morales, qui en la seua Crònica General d'Espanya, 1574, també es fa eco de l'error de situar Abdó i Senent a Espanya. Manuel Ortiz de la Vega, en l'obra "Les glòries nacionals", diu així:

Va haver-hi en la província Ponto Galático, junt amb la província de Gapadocia una ciutat de nom Cordula , a qui alguns anomenen Corduba , com s'anomena en llatí la nostra Còrdova de l'Andalusia. Els que la van trobar anomenada així aquella ciutat en tots els martirologis, compten per de la nostra Còrdova als sants que van ser martiritzats allà en temps de l'emperador Decio. Els màrtirs són estos: Olimpias i Máximo, als quinze d'abril. Als vint i dos del mateix, Parmenio, Helimena i Crisotelo, preveres, Lucas i Muç, diaques. Qui amb atenció llegira els martirologis veurà clarament com són de l'Àsia

³ Goig de la vila de Cubelles

⁴ Goig de la vila de Banyoles 1841

Sarcófag paleocristià on van depositar les restes dels sants en Arles-Sud-Tech, França.

Reliquiaris amb els caps dels sants representats.

Sarcófag amb les relíquies a principis del segle XX.

Retaula dels sants Abdó i Senén, de Jaume Huguet (1460).

Reliquiaris en l'actualitat sobre l'altar de l'església de Arles-Sud-Tech.

estos sants, i fins i tot en alguns martirologis romans més esmendats anomenen esta ciutat, i és la que de nom posen Ptolomeu i altres autors en la Pèrsia, i açò és més verdader, i més d'acord amb el que allí es tracta. Alguns també posen en este compte de màrtirs de la nostra Còrdova la de l'Andalusia, els màrtirs Abdó i Senent, enganyats amb el mateix error.⁵

L'origen d'esta interpretació és a causa de l'eclesiàstic Lorenzo de Padilla (1485-1541), cronista de Carles V que ocupava el càrrec d'Ardiaca de Ronda, qui en les seues obres va situar Abdó i Senent en la Còrdova espanyola i sent posteriorment la dada per favorit altres autors.

Expansió del culte

El culte als sants Abdó i Senent per tot l'est de la península ibèrica té el seu origen en l'abadia de Santa Maria d'Arles. En el segle IX es va crear un monestir benedictí en la població Dels Banys d'Arles, localitat francesa situada en el departament dels Pirineus Orientals, en la regió d'Occitània. Este primitiu monestir es va denominar Santa Maria de Vallespir, i en el segle X la comunitat es trasllada a la ciutat de veïna d'Arles-sur-Tech, construint l'actual abadia de Santa Maria d'Arles. En este període, la població de la zona va començar a patir atacs al guanyat i als cultius, esta espècie de plaga era degut a una figura que la situarem entre la mitologia i la tradició popular del sud de França i Catalunya, denominada els "simiots". Estos sers que causaven grans destrosses eren criatures que vivien en els boscos profunds de les muntanyes i que se'ls atribuïa gran salvatgisme i ferocitat en els seus atacs, fins i tot les desaparicions de xiquets i persones majors també era suposadament obra d'ells. Els simiots, reben també el nom de cimiot, semiot, i cemiots, derivant totes les seues terminologies de la paraula simi. Són nombroses les llegendes dels simiots en tot el Pirineu Català, i a més dels danys produïts per la seua acció directa també se'ls culpava de les tempestats, pedres, i males collites. Les descripcions d'estes bèsties són prou variades. Unes vegades són sers indefinits i altres vegades, es narren com a monstres amb apareixia de mig bèsties i mig humans. En les escultures que existeixen en esglésies de la zona se'ls representa a gates, amb urpes, cua i peluts. Per a acabar amb estos atacs, la tradició conta que un Abad de Santa Maria d'Arles, de nom Arnús, Arnulf o Armulí segons versions, va anar a Roma a sollicitar del Papa unes relíquies de sants que poguera detindre la plaga. L'Abad després de demanar en oració que Déu li assistira en la correcta elecció de les relíquies, va discernir que les restes d'Abdó i Senent eren les indicades per a tal menester. Una altra versió apunta que el mateix abat va

⁵ Ortiz de la Vega, Manuel. *Las glorias nacionales 1852*

anar al cementeri Ponciano i després d'orar va veure una resplendor que eixia dels sepulcres dels màrtirs. El cas és que el Papa va accedir que se'n portara les relíquies. Va tornar al monestir amb les relíquies depositades en dos arques de ferro i estes dins d'unes bótes amb aigua i després d'un accidentat viatge va arribar a Arles. Prompte van començar a cessar els atacs, adonant-se que sobretot la intercessió dels sants afectava les inclemències del temps. I conta la llegenda que l'aigua de les bótes que contenien les dos caixes dels sants va començar a ser miraculosa, perquè curava tots els mals aquells que la bevien. Les dos caixes amb l'aigua sobrant es van introduir en un sarcòfag paleocristià de pedra del segle IV, i curiosament des de la data l'aigua no ha deixat d'estar en el seu interior. Esta qüestió ha suscitat diverses investigacions, i fins i tot congressos d'historiadors, que han analitzat des de la composició del sarcòfag i la seua tapa, fins a la possibilitat de filtracions de pluja o condensació del sarcòfag. El cas és que cada 30 de juliol l'aigua és tretta de la tomba i els devots poden fer arreplega d'ella. El sarcòfag està realitzat en un bloc de marbre i la tapa, de forma prismàtica, és de pedra calcària. La capacitat del sarcòfag és de 330 litres. Al cap d'uns anys les relíquies es van traslladar a unes fornícules situades en la columna dreta de l'església d'Arles junt amb l'altar, i finalment es van manar realitzar dos reliquiars amb els caps dels sants que van ser depositades en un altar construït expressament per a ells en el lateral esquerre de l'església. A partir del segle XV la història de l'abadia d'Arles es va popularitzar per totes les zones de la corona d'Aragó i llevant espanyol, incloent les Illes Balears. Apareixen llibres, gojos, i confraries en nombrosos pobles. En 1542 s'imprimix a València "*La vida martyri y tra[n]slació des gloriosos martyrs e reals princeps sant abdon y senen, e la vida del glorios bisbe e martyr sant Ponc advocat d'ls llauredors contra la pedra y tempestat.*", estampat per Joan Navarro a expenses de Pere Blanch. El seu autor va ser Juan Bautista Agnés (Anyés), nascut a València el 30 de març de 1480 i difunt el 6 d'agost de 1553, era un sacerdot cèlebre per la seua erudició i la seua reeixida predicació, que havia estudiat Humanitats i Poesia, i Filosofia, graduant-se doctor.⁶ Una de les seues preocupacions van ser les composicions piadoses dedicades a les vides de sants i la catequització del poble pla, la qual cosa li impulsa a escriure, en el valencià dels llauredors de l'horta, esta obra. Hi ha un patró o protocol, que es repeteix en diverses poblacions, sobre la implantació de l'advocació d'Abdó i Senent en les comunitats cristianes de l'època; un pelegrí arriba a una regió i comença la seua predicació narrant les virtuts i beneficis dels dos sants, la majoria de les poblacions de la zona ho ignoren i no presten atenció a la seua oferta miraculosa, una de les poblacions

⁶ Alonso Asenjo, Julio, *Optimates laetificare: la Egloga in Nativitate Christi de Joan Baptista Anyés o Agnesio*, CRITICÓN, 66-67, 1996, pp. 307-368.

La vida martyri y tra[n]slació des gloriosos martyrs e reals princeps sant abdon y senen (1542).

creu en les seues paraules i decideixen dedicar una ermita, església, o crear una confraria. A continuació una gran tempestat assola tota la zona salvant-se només aquella població que va acollir el pelegrí, i on miraculosament no ha caigut ni una gota d'aigua o pedra. Esta història s'ocorre per exemple en la pedania de València de Carpesa, on es funda la seua confraria en 1641, i on tradicionalment s'implanta la devoció als dos sants en terres valencianes en el segle XVI. En Benimaclet, població en què són patrons, es va fundar la "Lloable Confraria dels sants Abdó i Senent en 1548.

La devoció a Abdó i Senent a Torrent

A Torrent tenim les primeres informacions oficials de la celebració de la festivitat d'Abdó i Senent en el segle XVII. Es tracta d'actes encarregats per particulars. No obstant això, en el diari Las Provincias, en la seua edició del dijous 17 d'agost de 1905, s'arreglega la crònica de les festes patronals en honor dels sants Abdó i Senent i Sant Lluís Bertran, i l'autor de la Crònica, firmada amb el pseudònim de Domine, afirma: "Ya en la visita pastoral de 1572 se menciona la cofradía de los Santos de la Piedra. En la de 1583, con relación a la misma, se dice: Se le toman al clavario en descargo el importe de la cuenta de la fiesta, entre comida, procesión, cantores, música y otras cosas la suma de 16 libras, 1 sueldo, 2 dineros, estando de vacinero de dicha demanda el señor Pere Sancho". Pero en sus mandatos se manifiesta: "que en atención a que se hacen gastos extraordinarios en la fiesta de los santos de la Piedra no se abonará en adelante más que 8 libras por dicha fiesta". Tal acuerdo debió ser la causa de que fuera descendido el celo de los de esta cofradía, por cuanto en la visita de 1655 se lee: "Visto lo decaído de esta cofradía, que lo poco que se colecta no hay suficiente para sufragar los gastos, los clavarios pagan su fiesta y demás gastos, quedando, por lo tanto, definidos". Sin embargo, no queriendo el Ayuntamiento que desapareciera la fiesta a San Abdón y San Senén, en 1717 se hizo cargo de ella, según manifiesta la siguiente nota del libro Racional de dicho año: "Dobla y procesó general de San Abdón y Senent ab primeras vespres". En este any se a escomençat a celebrar dita festa en primeras vespres per deliberació del poble". Desde entonces se celebra con mayor o menor solemnidad, pero siempre con igual entusiasmo."⁷

No s'ha trobat la visita pastoral de la que referència el text, i la primera celebració documentada és una dobla celebrada el 30 de juliol de 1616 por Esteve Orti⁸, i durant el segle XVIII sabem que la

⁷ Royo Martínez, José. *Torrent en la prensa de Valencia. Las Provincias (1901-1910). Ayuntamiento de Torrent*, 2019.

⁸ Besó Ros, Adrià. *Una parroquia de la Diócesis Valentina: la Asunción de Nuestra Señora de Torrent (siglos XIII-XX). Torrent, Parroquia de la Asunción de Nuestra Se-*

Retaule ceràmic al carrer Sants Patrons, n.º m. 10. (1770-1775)

Porta del temple de l'Asunció de La nostra Senyora amb els dos sants realitzada en 2017.

Campana Abdó i Senent, temple de l'Asunció de La nostra Senyora.

Mata-segells especial que reproduïa la imatge dels sants, en vigor del 28 al 31 de juliol de 1976.

festa s'institueix com una celebració més de clavaris. A mitjan segle XIX el patronatge oficial de Torrent era Sant Lluís Bertran, les festes del qual se celebraven amb gran solemnitat i fins i tot, eren pagades per l'ajuntament en compliment del vot del consell general, però a partir d'esta data es produeix un auge de devoció cap als dos sants que provoca el desplaçament del patronatge de Sant Lluís a Abdó i Senent, festivitats que fins a la data era promoguda per una devoció privada d'una família. En 1853 apareix la celebració de les festes dels dos sants com a patrons d'esta vila, i a partir d'esta data l'ajuntament va continuar organitzant la festa. A principis del segle XX se celebren les festes d'Abdó i Senent junt amb San Luis Beltrán, la Mare de Déu de l'Asunció i Ntra. Sra. dels Desemparats. Després de la guerra civil, en 1948, l'Ajuntament de Torrent va sol·licitar a l'autoritat eclesiàstica que fóra declarat de precepte el dia 30 de juliol com a festa dels sants patrons de Torrent. La devoció va tindre uns anys de decaïment però a mitjan anys setanta del segle passat es va donar un nou impuls a esta festivitats, mostra d'allò, són els llibres patronals, la portada dels quals van ocupar en 1963 els dos sants, i els articles dedicats en diversos números a la figura dels patrons. En les festes de juliol de 1976, amb motiu de l'exposició filatèlica, es va sol·licitar a Correus un mata-segells especial que reproduïa la imatge dels sants i que va estar en vigor del 28 al 31 de juliol. A partir de 1979 l'ajuntament es va desvincular de l'organització de les festes d'Abdó i Senent, i este fet, conseqüència de la declaració de la confessionalitat de l'estat després de l'aprovació de la Constitució espanyola, provoca la creació d'una Junta de clavaris dels Sants Patrons que es va constituir en confraria en 1991, amb una Junta Directiva de 9 persones. Els confreres resen vespres els dies 30 de cada mes i anualment assumeixen un projecte de col·laboració amb un missioner de Torrent. Periòdicament es reuneixen amb el consiliari, que és el Rector de l'Assumpció de la Mare de Déu, per a tractar les relacions entre els Clavaris, l'Ajuntament i l'Associació de Moros i cristians. Actualment les Festes de Moros i Cristians celebrades cada any del 24 al 30 de juliol en honor dels Santos de la Pedra, Sant Abdó i Sant Senent, mantenen la seua celebració en un període estival que si no és així hauria disminuït progressivament la participació en la festivitats.

Presència d'Abdó i Senent a la província de València

Des del segle XVI, les tres províncies de la comunitat valenciana foren dedicant ermites, capelles i altars als dos sants. La seua festivitats comença a celebrar-se per iniciatives familiars, devots i confraries. Poc a poc tota la costa mediterrània festeja a Abdó i Senent en algun poble, acceptant-los en molts casos com els seus patrons.

TORRENTE

1963

fiestas
patronales

GOIGES A S. ABDON Y S. SENEN, GLORIOSOS MARTIRES,
ABOGADOS DE LOS LABRADORES, CONTRA PIEDRA Y GRANIZO.

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

GOZOS A LOS GLORIOSOS MARTIRES
SAN ABDON Y SAN SENEN,
ABOGADOS CONTRA LA PIEDRA Y GRANIZO.

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

GOZOS
A SAN ABDON Y SAN SENEN, MARTIRES
abogados de los labradores contra piedra y granizo.

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

GOIGES EN ALABANCA
DELS GLORIOSOS MARTYRS
S. ABDON, Y S. SENEN.
A LOS SEÑORES DE LOS SEÑORES DE LA VILLA DE ALBANCA, EN LA VILA DE ALBANCA, EN LA VILA DE ALBANCA.

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

GOIGES
EN ALABANCA DELS GLORIOSOS MARTIRS
SANT ABDON Y SANT SENEN
PATRONS PRINCIPALS

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

GOIGES EN ALABANCA DELS GLORIOSOS MARTIRS
SANT ABDON Y SANT SENEN,
EN LA VILA DE ALBANCA EN LA VILA DE ALBANCA EN LA VILA DE ALBANCA.

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

Goigs en alabanca dels Gloriosos Martirs
Sant Abdon y Sant Senen
Patrons del Terme de Baysson

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

GOIGES
en alabanca dels Gloriosos Martirs
Sant Abdon y Sant Senen
Patrons del Terme de Baysson

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

Goigs en alabanca dels gloriosos martirs
S. ABDON i S. SENEN

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

GOIGES DELS GLORIOSOS MARTIRS
SANT ABDON, Y SANT SENEN,
QUE SE VENERAN EN LA VILLA Y BARRIO DE VILA DEL PI

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

GOIGES dels gloriosos martirs SANTS ABDON I SENEN
PATRONS DEL GRUPO D'HERETIANS DEL PLA DE BARCELONA
VENERATS A LA PARROQUIA DE NTRA. SRA. DEL PI
LA NOSTRA FESTA DE S. ISIDOR.

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

GOIGES A LOS GLORIOSOS MARTIRES
S. ABDON Y S. SENEN

OREMUS.

Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hunc gradum venerandi respectus nosse prece non habes, in Senen tuo amicum tuum precor, ut amicum tuum amabilem facias. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

GOZOS Y LITANIAS
DE LOS SANTOS MÁRTIRES
ABDÓN Y SENÉN
 Patronos de la villa de Cabellín, la boca del valle del Ebro.

GOZOS

De Dios el Señor es todo lo que vemos y sentimos, y todo lo que nos rodea, y todo lo que nos da vida y salud, y todo lo que nos da gloria y honor.

De Dios el Señor es todo lo que vemos y sentimos, y todo lo que nos rodea, y todo lo que nos da vida y salud, y todo lo que nos da gloria y honor.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, Abdon y Senen, para que sean nuestros patronos y defensores, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

GOZOS DE LOS INVIERDOS SANTOS MÁRTIRES
ABDÓN Y SENÉN
 Patronos del Lugar de Casperribé, en el Reino de Aragón.

GOZOS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

GOIGS ALS GLORIOSOS MÁRTIRS
SANT ABDÓN I SANT SENÉN
 VENERATS (Aragó) A CATALUNYA (de Tarragona)

GOIGS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

GOIGS EN LLONÇA DELS GLORIOSOS MÁRTIRS
SANT ABDÓN I SANT SENÉN
 Venerats a Casperribé (Aragó) i de Tarragona

GOIGS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

GOIGS EN HONOR DELS GLORIOSOS
SANTS MÁRTIRS ABDÓ I SENÉN
 Caputins de la vila de Cabellín, la boca del vall del Ebre.

GOIGS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

GOIGS EN LLONÇA DE SANT ABDÓN I SANT SENÉN
 Mártirs i patrons del lloc de Casperribé (Aragó) i de Tarragona

GOIGS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

GOIGS EN ALABANCA
SANT ABDÓN I SANT SENÉN
 Que es venerats en la boca del vall de la montaña de Casperribé

GOIGS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

NEUVOS GOZOS
A LOS SANTOS PATRONOS DE SUZA, ABDÓN Y SENÉN, MÁRTIRES

GOZOS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

GOZOS
a los Srs. Mss. Abdón y Senén, Patronos de la ciudad de Suza

GOZOS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

GOZOS A LOS GLORIOSOS MÁRTIRES
SAN ABDÓN Y SAN SENÉN,
 Angéles de los laberintos entre padre y granja.

GOZOS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

GOZOS
A SAN ABDÓN Y SAN SENÉN, MÁRTIRES,
 Angéles de los laberintos entre padre y granja.

GOZOS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

GOZOS
A SAN ABDÓN Y SAN SENÉN, MÁRTIRES
 Angéles de los laberintos entre padre y granja.

GOZOS

En el invierno, cuando el frío nos rodea y el viento nos golpea, recordamos a los santos mártires Abdon y Senen, que sufrieron por su fe en el invierno de Casperribé.

LITANIAS

Señor Dios, que nos has dado a estos santos mártires, ayúdanos a imitarlos y a seguirlos en su camino de fe y de amor.

Imatges dels sants a Torrent.

En la província de València Abdó i Senent són patrons d'Albalat de la Ribera, Alcàsser, Aldaia, Beniferri, Benimaclet, Bétera, Castelló de la Ribera, Masarrojos, Miramar, Pinet, Sagunt, Torrent, Vilanova de Castelló i Sueca. En el seu dia també ho foren de Benigànim i Quartell.

Tenen una església Parroquial dedicada en Carpesa, ermites en Algemesí, Alqueria de la Comtessa i Cullera, y fins i tot, un convent en l'Olleria.

La seua festivitat se celebra, a més a més, de las poblacions citades anteriorment, en Albalat dels Sorells, Alberic, Almoines, Ares de l'Alpuente, Bellreguard, Bellús, Benagéber, Carricola, Daimuz, Enova, Grao de Gandia, Jeresa, Moixent, Ontinyent, Otos, Palma de Gandia, Picanya, Pobla del Duc, Polinyà de Xúquer, Quatretonda, Rafelbunyol, Riola, San Joan de Ènova, Simat de Valldigna, Villalonga y Xàtiva.

Abdó i Senent en el calendari del santoral actual

Una de les qüestions que es pregunten moltes persones sobre els dos sants és si actualment estan inclosos en el santoral d'església catòlica. Esta pregunta sorgeix arran de la reforma litúrgica que va reformar el calendari, i que va afectar especialment les celebracions dels sants. Este canvi va ser aprovat pel Papa Pau VI per mitjà del motu proprio *Mysterii paschalis*, de 14 de febrer de 1969, i publicat el 21 de març, precedit per unes normes universals. Abans del Concili Vaticà II el nombre de commemoracions dels sants havia crescut en tal número que va arribar a sobrecarregar el calendari i un dels problemes que provocava era la invasió de les principals celebracions pròpies dels temps litúrgics. Amb la reforma conciliar es va decretar que:

“Perquè les festes dels Santos no prevalguen sobre les quals celebren els misteris de la salvació, la celebració de moltes d'elles seran deixades a les Esglésies particulars, nacions i famílies religioses. Només s'estendran a tota l'Església les festes que recorden a Santos d'importància realment universal.

I la *Mysterii paschalis* va indicar:

Per a complir a esta decisió del Concili Ecumènic, s'han llevat del Calendari general els noms d'alguns Santos, però permetent -si es desitja restablir en les seues regions la memòria i el culte d'altres Santos. La supressió de la menció d'un cert nombre de Santos que no són coneguts universalment ha permés inscriure en el Calendari Romà els noms d'alguns màrtirs de regions on l'anunci evangèlic ha arribat posteriorment. Per consegüent, com a representants de tots

Imatges dels sants a Gandia.

els països, gaudixen d'idèntica dignitat en este mateix calendari, els que van brillar per la seua sang vessada per Crist o per les seues virtuts insignes. Considerem, per estes causes, que el nou Calendari general preparat per al ritu llatí convé molt a la pietat i a les necessitats del nostre temps, i que reflecteix millor la universalitat de l'Església, quan proposa els noms dels Santos més importants, que presenten a tot el poble de Déu exemples magnífics d'una santedat multiforme."

Y en el punt 9, III:

"Solemnitats, festes i memòries", del títol I: "Els dies litúrgics", exposa:

Els sants que tinguen importància universal són celebrats obligatòriament a l'Església universal. Quant als altres, o bé queden inscrits en el calendari, però la seua celebració és facultativa; o bé es deixen a la devoció particular d'una església, nació o família religiosa.

El motiu pel qual es va deixar de forma facultativa la seua celebració és perquè no estan provades les seues vides heroiques respecte a la fe cristiana, si bé açò no significa que deixen de ser sants i l'església permet la seua devoció i celebració.

Els noms d'Abdó i Senent

El motiu pel qual es va deixar de forma facultativa la seua celebració és perquè no estan provades les seues vides heroiques respecte a la fe cristiana, si bé açò no significa que deixen de ser sants i l'església permet la seua devoció i celebració. Al llarg de la història els dos sants han aparegut documentats amb diversos noms: Abdon, Abdus, i Sennes, Sennis, Zennen, Sants de la pedra, Benisants de la pedra, derivat de l'expressió valenciana "Beneïts Sants", i els noms més curiosos amb els que se li denomina a Catalunya, Sant Nin i Sant Non. A Espanya actualment hi ha 917 persones amb el nom d'Abdó, amb una mitjana d'edat de 56,7 anys, i residents majoritàriament a Madrid, Barcelona, i València. Amb el nom de Senent figuren 1.347 persones, amb una mitjana d'edat de 51,6 anys, i residents majorment a Astúries, Lleó i Pontevedra. A Catalunya 23 persones es criden Nin i 27 Abdó, i no apareix cap amb el nom de Non.⁹

Com a curiositat, els noms d'Abdó i Senent han sigut utilitzats per autors, a fi de representar una parella de personatges en diverses ocasions. El 26 de agost de 1878 es va estrenar al Teatre dels Jardins del Buen Retiro, el joguet còmic líric en un acte i en vers, titulat Don Abdón y Don Senén, sent el llibret de Rafael María Liern amb música de Ángel Rubio i Casimiro Espino.

⁹ Datos procedentes de la Estadística del Padrón Continuo a fecha 01/01/2018

Imatges dels sants a Carpesa.

Imatges dels sants a Pincanya.

M.
296-71

P.D. 4053

Me 296 71

28 Octubre 78.

R.

D.ⁿ **ABDON** y

D.ⁿ **SENE**
Polka
Buclesca

de los

M.^{TROS.} RUBIO y ESPINO.

Salvi, dib. y lit.

Lit. Duen. Madrid.

Propiedad.

Precio 5 p^{tas.}

ZOZAYA
Editor.
PROVEEDOR DE LA REAL CASA.
ALMACEN DE MÚSICA Y PIANOS.
34. Carrera de San Gerónimo. 34.
MADRID.

Octubre 26 de 1878
Benito Arago

Bibliografia

Alonso Asenjo, Julio, *Optimates Ictificare: la Égloga in Nativitate Christi de Joan Baptista Anyés o Agnesio*. CRITICÓN, 66-67, 1996, pp. 307-368. Universidad de Valencia.

Antonio, Nicolas, *Censura de historias fabulosas*, Valencia, 1742.

Basilio Sanctoro, Joan, *Hagiografía y Vida de los Santos del Nuevo Testamento*, Bilbao, 1580.

Bautista Agnés, Juan (Anyés), *La vida martyri y tra[n]slació des gloriosos martyrs e reals prínceps sant abdon y senen, e la vida del glorios bisbe e martyrsant Ponc advocat d'ls llauredors contra la pedra y tempestat*, Valencia, 1542.

Besó Ros, Adrià. *Una parroquia de la Diócesis Valentina: la Asunción de Nuestra Señora de Torrent (siglos XIII-XX)*. Torrent, Parroquia de la Asunción de Nuestra Señora, 1994.

Delicado Martínez, Francisco Javier, *Iconografía, arte y devoción popular en torno de los Santos de la piedra Abdón y Senén, en el antiguo Reino de Valencia, dentro de El culto a los santos: cofradías, devoción, fiestas y arte*, págs. 315-332, 2008.

Fiol i Tornila, Pere, *Sant Bartomeu, patró d-Inca (1230-1643)*, *Jornades Estudis Locals d'Inca*, Vol.6, 2004

Gómez Villa, Antonio, *El culto a los santos en la diócesis de Cartagena – Murcia*, Tesis doctoral, Universidad de Murcia.

Gomis Seguí, Jose M^a, *Catalogo Gomis de matasellos y marcas especiales de España 1888-1981*, Valencia, 1982.

Horae Diurnae Breviarii Romani ex Decreto Sacrosancti Concilii Tridentini, 1796.

María Claret, Antonio, *Selectos panegíricos*, Barcelona, 1860.

María Vilarrasa, Eduardo, *La leyenda de Oro*, I. González y compañía - editores, Barcelona. 1846

Ortiz de Mendivil, Juan José, *San Lorenzo en la literatura*, Tesis doctoral, Universidad Complutense de Madrid, facultad de filología, Madrid, 2015.

Pablo VI, Papa, *Carta apostólica «mysterii paschalis»* Roma, 1969.

Pato y Castrillón, Álvarez, *Diccionario de los nombres propios de hombres y mujeres*, Madrid, 1743.

Royo Martínez, José. *Torrent en la prensa de Valencia. Las Provinvias (1901-1910)*. Ayuntamiento de Torrent, 2019.

Sanchis y Sivera, José, *Nomenclátor geográfico-elesiástico de los pueblos de la diócesis de valencia*, valencia, 1922.

Villegas, Alonso, *Flos sanctorum*, Barcelona, 1724.

VV.AA. *Revista Nadala*, Fundació Jaume i, Desembre de 2003.

VV.AA. *Monvmenta germaniae histórica*, Berolini, 1892.

Imatges dels sants a Benimaclet.

Imatges dels sants a La Font d'en Carrús

LA PLAÇA

CUINA TRADICIONAL

ESPECIALITAT
EN ROSSEJAT

ESMORZARS,
DINARS I SOPARS

Plaça Major 8 | Torrent | 96 156 24 01

PERRUQUERIA

Amparo,
Madramany

TÈCNIQUES EN COLOR

Ramón y Cajal, 22
Telèfon 96 156 29 62
46900 TORRENT

Forn Pastisseria

LA ERMITA

Gran varietat de pans, bolleria i pastes
TOT ARTESANAL

C/. Ramón i Cajal, 48 - 46900 TORRENT - Tel.: 661 116 160

Mª Carmen Ibáñez Furió
CORREDOR D'ASSEGURANCES

Els oferix els seus servicis de mediació i assessorament en tot tipus de modalitats i rams d'assegurances generals adaptats a tot tipus de possibilitats amb entitats de primer orde i solvència reconeguda.

-COMPROMÍS DE SERVICI-

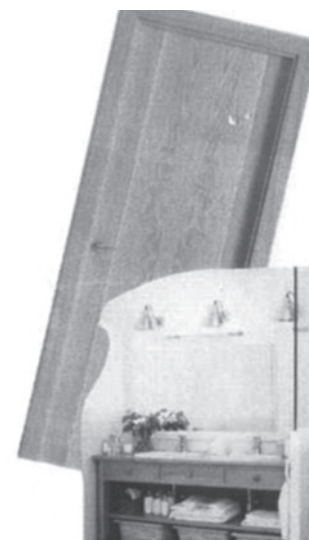
C/. Mestre Aguilar, 29-2^a • 46006 VALÈNCIA
Telf. 96 316 31 10 • Fax 96 316 26 32
geseval@telefonica.net

FUSTIERIA MAS DEL JUTGE, S.L.

VENDA PARTICULARS I PROMOCIONS

- MOBLES CUINA I BANY
- PORTES D'INTERIOR
- PORTES BLINDADES
- PORTES ACORASSADES
- ARMARIS
- VESTIDORS
- PARQUETS
- CALAIXOS
- PASSAMANS
- ACCESORIS CUINA I ARMARI

FES REALITAT EL TEU PROJECTE

Calle Perellonet, 4 (Pol. Ind. Mas del Jutge) · TORRENT

TEL.: 96 158 95 89

expert

ELECTRODOMÉSTICOS

Rafael Peris Verdejo

Servicio Técnico · TV color · Vídeo · HI-FI
Todas las marcas
Aire Acondicionado

C/ Músico José Mª Merino, 26 · Tel. y Fax 96 155 54 20
e-mail: rafaperis_731@msn.com - 46900 Torrent (Valencia)

PROGRAMA DE FESTES

FALLES 2020

.....
22:00 Hores. Dissabte, 14 de desembre.
.....

Presentació Major
.....

11:00 Hores. Diumenge, 9 de febrer.

Presentació Infantil

.....
22:00 Hores. Dissabte, 15 de febrer.
.....

Sopar Homenatge Fallers d'Honor
.....

.....
11:00 Hores. Diumenge, 16 de febrer.
.....

Cant de l'Estoreta
.....

.....
20:00 Hores. Dissabte, 22 de febrer.
.....

Crida
.....

.....
11:00 Hores. Diumenge, 23 de febrer.
.....

Cavalcada del Ninot Infantil
.....

.....
18:00 Hores. 23 de febrer; 1 i 8 de març.
.....

Berenars Infants

.....

.....
19:00 Hores. Dissabte, 29 de febrer
.....

Cavalcada del Ninot
.....

.....

22:00 Hores. Dijous, 5 de març.

.....

Presentació Llibrets Fallers

.....

.....
22:00 Hores. Dissabte, 7 de març.
.....

Sopar Homenatge Fallera Major
.....

.....
11:00 Hores. Diumenge, 8 de març.
.....

Inflables i Paella Gegant

.....

.....
17:00 Hores. Diumenge, 08 de març.
.....

Ornat de Carrer
.....

.....

21:00 Hores. Dimecres, 11 de Març.

.....

Concurs “A Torrent no li falles”

.....

.....
22:00 Hores. Dijous, 12 de març.
.....

Clausura Jocs Florals Fallers
.....

.....
20:00 Hores. Dissabte, 14 de març.
.....

.....
Visita Falles València
.....

.....
20:00 Hores. Diumenge, 15 de març.
.....

Plantà de la Falla Infantil
.....

.....
22:00 Hores. Diumenge, 15 de març.
.....

Sopar de la Plantà
.....

.....
24:00 Hores. Diumenge, 15 de març.
.....

Plantà de la Falla Gran
.....

.....
08:00 Hores. Setmana fallera.
.....

Despertades
.....

.....
19:00 Hores. Dilluns, 16 de març.
.....

Trasllat de la Verge
.....

.....
24:00 Hores. Setmana fallera.
.....

Balls al Casal
.....

11:00 Hores. Dimarts, 17 de març.

Arreplegà de Premis

.....
18:00 Hores. Dimarts, 17 de març.
.....

Ofrena de Flors a la Verge
.....

.....
11:00 Hores. Dimecres, 18 de març.
.....

Passacarrer amb Xaranga
.....

.....
14:00 Hores. Dimecres, 18 de març.
.....

Concurs de paelles
.....

.....
12:30 Hores. Dijous, 19 de març.
.....

Operació Kilo i Missa
.....

.....
13:30 Hores. Dijous, 19 de març.
.....

Homenatge a Sant Josep
.....

.....
14:00 Hores. Dijous, 19 de març.
.....

Gran Mascletà
.....

.....
22:00 Hores. Dijous, 19 de març.
.....

Cremà de la Falla Infantil
.....

.....
24:00 Hores. Dijous, 19 de març.
.....

Cremà de la Falla Gran
.....

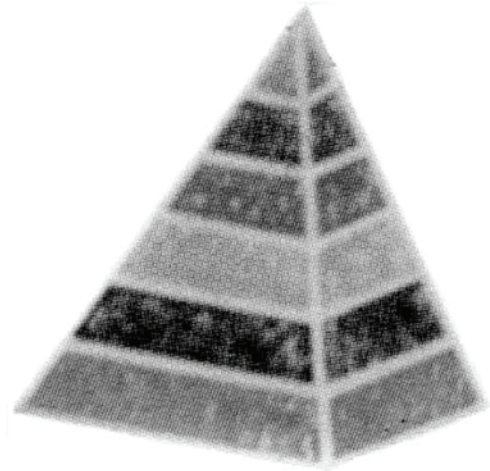

.....

**Bones falles
2020**

.....

Nou Gradimar *S.L.U.*

REALIZAMOS TRABAJOS DE
CONSTRUCCIÓN Y DECORACION
EN TODO TIPO DE MARMOL

SILESTONE
by COSENTINO

COMPAC
MARMOL & QUARTZ

C/. Valencia, 152 • Tel. y Fax 96 155 06 29
46900 T O R R E N T (Valencia)
e-mail: marmolesgradimar@hotmail.com

Cristel Esteso
Delegada

C/ Ramón y Cajal, 11 - 46900 Torrent (Valencia)
T: 96 157 51 61 - F: 96 156 36 24 - M: 615 224 900

ESTILO y MODA
(Hombre, Niños)

Peluquería
TEO

Teodoro Segura Rodríguez

ESTILISTAS PELUQUEROS

Calle Hernández Malillos, 39 - Bajo
Teléfono 96 156 29 75
46900 TORRENT (Valencia)

Técnicos
especializados

TACON

Trabajo
garantizado

CADA 12 REPARACIONES

TACON

LE PONE GRATIS UNAS TAPAS

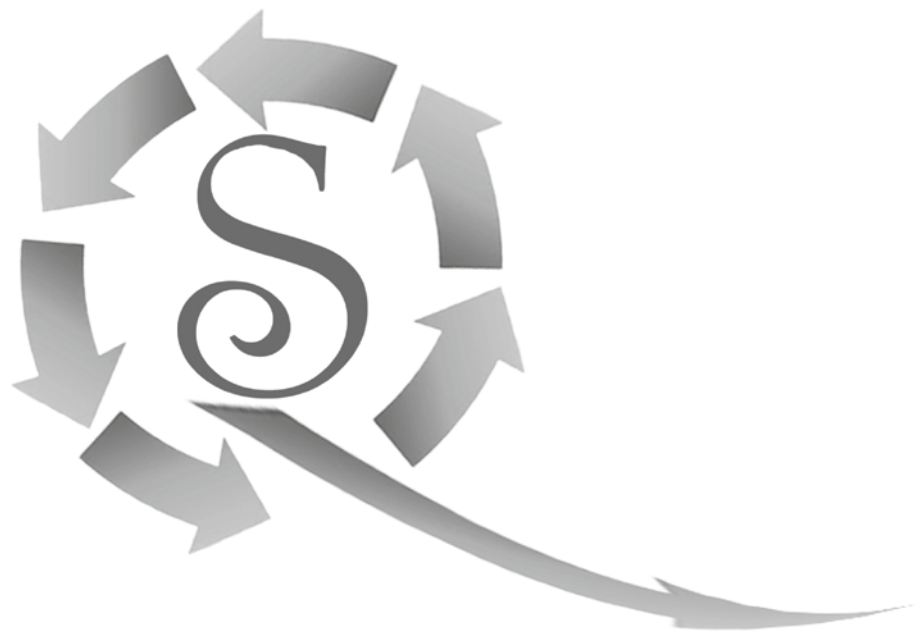
**Confeccionamos zapatos
Fallera i Fiesta**

*Hacemos todo tipo de
composturas en prendas de vestir, piel.*

Tapas y Filips en el momento.

Trabajos garantizados.

Ramón y Cajal, 41 • TORRENT

SAHUQUILLO

Tlf: 96 155 04 70 - Móv: 645 473 160

suministrosahuquillo@gmail.com

DECORACIÓN

SÁNCHEZ

Gracia Acosta

Interiorismo

Muebles

Regalos

Avda. País Valencià, 133 - 137

Tel. y Fax 96 157 58 80

46900 TORRENT (Valencia)

decoracionsanchez@hotmail.com

ASESORÍA JURÍDICO LABORAL
CONTABLE, FISCAL Y SEGUROS

Asesoría Mora

¿QUÉ LE OFRECEMOS?

GESTIÓN FISCAL

- Rentas
- Patrimonio
- Módulos
- Estimación directa
- IVA
- Inspecciones de hacienda
- Impuesto sobre sociedades
- IRPF y en general todo tipo de impuestos

GESTIÓN CONTABLE

- Contabilidades de empresa
- Seguimiento y asesoramiento
- Soporte fiscal y mercantil

GESTIÓN LABORAL

- Nóminas
- Seguros Sociales
- Altas, bajas y afiliaciones
- Actuaciones en Magistratura
- Inspecciones de trabajo
- Tramitación de documentos en el ministr. de trabajo
- Prevención de riesgos laborales
- Jubilaciones

ASESORAMIENTO GENERAL SOBRE:

Creación de nuevas empresas
Tramitación de documentos empresariales
Representación ante organismos oficiales
Asesoramiento jurídico (penal, civil, mercantil, etc.)
Recursos ante los organismos oficiales, económicos y administrativos
Tramitación y solicitud de subvenciones

¡¡NO LO DUDE!! Llame sin compromiso

Total atención y seriedad • Disponibilidad y visita a domicilio

EN TORRENT

Avda. País Valenciano, 86-1.º. 2.ª
Telfs. 96 157 26 41 - 96 109 82 13
Fax 96 157 26 41

ALMACENES DE CONSTRUCCIÓN

HERMANOS FENOLL

C/Valencia, 119 bajo
46900 Torrent
Valencia

Tel: 96 1550407
E-mail: fenoll@grupobdb.com
www.grupobdb.com

**SANEAMIENTO Y
SUMINISTROS**

LA ERMITA, S.L.

ALMACÉN DE FONTANERÍA Y CALEFACCIÓN

MANETES

**➤ VENTA Y LEGALIZACIÓN EN
INSTALACIONES DE:**

- **Calefacción**
- **Fontanería**
- **Riegos e Incendios**
- **Gas y demás Fluidos**

➤ SANEAMIENTOS Y GRIFERÍAS
➤ MUEBLES Y ESPEJOS DE BAÑO
➤ MAMPARAS DE BAÑO
➤ DEPURADORES Y BARRACUDAS
➤ CALENTADORES

C/. Músico Mariano Puig Yago, 12 - Bajo • 46900 TORRENT (Valencia)
Tels. 961 570 852 • 692 639 111 • saneamientoermita@gmail.com

art floral

adrimar

www.adrimarfloristeria.com

c/Ejército Español,9
46900 Torrent (VLC)

☎ 961 552 013

📠 630 282 742

c/Padre Méndez,111
46900 Torrent (VLC)

☎ 961 561 915

www.adrimarfloristeria.com
✉ info@adrimarfloristeria.com

Síguenos en las redes sociales

Felices Fiestas
FALLERAS

Restaurante Rueda

*C/ San Valeriano 4
Torrent (Valencia)
Tel. 96 158 00 02*

BAR - RESTAURANTE

GRANERO

Pedro Arribas

Miércoles: Bacalao con huevo y cebolla

Sábado: All i Pebre

Martes y Viernes: Almuerzo popular a la brasa

Paellas para llevar

PRECIOS POPULARES

Masía del Juez, 86 - F
46909 MASÍA DEL JUEZ
Torrent - Valencia

Tel. 96 155 14 93
Móvil 674 760 650
pedrogranero1959@hotmail.com

Artículos y Piensos
para todo tipo de animales

Peluquería canina SAN BERNARD

PONTE GUAPO

Músico Mariano Puig Yago, 49 - Tel.: 961 575 207
46900 TORRENT (Valencia)

ROBERTO MARTINEZ ALBIÑANA
DR. BELLAS ARTES

*Academia de
Bellas Artes*

C/RAMÓN Y CAJAL, 10
46900 TORRENT

96 006 12 35

Síguenos en:

info@academiaromaral.es
www.academiaromaral.es

ROMARART

**Atención personalizada.
Todas las técnicas de Dibujo/Pintura. Escultura.
Preparación para exámenes de ingreso/pruebas
de acceso (EASD y Bellas Artes).
Repaso de dibujo técnico ESO/Bachiller.**

Nos encontrarás en:

**Plaça Corts Valencianes, 5 B
46900 TORRENT**

Zaira

estilisme

C/ San Valeriano, 27-B.
Telèfon: 96/113 12 78 - Mòbil 676 189 689

Especialidad en
Almuerzos y Comidas
Tapas Variadas • Excelente Café

BAR

VARIEDAD DE
COMIDAS
PARA LLEVAR

L'HORTA

**CASA
PEPE**

Ramón y Cajal, 13
Teléfono 96 156 33 34 • TORRENT (Valencia)

La Pitiusa

MODA &
COMPLEMENTOS

C/ Ramón y Cajal, 18-bajo-derecha
TORRENT

@ lapitiusatorrent@gmail.com

606 94 90 44

@lapitiusatorrent

@lapitiusatorrent

FINA ANTONINO SORIANO

PELUQUERIA FINA

martes cerrado

C/. Ramón y Cajal, 10 - Teléfono 96 156 63 52
46900 TORRENT (Valencia)

HORNO

***GASPAR
ANCHEL***

**Bollería, Pastas caseras
y Hojaldres**

Calle Valencia, 65
Teléfono 96 155 12 88

TORRENT
(Valencia)

Sucursal:
Av. País Valencià, 113
Teléfono 96 155 10 50

***Horno
LA PLANA***

Calle La Plana, 1 • Teléfono 96 156 37 57

*Gran surtit de paper de regal
cintes i empaquetat
material escolar . llibreria infantil
llibres de text*

llibreriaipapereriaab

C/Pare Méndez
156 Baix Torrent
96 158 15 38

Club del Viaje

Viajes El Molí

91 339 40 91

viajes

WhatsApp 645 47 40 91

Facebook
INSTAGRAM

Viajes EL MOLÍ

c/Músico José Ortí Soriano, 12 bajo 4600 Torrent

**CENTRO CLINICO
VETERINARIO
C.P.G.**

CENTROS VETERINARIOS

D. Carlos Rubini
colegiado nº 1021

960 192 748

46900 Torrent

Cerrajería Rafael, S.L.

Rafael Herrador Climent

667 488 476

**HIERRO, ALUMINIO, FORJA
Y ACERO INOXIDABLE**

Carretera Masía del Juez, 8
46900 TORRENT (Valencia)
Tel. y Fax: 96 156 08 98
cerrajeriarafaelsl@hotmail.com

Passarel·la
Bar - Cafetería

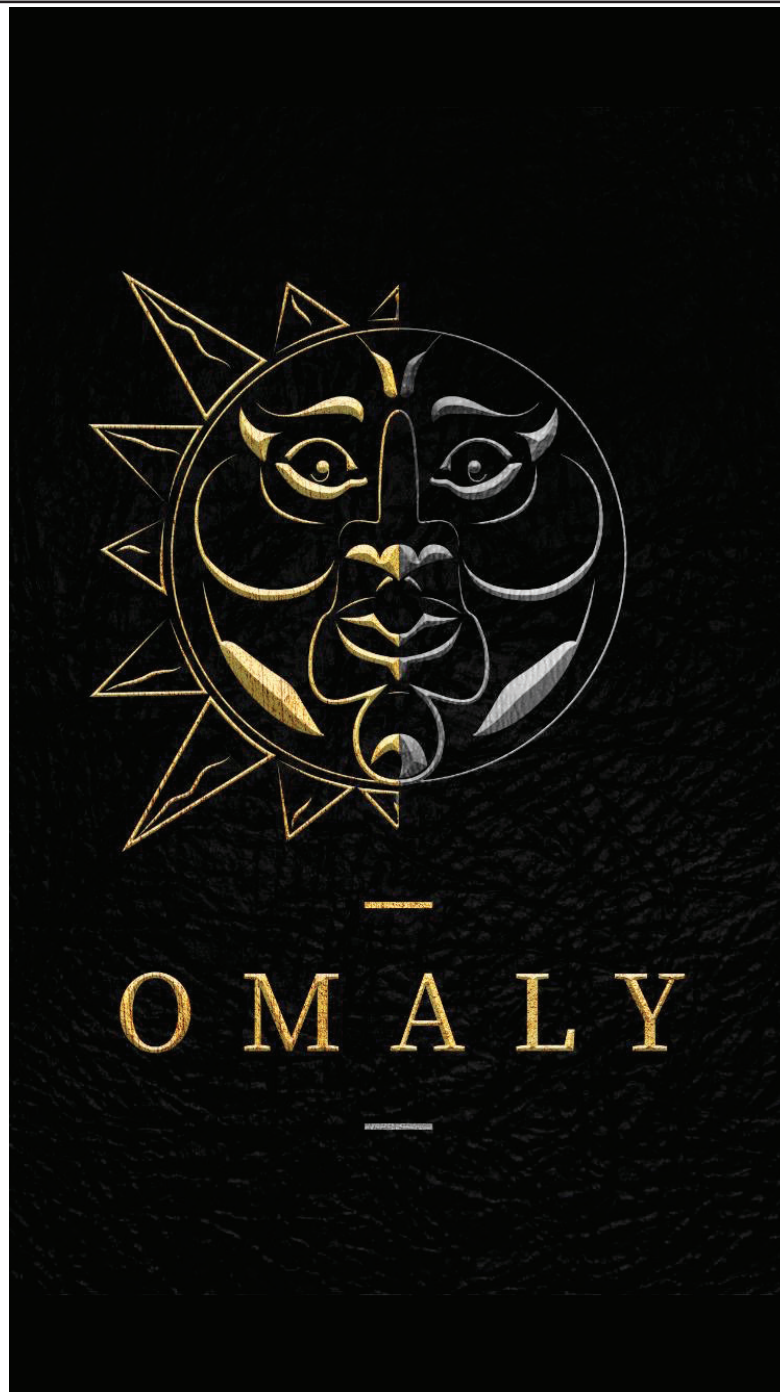
Pol. Ind. Masía del Juez · C/. Perelló, 13
46900 Torrent (Valencia) Tel. 696 88 45 50

LA TRINCHERA

HAMBURGUESERIA - TAPAS - CARNES A LA BRASA

Plaça de la Llibertat, 13, 46900 Torrent
961 08 99 41

Avinguda de les Corts Valencianes, 50.
Valencia

RESUM FALLES 2020

DIA	ACTE	HORA
Dissabte, 14 de desembre	*Presentació Major	22:00 Hores
Diumenge, 9 de febrer	*Presentació Infantil	11:00 Hores
Dissabte, 15 de febrer	Sopar Homenatge Fallers d'Honor	22:00 Hores
Diumenge, 16 de febrer	Cant de l'Estoreta	11:00 Hores
Dissabte, 22 de febrer	*Crida	20:00 Hores
Diumenge, 23 de febrer	Cavalcada del Ninot Infantil	11:00 Hores
Diumenge, 23 de febrer	Berenar Infantil	18:00 Hores
Divendres, 28 de febrer	Entrega Recompenses Brillants	20:30 Hores
Dissabte, 29 de febrer	Cavalcada del Ninot	19:00 Hores
Diumenge, 1 de març	Arreplegà i Dinar de germanor	11:00 Hores
Diumenge, 1 de març	Berenar Infantil	18:00 Hores
Dijous, 5 de març	Presentació Llibrets Fallers	22:00 Hores
Dissabte, 7 de març	Sopar Homenatge Fallera Major	22:00 Hores
Diumenge, 8 de març	Inflables i Paella Gegant	11:00 Hores
Diumenge, 8 de març	Ornat de Carrer	17:00 Hores
Diumenge, 8 de març	Berenar Infantil	18:00 Hores
Dimecres, 11 de Març	Concurs "A Torrent no li falles"	21:00 Hores
Dijous, 12 de març	Clausura Jocs Florals Fallers	22:00 Hores
Dissabte, 14 de març	Visita Falles València	20:00 Hores
Diumenge, 15 de març	Plantà de la Falla Infantil	20:00 Hores
Diumenge, 15 de març	Sopar de la Plantà	22:00 Hores
Diumenge, 15 de març	Plantà de la Falla Gran	24:00 Hores
Dilluns, 16 de març	Primera Despertà	8:00 Hores
Dilluns, 16 de març	*Trasllat de la Verge	19:00 Hores
Dilluns, 16 de març	Inauguració Ball al Casal	24:00 Hores
Dimarts, 17 de març	Arreplegà de Premis	11:00 Hores
Dimarts, 17 de març	*Ofrena de Flors a la Verge	18:00 Hores
Dimecres, 18 de març	Passacarrer amb Xaranga	11:00 Hores
Dimecres, 18 de març	Concurs de paelles	14:00 Hores
Dijous, 19 de març	*Operació Kilo i Missa	12,30 Hores
Dijous, 19 de març	Ofrena Floral a Sant Josep	13:30 Hores
Dijous, 19 de març	Gran Mascletà	14:00 Hores
Dijous, 19 de març	Discoteca Infantil	18:00 Hores
Dijous, 19 de març	Cremà de la Falla Infantil	22:00 Hores
Dijous, 19 de març	Cremà de la Falla Gran	24:00 Hores

.....
Tots el dies de la
Setmana Fallera

.....
Grans Despertades
A les 8:00 del matí

.....
Dinars i sopars al
Casal
A les 2:00 del migdia i
10:00 de la nit

.....
Ball al Casal
A les 12:00 de la nit

.....
(*) Cal anar amb el vestit
regional

LA FALLA RAMÓN I CAJAL I VOLTANTS DE TORRENT, HA EDITAT LA QUANTITAT DE 500 EXEMPLARS, NUMERATS DE L'1 AL 500.

Este llibret amb el número _____ ha sigut
entregat a _____

El President,

El Secretari,

Jorman Izquierdo i Mullor

Joaquín Requena i Piles

Este llibret ha sigut confeccionat amb paper ecològic.

Fisioterapia Método TheraSuit®

El método TheraSuit® es la combinación de un programa de fortalecimiento intensivo y personalizado en **pacientes con parálisis cerebral u otros trastornos neuromotores**, cuyo trabajo se realiza mediante **el uso del traje TheraSuit®** que junto con la **Unidad de Ejercicios Universal**, logra acelerar el proceso de rehabilitación tanto en niños como adultos.

Atención temprana

Intervención fisioterapeuta dirigida a la población infantil de 0 a 6 años, que tiene por objetivo dar respuesta lo más pronto posible a las necesidades transitorias o permanentes que presentan los niños con trastornos en su desarrollo o que tienen el riesgo de padecerlos.

Clínica de Neurorehabilitación
Bebés, niños y adultos

Innowalk Pro

La capacidad de movernos es algo que la mayoría de nosotros damos por hecho. Nosotros damos la oportunidad de moverse a aquellas personas que no pueden hacerlo por si mismas El **Innowalk Pro** es un incomparable producto sanitario motorizado para la rehabilitación clínica. **Innowalk Pro** ofrece a los pacientes una oportunidad fantástica de experimentar el movimiento asistido, guiado y repetitivo, en bipedestación en carga.

Logopedia, comunicación y alimentación

Tiene como objetivo la reeducación y rehabilitación muscular de los trastornos de la respiración, masticación, deglución y del habla.

Mellbourne 56, bajo
Parc Central
46900 Torrent / Valencia
667 517 833 / 961 552 380
hola@aprenderacrecer.es
www.aprenderacrecer.es

Síguenos en

